

**Świdnica w okresie Republiki Weimarskiej
(1919-1933)**

1919	
	<i>5-12 stycznia. Komunistyczna rewolta w Berlinie. 15 stycznia. Zamordowanie Karla Liebknechta i Róży Luxemburg.</i>
2 stycznia	Posiedzenie świdnickiej komisji mieszczańskiej. Powstałe na początku wojny kuchnie mieszczańskie kończą pod koniec lutego swą działalność. Wskutek skarg, iż żołnierze palą papierosy w teatrze, przedstawiciel Rady Żołnierskiej obiecuje w tej sprawie interwencję. Przewodniczący Rady Żołnierskiej Hepp, zezwala rzeźnikom szlachtującym konie na bezkartkową sprzedaż końskiego mięsa bez potrzeby ubiegania się o zgodę w Urzędzie do Spraw Apropowizacji. Argumentuje to faktem, iż w przeciwnym razie mięso uległoby zepsuciu.
4 stycznia	Gazeta „Tägliche Rundschau“ (Przegląd Codzienny) pisze o „zagrożeniu czeskim“ nad granicami Śląska. Czeskie żądania terytorialne miałyby dotyczyć Głubczyc, Raciborza, Wałbrzycha, Hrabstwa Kłodzkiego i terenów Łużyc. Około 150 000 dobrze wyszkolonych żołnierzy należących do dawnego czeskiego legionu sformowanego we Włoszech, czekało na terenie Czech na sygnał do wkroczenia. – 4 lutego mówi się ponownie: Potrójne zagrożenie naszej prowincji: Polacy, Czesi, bolszewicy. Mieszczanie mają klapki na oczach i hołdują swej nieodpowiedzialnej „małomiasteczkowości”. Również gazeta „Schlesische Bergwacht” (organ SPD) uznawała zagrożenie ze strony czeskiej jako poważną sprawę. - Kapitan w stanie spoczynku Georg Lichey ogłasza cykl wykładów zaplanowany na cztery wieczory na temat: „Religia w zwierciadle rewolucji”, który ma się odbywać w sali prywatnego żeńskiego instytutu szkolnego Marii Jaehner. Za zamówione miejsce trzeba było zapłacić 6 marek, za nienumerowane miejsce 4 marki, zaś za pojedynczy bilet wstępu należało uiścić 1,25 marki. – Ze względu na brak węgla opałowego musiano przenieść wykłady na inny termin. (Trzeci z wykładów odbył się 1 lutego w lokalu „Niemieckiego Domu” (obecnie Hotel Piast Roman)).
4-15 stycznia	W okresie od 4 do 10 stycznia 1919 r. na odcinek 233 zielonej kartki żywnościowej typu E, na odcinek 233 białej kartki typu K (dla dzieci), jak również na wycinek numer 41 czerwonej kartki żywnościowej dla osób samo zaopatrujących się można było otrzymać 500 g syropu z buraków cukrowych w cenie 52 fenigów za funt. – 6 stycznia wydawano zastępczą kartkę żywnościową na kawę nr 6; każde gospodarstwo domowe otrzymało dodatkowo jedną świeczkę. Chorzy, dzieci i starcy powyżej lat 70 otrzymywali także kartki na suchary, zaś wyłącznie chorzy kartki na czekoladę. Informacje o konkretnych ilościach przeniesiono w czasie na późniejszy okres. – W okresie od piątku (10 stycznia) do wtorku (14 stycznia), wydawano zaopatrzenie na dwa tygodnie: 40 g masła za 32 fenigi i jedno opakowanie sacharyny w zamian za ostemplowanie dwóch kartek na chleb. Od 15 stycznia obowiązywały nowe kartki na buty. Stare musiano przepisać. – Również na terenie urzędów miejskich obowiązywał ośmiogodzinny dzień pracy bez zapłaty.
5-15 stycznia	<i>5-13 stycznia. Generalny strajk i zamieszki w Berlinie (tzw. „Tydzień Spartakusa”). „Krwiożerczy pies” Noske (SPD) celem ochrony republiki zezwala na udział w walk ulicznych formacjom ochotników dowodzonych</i>

	<i>przez oficerów starej armii. 15 stycznia. Zamordowanie Karla Liebknechta i Róży Luxemburg.</i>
9 stycznia	<p>Podczas zgromadzenia DNVP z okazji wyborów do Zgromadzenia Narodowego wyznaczonych na 19 stycznia i wyborów komunalnych wyznaczonych na 2 marca, przemawia rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, tajny radca rządowy prof. Max Koch. Przy gorącym aplauzie stwierdza on: „W gruncie rzeczy jest nam niezmiernie przykro, że zdetronizowano cesarza i książąt”. Godne szczególnej uwagi jest jego wyznanie: „Nie mogę nic zarzucić Radom Robotniczym i Żołnierskim. Wykonały one na Śląsku niezłą robotę.” /Już wkrótce ze strony konserwatystów słyhać będzie inne zdania na temat tej kwestii!/. – W zgromadzeniu tym wzięła udział duża liczba żołnierzy. Gdy mówca zaczął wszakże mówić, że byłoby wielką hańbą, gdyby „naszego dawnego cesarza, który dążył do pokoju” wydano w ręce przedstawicielom Ententy, wówczas słowa te dały powód do tumultu pośród huczących gniewnie i krzyczących żołnierzy. Przedstawiciel Rady Żołnierskiej upomniał wprawdzie awanturników tymi słowy: „Nie chcemy być rozwydrzoną hordą, a mówca ma prawo powiedzieć, co myśli, zaś my możemy później odpowiedzieć naszymi argumentami na jego argumenty.” Mimo to przewodniczący (partii), radca rolny Roßdeutscher z Wir, zamknął zgromadzenie przed czasem. – Mimo wielkiej anonsu DNVP wydrukowanego w gazecie, iż z powodu zamieszek wywołanych przez żołnierzy musiano zrezygnować ze wszystkich dalszych planowanych uroczystości („Przeciwnik wystarczająco dużo dla nas zyskał”), zapowiedziano na 14 stycznia publiczne zgromadzenie całego stanu kupieckiego w mieście. – W jednym z listów do „Tägliche Rundschau“ pewien członek SPD podkreślał, iż w rozróbie tej z pewnością nie uczestniczyli wszyscy żołnierze. „Również przedstawiciele Rady Żołnierskiej w strukturach magistratu wyrazili swe ubolewanie z powodu owych zajść”. – 15 stycznia opublikowano nie skrywany dowód na to, że DNVP reprezentuje najlepiej jak może interes kościoła ewangelickiego. – Podczas jednego z zebrań DNVP przewodniczący tej partii stwierdził: „Prusy i Niemcy stały się wielkie za sprawą starej konserwatywnej dyscypliny i porządku.” Dokonał on porównania nowych okoliczności ze starym ideałem. – Do czasu wyborów do pruskiego Landtagu kontynuowano działania propagandowe. 25 stycznia w gazecie pojawia się olbrzymi anons na trzy szpalty: „Michel, obudź się!” Domagano się odbudowy silnej armii charakteryzującej się „siłą uderzenia, odwagą żołnierzy i sprawnym dowództwem” oficerów („Bez takiej armii dla Niemiec wybiła godzina śmierci”). Naród niemiecki stać się miał „żebraczym narodem niewolników”; obraz wewnętrznego nieprzyjaciela był jasny: „Kto od samego początku dmuchał z Twoimi śmiertelnymi wrogami w jeden róg? Demokraci i socjaldemokraci. Czyje obietnice okazały się jak dotychczas zwykłą parą?” Odpowiedź była taka sama, jak ta powyżej. – Na zabranii końcowym kampanii wyborczej podczas żywiołowego aplauzu publiczności podnoszono hasło: „Walka przeciwko socjaldemokratom aż do przelewu krwi!” – 1 lutego na łamach „Tägliche Rundschau“ pojawia się po raz pierwszy „legenda o ciosie w plecy”: „Nie musiało do tego dojść!”. Oparta ona być miała na rzekomym wyznaniu świadka z obozu Ententy: „Hindenburg mógłby walczyć jeszcze przez zimę.” – Podczas zebrania członków partii z 12 lutego generał Schroeter (abiturient świdnickiego</p>

	gimnazjum) wygłosił wykład pt.: „Rewolucja przeszkadza w odbudowie niemieckich sił zbrojnych (Wehrmacht). Uczyniła nas ona bezbronnymi, na dodatek sprowadziła nam na kark naszych nieprzyjaciół”. – 20 lutego: DNVP odrzuca jednak propozycję, zjednoczenia się ze starymi konserwatystami.
16 stycznia	W ramach szeregu wykładów świdnickiego oddziału Śląskiego Związku Kobiecego partii DDP, 16 stycznia panna dr Edith Stein z Wrocławia (która w późniejszym czasie zrezygnowała z wiary żydowskiej i przeszła na katolicyzm, a następnie jako zakonnica zginęła w obozie w Oświęcimiu i w późniejszym czasie uznana została przez Kościół za błogosławioną) odniosła się do programu partii DDP i wygłosiła wykład noszący tytuł: „Kobieta w rzeczywistości nowej Rzeszy”. Stwierdziła m. in.: „Religia musi być podstawą nowego życia publicznego. Dlatego kwestia połączenia sił z SPD w ogóle nie wchodzi w rachubę. Jednakże DDP nie chce nic wiedzieć o systematycznej walce mieszczaństwa z socjaldemokracją.” – Natomiast 23 stycznia ukazał się w gazecie wielki anons noszący tytuł: „Partią Żydów jest niemiecka Partia Demokratyczna (DDP). Żydowscy wyborcy i wyborczynie, spełnijcie 26 stycznia swój obowiązek!”
	SPD oprócz klasy robotniczej równie dobrze mogło się wspierać na żołnierzach. Dlatego też Rada Żołnierska (wspomniany Hepp) z okazji spotkania z „towarzyszem” dr Davidem z Wrocławia, które przewidziane było na 24 stycznia 1919 r. w hali sportowej Hindenburga podnosiła odezwę: „Żołnierze, zwolnieni ze służby, chorzy z lazaretów, przybądźcie masowo. Również pracująca ludność i kobiety muszą się pojawić.”
W połowie stycznia	<p>Uczniowie odbywający dotychczas służbę wojskową i pomocniczą powracają do szkół: Uczniowie przedostatnich klas, którzy jesienią 1918 r. zwolnieni zostali ze służby wojskowej celem pisania matury próbnej, jak również uczniowie ostatnich klas, którzy powołani zostali do wojska po 22 października 1918 r. i w międzyczasie zostali zwolnieni z obowiązku pełnienia służby. - W salach prywatnego instytutu żeńskiego Marii Jaehner, późniejszej Szkoły Fryderyka, 14 stycznia 1919 r. ponownie rozpoczyna się nauka dla dziewcząt.</p> <p><i>Gazety informują: „Powrócił z pola walki”, jak na przykład adwokat dr Maack, zamieszkały na Rynku nr 33, i dr med. Peucker, Rynek 16.</i></p> <p>12 stycznia. Nabożeństwo powitalne na cześć powracających żołnierzy. Uroczystości powitalne planują też Związek Rzemiosła i Ochotnicza Straż Pożarna. - Istniejący od około dwóch lat Dom Żołnierski przy ulicy Budowlanej zostaje zamknięty.</p> <p>Równocześnie pojawiają się odezwy wzywające do tworzenia się oddziałów ochotniczych. Tak na przykład w zakładach Arona wywieszono plakat, który ochotnikom do walki z bolszewizmem obiecywał wsparcia finansowego dla ich rodzin.</p> <p>Odezwa do wstępowania do świdnickiej Kompanii Ochotniczej (11 stycznia) podpisana została wspólnie przez przedstawiciela Rady Garnizonowej Heppa i dowódcę garnizonu (von Fumettiego). Jako pierwsze z zadań wymieniano służbę wartowniczą i zabezpieczającą na terenie świdnickiego garnizonu, lecz w konkretnym przypadku ochotnicy ci mieliby zostać oddani do dyspozycji Centralnej Radzie Żołnierskiej Prowincji Śląskiej jako Grenzschutz (ochrona granic). „Dyscyplina i porządek muszą</p>

	<p>panować w tej jednostce.” Oddział ten stoi „na gruncie rządu Eberta/Scheidemanna”. Warunkiem przyjęcia w jego szeregi są co najmniej dwa lata służby wojskowej i zwolnienie z wojska nie budzące zastrzeżeń. Żołd wynosi 30 marek na miesiąc plus dodatek dniówkowy w wysokości 5 marek. Biuro werbunkowe znajduje się na terenie koszar grenadierów (obecnie tzw. Czerwone Koszary przy ul. Głowackiego i Armii Krajowej). – 12 stycznia, ponownie 16 stycznia, również regiment grenadierów przy pomocy wielkiego anonsu gazetowego poszukuje 10 ochotników (w tym czasie do oddziału ochrony granic „Füstenstein“ [Książ]).</p> <p>15 stycznia gazeta informuje, że Rada Żołnierska postanowiła utworzyć kompanię straży mieszczańskiej. Do planowanej obsady złożonej z 375 ludzi, nastąpiło już wiele zgłoszeń. Kompania ta miałaby być podzielona na trzy grupy. Jedna z nich miałaby prowadzić aktywną służbę wartowniczą, druga stacjonować w rezerwie, zaś trzecia miałaby mieć wolne. Na jej dowódcę wybrano sierżanta Jockischa (późniejszy oberzysta w Karczmie Schreibendorfskiej), zaś na jego zastępcę sierżanta Schefflera.</p> <p>Również drugi Śląski Regiment Artylerii Polowej nr 42 poszukuje drogą anonsu opublikowanego w prasie 18 stycznia 1919 r. ochotników, ponownie 6 lutego (4 Bateria Regimentu Artylerii Polowej nr 42 pod dowództwem kapitana Kaulbacha) poszukuje ochotników dla ochrony granic (Grenzschutz).</p> <p>Tego samego dnia poinformowano o powstaniu świdnickiego oddziału „Niemieckiego Związku Oficerskiego” (DOB). Jego kierownikiem jest podpułkownik Zimmer. – Od 16 lutego w przeróżnych numerach gazet pojawia się kilka nekrologów członków ochrony granic (Grenzschutzu).</p>
16 stycznia	<p>Zgromadzenie parlamentu miejskiego. Obecni byli członkowie magistratu, składającego się z nadburmistrza Cassebauma, burmistrza dr. Peikerta, architekta miejskiego Borsta i ośmiu radnych miejskich nie posiadającego prawa do pobierania pensji (Bando, Eckert, Klause, Laube, Lichey, von Müller, Scheder, Weitz) i członków parlamentu miejskiego (przewodniczący parlamentu: Freudenberg). Ze sprawozdania sekretarza, rentiera Henricha: Na początku 1918 r. parlament miejski liczył 33 członków. W międzyczasie zmarł rentier Mertin. Nowe wybory, do których nie doszło w 1917 r., z powodu wojny przesunięto w czasie o kolejny rok. Służbę wojskową nadal pełnią Frauboes i aptekarz Pietsch. Właściciel fabryki Polte od 1914 r. uważany jest za zaginionego. Grono magistratu poszerzył w ostatnim czasie nowo wybrany burmistrz dr Peikert.</p> <p>Krzyż zasługi za udzielenie pomocy wojennej otrzymali radni miejscy Bando, dr Franke i Lichey, przewodniczący parlamentu miejskiego Freudenberg, członkowie parlamentu miejskiego: właściciel folwarku Baumert, radca księgowy Dreßler, rentier Henrich, radca budowlany Walter, dyrektor straży pożarnej mistrz kominiarski Voigt. Nadburmistrz Cassebaum otrzymał Żelazny Krzyż na czarno-białej wstążce.</p> <p>Na temat położenia gospodarczego (miasta): Prywatna działalność budowlana zamarła. Powoli kontynuowana jest budowa Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego (Fabryki Wagonów). Głównym polem działania administracji komunalnej było i jest publiczne gospodarowanie artykułami żywnościowymi.</p> <p>Podczas wyborów zarządu miasta zatwierdzono kandydatury ludzi piastujących dotychczas te same urzędy. Przewodniczącym został radca</p>

	<p>handlowy Freudenberg, jego zastępcą emerytowany nauczyciel szkoły średniej Hilger, pierwszym sekretarzem Henrich, zaś drugim sekretarzem aptekarz Thomas.</p> <p>Przyznano 50000 marek na budownictwo mieszkaniowe oraz 50000 marek na roboty interwencyjne.</p>
19 stycznia	<p>Wybory do ustawodawczego Zgromadzenia Narodowego. System partyjny Republiki Weimarskiej utworzył się również na terenie Świdnicy. Podczas wyborów w Świdnicy cztery partie uzyskały następujące wyniki: SPD (Socjaldemokratyczna Partia Niemiec) 41,8 % głosów, DDP (Niemiecka Partia Demokratyczna) 21,2 %, Partia Centrum (partia katolicka) 21 %, DNVP (Niemieckonarodowa Partia Ludowa) 16 %. Komuniści całkowicie zbojkotowali wybory.</p>
23 stycznia	<p>Posiedzenie komisji mieszczańskiej. Jego tematem były przede wszystkim kwestie wyżywienia ludności. Całkowity brak owoców strączkowych. Import ryb utrudniony jest przez blokadę. Istnieją natomiast jeszcze duże zapasy marchwi i kalarepy. Ziemiaki są bardzo drogie. Ludzie chcą oddawać ich cetnar (ok. 50 kg) za 9 marek; w niektórych miastach ich cena osiąga już poziom 11 marek. – 30 stycznia. Podczas likwidacji obozu jenieckiego dla oficerów angielskich pozostał większy zapas białego pieczywa i keksów. Rozbite i namoczone nadają się doskonale na zupy. W okresie od 30 stycznia do 6 lutego rozdawano je w ilości 125 g na głowę po cenie 1,20 za kilogram na wycinek 237 z kartki na mleko pełnotłuste.</p>
1 lutego	<p>Korpus Ochotników „Śląsk”. Stworzony dla ochrony i wyzwolenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - W lutym na wycinek nr 36-39 z kartki na węgiel można było otrzymać po 1 cetnarze węgla, koksu bądź brykietu opałowego. - Repertuar kinowy: W teatrze na ul. Zamkowej grają „Synów ludu” (niem. Söhne des Volkes), w teatrze Metropol „wielki dramat: TAJEMNICA ŚMIERCI”. – W „Panoramie Światowej” (dawna Panorama Cesarska) – na Rynku obok sklepu Tacka – pokaz 50 zdjęć: „Od Neapolu do Pompejów” (sic!).
2 lutego	<p>Zgromadzenie generalne „Związku Ewangelickiego” w Świdnicy. Tematem jest: „Obrona przed dążeniami wrogimi wobec kościoła.”</p>
3 lutego	<ul style="list-style-type: none"> - Z posiedzenia komisji mieszczańskiej: Zaopatrzenie w ziemniaki jest zabezpieczone zaledwie na jeszcze kilka tygodni. Od 3 lutego tygodniowa racja zostanie zmniejszona z 7 do 5 funtów (czyli z 3,5 kg na 2,5 kg). Zapasy ziemniaków powinno się oszczędzić, ponieważ mogą one dłużej leżeć. Jako ich namiastka (niem. Ersatz) powinny służyć marchew i kalarepa. Ceny (za kilogram): marchew czerwona 20 fenigów, żółta 16 fenigów, kalarepa 10 fenigów. Zapasy tych artykułów są dość duże: w przypadku kalarepy wynoszą 2500 cetnarów. Umowa na dostawę ponad 2000 cetnarów marchwi została nawet anulowana po wypłaceniu odszkodowania rzędu 2000 marek. – Nadzwyczajne racje żywnościowe w lutym: 250 gram cebuli (w cenie 60 fenigów za kilogram) w zamian za wycinek 27 karty okręgowej (na terenie okręgów 1-11), 200 g marmolady na zieloną kartę żywnościową E (w cenie 2 marek za kilogram) bez związku z okręgiem zamieszkania. Mydło: 100 g zamiast dotychczasowych 50 g! – Podwojono tygodniowe racje żywnościowe ze 100 g do 200 g. – 4 lutego: Miesięczna racja cukru musi pozostać na poziomie 750 g. – Za sprawą wzrostu płac i

	<p>kosztów utrzymania zakładów wydatki na urzędy miejskie, szkoły i biura wzrosły do tego stopnia, że musiano podnieść podatki i cenę gazu. – Troska o zaopatrzenie mieszczan w artykuły żywnościowe i administracja zbyt małej liczby mieszkań pozostaje stałym tematem spotkań komisji mieszczańskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objęcie stanowiska wikarego przy katolickim kościele farnym przez wikarego Bleischa.
4 lutego	Nauczyciel Alfred Hanke przechodzi z Mrowin do Świdnicy, gdzie obejmuje stanowisko nauczyciela przy ewangelickiej Szkole dla Chłopców.
Luty	<p>Rozrywka: - Występy komika Josefa Plauta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dyrektor kopalni Horst Sieber z Berlina prowadzi wykład połączony z pokazem slajdów pt.: „Moja podróż dookoła ziemi na jachcie parowym „Margarete” Pośród 130 pokazywanych zdjęć znajdują się i takie, które wykonane zostały z narażeniem życia. - W sali prywatnego żeńskiego instytutu Marii Jaehner śpiewa Lisa Seebach, zaś na fortepianie akompaniuje jej królewski dyrygent orkiestry Drohla. „Należy jedynie mocno ubolewać, że liczba słuchaczy była tak ograniczona.” (8 lutego). - „Wojskowego Koncertu Smyczkowego” (sic!) udzielają w lokalu „Domu Niemieckiego” obojczy (!) regimentu grenadierów nr 10. - Teatr miejski wystawia sztukę Anzengruber pt. „Chłopi krzywoprzysięzcy” (niem. Meineidbauern).
15 lutego	<p>Pieniądze zastępcze o nominałach 10 i 20 markowych (w obiegu od października 1918 r.) od 15 lutego 1919 r. stają się nieważne. Banknoty 25-fenigowe należące do serii oznaczonej numerami od 1 – 10 000 zamieniane są za nowe banknoty, które łatwiej można odróżnić od banknotów 50-fenigowych. Nowa seria: 10000 sztuk banknotów 50-fenigowych (podobne w wyglądzie do poprzednich), 50000 sztuk banknotów 25-fenigowych (z obu stron barwy niebieskiej. Znak wodny: ostra węgielnica wsparta na półokręgu). Data edycji: 25 stycznia 1919.</p>
16 lutego	<p>Obowiązek posiadania talonów na koninę (250 g). (Podstawowe zobowiązanie prawne zostało opublikowane w Świdnicy już 21 grudnia 1918 r.). – Równolegle wydrukowano anons: „Pierwszorzędne ostrygi holenderskie. Benno Marx – Sztuba Winna, handel winami” (ul. Grodzka 7).</p> <p>- Oprócz problemów z aprowizacją żywności miasto ciągle boryka się z brakiem mieszkań. Magistrat wielokrotnie zwraca się z prośbą do właścicieli kamienic, o rozbudowę pomieszczeń mieszkalnych, i zapewnia dopłaty z kasy miejskiej do 5 % poniesionych kosztów. Na posiedzeniu parlamentu miejskiego z dnia 18 września podwojono środki na zwalczanie problemu mieszkaniowego z 50 000 do 100 000 marek. – Franke przemawia na ten temat w październiku podczas zebrania Związku Rzemieślniczego. Komisja mieszkaniowa dokonała w następstwie inspekcji pomieszczeń fabrycznych, Domu Ubogich Krajowych (czyli przytułku, niem. Landarmenhaus) i Zakładu Poprawczego celem zaadaptowania ich na mieszkania. We wrześniu 1919 r. 224 poszukującym mieszkań złożono zaledwie 10 ofert. Stosunek ten pogorszył się jeszcze bardziej w międzyczasie: 284 poszukujących wobec 2 ofert. Próbuąc zaradzić tym kłopotom myślano również o podziale większych mieszkań, było to jednak możliwe jedynie na bazie dobrowolności. Dodatkowych problemów</p>

	<p>przysparzał w tym wypadku brak drugiej kuchni. – Sytuacja ta ciągle się pogarszała: w połowie listopada było już 562 osoby poszukujące mieszkań (144 mieszkania jednopokojowego, 183 dwupokojowego, 127 trzypokojowego, 108 czteropokojowego), z początkiem grudnia ich liczba osiągnęła już 624 osoby.</p>
Koniec lutego	<p>Coraz więcej związków kultywujących tradycję odbywa swe zebrania: Związek Wojskowy, Związek Gwardii, następnie Związek Marynarski „Admirała Schedera”.</p>
20 lutego	<p>Sprawozdanie na temat projektu budżetu na 1919 r. (na podstawie z 1917 r.): wysokość ustalono na 2 260 000 (+ 469 000). Miano go sfinansować poprzez podwyższenie podatków. <u>Przychody</u>: W przypadku <u>podatków bezpośrednich</u> dopłata do państwowego podatku dochodowego wzrasta ze 185 % do 200 % (oczekiwany dochód rządu 668 000 marek oznacza przyrost o 217 000 marek). Podatek gruntowy podniesiono z 3,7 na 4 % (dochód rządu 230 000 marek \cong + 21 000 marek), dodatek do wymaganego przez państwo podatku rzemieślniczego podniesiono z 200 do 210 % (dochód 108 000 \cong + 18 000 marek). Podatek przemysłowy ustalono na 5000 marek, opłaty gminne od osób wojskowych uprawnionych do pobierania dodatku serwisowego na 2000 marek.</p> <p>Wysokość <u>podatków pośrednich</u>: podatek za wyszynk piwa 3000 marek (- 3000), dochód z podatku od osób posiadających psy 8000 marek (- 1000), podatek za rozrywkę 9000 (+ 2000), podatek obrotowy od gruntów 15 000 (+ 7500), udział w podatku od wzbogacenia 3000 (+ 1000), dodatek do podatku od wzbogacenia 3000 (+ 1000), podatek od zgody na wyszynk (alkoholu) 1000 (+ 500) marek.</p> <p>Do <u>rozchodów</u> zaliczono: Same koszty utrzymania personelu urzędniczego wzrastają o 80 352 marki. Nadwyżki wodociągów miejskich zmniejszają się z 30 000 do 400 marek! (wyплаты, cena węgla!). Za to wzrastają one w przypadku leśnictwa do 158 000 (+ 71 000), tartaku 1800 (+ 900) i gazowni 110 200 (+ 44 300 marek). Za dzierżawę koszar pozostaje jedynie 650 marek (- 3725), kasa oszczędnościowa przynosi nadwyżkę rządu 66 500 (- 4625), zaś elektrownia miejska 39 200 (+ 2000) marek.</p>
21 lutego	<p><i>Zabójstwo Kurta Eisnera w Monachium. W następstwie na przełomie lutego i marca powstaje Republika Rad w Bawarii (do 2 maja). Powstania Spartakistów w Środkowych Niemczech (Halle, Lipsk). 3-11 marca. Krwawe walki uliczne w Berlinie, w których ginie 1200 ludzi.</i></p>
24 lutego	<p>Powstanie Związku Centrum (partia katolicka) w Świdnicy. Jego pierwszym przewodniczącym zostaje rektor Rückert.</p>
1 marca	<p>Urząd Pocztowy Dolnego Miasta zostaje ponownie otwarty w budynku przy ul. Dzierżonowskiej (obecnie Westerplatte) 19.</p>
2 marca i nast.	<p>W wyborach do parlamentu miejskiego z dnia 2 marca 1919 r. wzięło udział zaledwie 65 % uprawnionych do głosowania. Podczas wyborów do Pruskiego Landtagu z dnia 26 stycznia 1919 r. było ich jeszcze 69 %, przy czym na SPD oddano 5196 głosów, na Partię Centrum 2997, na DNVP 2810 głosów i na DDP 2705 głosów. – W wyborach do władz komunalnych SPD uzyskała około 37 % (4231 głosów) i 13 foteli w parlamencie miejskim, DNVP z około 23 % (2634 głosy) i Partia Centrum z blisko 21 % poparciem (2384 głosy) każda po osiem miejsc, zaś DDP z prawie 19 % poparciem (2169 głosów) 7 foteli.</p>

Członkowie parlamentu miejskiego wybrani 2 marca 1919 r.:

DNVP

01. Walther	Karl	radca budowlany	Ul. Bolesława Chrobrego 9
02. Zimmerling	Gustav	rentier	Ul. Wałbrzyska 3
03. Jaehner	Marie	dyrektor szkoły	Ul. Pionierów 30
04. Voigt	Karl	mistrz kominiarski	Pl. Św. Małgorzaty 22
05. Obst	Rudolf	starszy mistrz rzeźnicki	Ul. Długa 56
06. Dr. Meyer	Ernst	tajny radca sanitarny	Ul. Bolesława Chrobrego 9
07. Reiß	Hugo	właściciel drukarni	Ul. Franciszkańska 11
08. Grünig	Liborius	bankier	Ul. Grodzka 15

Partia Centrum

01. Baumert	Franz	właściciel folwarku	Ul. Okrężna 24
02. Rückert	Georg	rektor szkoły	Ul. Ks. Bolka Świdnickiego 10
03. v. Groote	Adolfine	sekretarka Caritasu	Ul. Westerplatte 4
04. Grunwald	August	mistrz murarski	Ul. Joachima Lelewela 24
05. Bernert	Josef	starszy mistrz fryzjerski	Ul. Długa 62
06. Scholz	Albert	kierownik biura	Ul. Wrocławska 26
07. Altmann	Robert	kupiec	Ul. Wodna 17
08. Fuisting	Wilhelm	adwokat i notariusz	Ul. Alei Niepodległości 4

DDP

01. Landsberg	Georg	radca prawny	Ul. Zamkowa 9
02. Tscheppe	Minna	żona	Ul. Wł. Sikorskiego 5
03. Schubert	Albert	sekretarka urzędu pocztowego	Pl. Grunwaldzki 10
04. Schoder	Emil	dyrektor fabryki	Ul. Jagiellońska 16
05. Frauboes	Georg	kupiec	Ul. Romualda Traugutta 6
06. Richter	Emil	mistrz młynarski	Ul. Wrocławska 40
07. Wald	Richard	nauczyciel	Ul. Muzealna 4

SPD

01. Berke	Josef	tokarz	Ul. Pułaskiego 15
02. Bartmann	Georg	właściciel zakładu blacharskiego	Ul. Długa 45
03. Koch	Heinrich	tkacz	Ul. Mieszka I 22

	04. Köhler Paul magazynier Ul. Garbarska 2/4
	05. Kaßner Reinhold właściciel fabryki obróbki drewna Ul. Mieszka I 22
	06. Türke Richard mistrz krawiecki Ul. Mieszka I 44
	07. Bruchmann Karl ślusarz maszynowy Ul. Westerplatte 24
	08. Grohmann Otto właściciel farbiarni Pl. Drzymały 8
	09. Lassonczyk Georg stolarz Ul. Boh. Getta 15
	10. Beerendorf Georg ślusarz Ul. Łukasieńskiego 24
	11. Käthner Gustav magazynier Ul. Przechodnia 9
	12. Petrauschke Karl pomocnik ustawiacza pociągów Ul. Długa 33
	13. Gutte Hermann cieśla Ul. Westerplatte 11
	<p>Podczas pierwszego posiedzenia parlamentu miejskiego dnia 26 marca 1919 r. SPD rezygnuje z przysługującego jej przewodnictwa z tytułu największej partii reprezentowanym w tym gronie na rzecz DNVP! Mówca tej partii Bartmann wyjaśnił, iż robotnicy, którzy po raz pierwszy pojawili się na forum tego zgromadzenia w wyniku owoców rewolucji zamierzają starać się o dobro całego miasta. „Mają oni jednak pełną świadomość, iż jako przedstawiciele klasy robotniczej są jedynie osobami z ukończoną szkołą podstawową.” Wprawdzie nabyli oni doświadczenia za sprawą oświecenia politycznego i byli szkoleni przez związki zawodowe. „Mają jednak zamiar poszerzać swą wiedzę w tym gronie, pracując dla dobra miasta Świdnicy.”</p> <p>Dalsze zmiany składu parlamentu miejskiego:</p> <p>13 września 1919 r.: na rajców miejskich nie posiadających prawa do pobierania pensji wybrano z jednej wspólnej listy: 1. Baumerta (Partia Centrum), 2. Bartmanna (SPD), 3. Eckerta (bezpartyjny, pełnił już wcześniej ten urząd), 4. Köhlera (SPD), 5. Laubego (bezpartyjny, pełnił już wcześniej ten urząd), dentystę Scholza (DDP), 7. Schedera (bezpartyjny, pełnił już wcześniej ten urząd), Weitza (bezpartyjny, pełnił już wcześniej ten urząd).</p> <p>27 listopada 1919 r.: 4 nowych członków parlamentu miejskiego. Dentysta Hornig zamiast Baumerta (Partia Centrum), stolarz Karl Bittner i Paul Beer za Bartmanna i Köhlera (SPD), nauczyciel szkoły średniej Dittrich za zmarłą Marię Jaehner (DNVP).</p> <p>Wniosek o odrzuconą przez SPD kwestię diet dla członków parlamentu miejskiego postawiony na posiedzeniu z 18 września 1919 r. został ogólnie przyjęty, lecz 30 października ponownie odrzucony.</p>
4 marca	<p>Zasadniczą kwestią pozostaje nadal sprawa aprowizacji mieszkańców: nadal rozwija się system kartkowy. Oprócz racjonowania koniny wprowadzono również wydzielanie nici i przędzy. Gdy chodzi jedynie o zaopatrzenie w chleb i mąkę w ciągu 1918 r. wydano 1 185 583 kartki żywnościowe na chleb dla dorosłych. Do tego co tydzień dochodziło około 25 000 kartek na mięso i tyle samo kartek na tłuszcze i jajka. Kartki na ziemniaki otrzymywało 18 600 mieszkańców (inne osoby zaopatrywały się samodzielnie). Chleba otrzymywano około 2 kg na tydzień, mięsna rację żywnościowo zmniejszono 12 sierpnia 1918 r. na 100 g, przydział tłuszczu z</p>

	<p>50 na 40 g. W okresie od 1 kwietnia 1918 r. do 31 marca 1919 r. kartki na węgiel przydzielono 7135 gospodarstwom domowym. – Od 9 marca zamiast masła (40 g) można było dostać jedynie margarynę. Masło produkowane w Świdnicy szło do Wrocławia: nie był to jednak stan stały! 2 kwietnia znowu pojawiło się masło. Obecnie mięsne racje żywnościowe wynoszą 400 g. – W sprawozdaniu z kolejnego posiedzenia (z dnia 25 marca) mówi się: „Nastroje pośród ludu są do tego stopnia wzburzone, iż konieczny jest przydział dodatkowych racji artykułów żywnościowych”. – Kantyna oficerska na Rynku (mieściła się w budynku szmatruzu) miała być przekształcona na potrzeby ludności cywilnej. – 28 marca 1919: garnitury męskie można było kupić wyłącznie na kartki w cenie 115 marek, 125 marek i 180 marek. – 30 marca. Dzięki pomocy „Szwedzkiego Czerwonego Krzyża” do Niemiec przybywa 50 000 ton mąki.</p>
5 marca	<ul style="list-style-type: none"> - Powstanie katolickiego Związku Kobiecego prowadzonego przez panią von Blacha. W ciągu roku liczba jego członków wzrosła z 230 do 450. - Likwidowane są stopniowo lazarety rezerwy. 4 marca zwolniony został z tego obowiązku lokal „Wspólnoty Browarnianej”, który obłożony był chorymi od początku wojny. Pozostawiono tymczasowo jeszcze szpitale wojskowe w lokalach „Volksgarten” i „Germanii”.
9 marca	<p>Relacja na temat zgromadzenia komisji mieszczańskiej. Umowy na dostawę marchwi i rabarbaru. Zapasy kalarepy są już na wyczerpaniu. Oczekiwana jest większa dostawa towarów z zagranicy. Anonimowy donos z zarzutami na temat kierownika wydziału do spraw wyżywienia ludności, Eckerta, prowadzi do jego rezygnacji z zajmowanego stanowiska. Sprawował on swój urząd społecznie przez 4,5 roku. Obecnie oskarżano go między innymi o to, że nielegalnie sprzedał na boku 8 cetnarów masła. – Sytuacja mieszkaniowa stała się „beznadziejna”. Wzywani są „lichwiarscy najemnicy lokali”. Żądali oni od 20 do 50 marek za wynajem mieszkania plus dodatkowej premii (niestety brak jakichkolwiek danych na temat wielkości tych mieszkań).</p>
11 marca	<p>Zaczyna się proces konsolidacji Reichswehry. „Od jakiegoś czasu można u nas zauważyć oddziały w czasie musztry, tak jak czyniły to w dawnych czasach; wczoraj żołnierze ci maszerowali zwarci i zdyscyplinowani krokiem marszowym na nabożeństwo”. – Kompania karabinów maszynowych (niem. MGK), która uznana została za główny element destrukcji, została rozwiązana. – 23 marca. Socjaldemokratyczna gazeta „Bergwacht” (Straż Górską) wydawana w Wałbrzychu krytykuje Grenzschutz. Członkowie tych oddziałów często widywani są w stanie nietrzeźwym, dochodzi też do strzelanin i rabunków. Komisja wykonawcza Wałbrzyskiej Rady Robotniczo-Żołnierskiej, jak również Rada Robotnicza z Kamiennej Góry domagają się od Noskego wyprowadzenia ochotników należących do Grenzschutzu, których działalność można uznać za „prowokację”. Niebezpieczeństwa ze strony czeskiej w ogóle się nie odczuwa. – Nawet konserwatywna gazeta „Tägliche Rundschau“ włącza się do tej krytyki (23 kwietnia), przeciwstawiając „coraz bardziej pogłębiający się brak artykułów żywnościowych” „dostatniemu życiu” oddziałów Grenzschutzu. „Ich spekulancie interesy” wielokrotnie „wywoływały uzasadnione wzburzenie”. Jako spekulanci płacili oni za funt masła do 20</p>

	marek, za jedno jajko do 1 marki, za funt słoniny 25 marek. – 4 lipca „Tägliche Rundschau“ ocenia tę sytuację w nieco łagodniejszy sposób: słyhać wprawdzie skargi na obciążenia związane z kwaterunkiem, lecz istnienie Grenzschutzu jest sprawą konieczną.
26 marca	Pod drukowanym tytułem „Religia jest prywatną sprawą” „Tägliche Rundschau“ wyraża ostrą krytykę nowej sekularyzacji. Powodem jest fakt, iż „dzień Zwiastowania Najświętszej Marii Panny” (25 marca), podobnie jak Święto Reformacji (31 października) ma być w Prusach normalnym dniem nauki szkolnej. Zgodnie z brzmieniem tego artykułu, religię poddawano procesowi „socjalizacji”. „Wczoraj zdetronizowano króla, a dziś wyrzuca się katolickich świętych z kościoła, jutro los taki spotka Marcina Lutra, a następnie miłość Bożą.” – „Smutne czasy”.
29 marca	Tego dnia otwarto nowy kinematograf przy ulicy Mennickiej. Jego właścicielem był E. Poldner.
4 kwietnia	Powstanie lokalnego oddziału Lotnictwa Sportowego.
5 kwietnia	Aliancka komicja (trzech amerykańskich oficerów) odwiedza chorych jeńców wojennych w świdnickim lazarecie garnizonowym.
10 kwietnia	Koncert z okazji poświęcenia lokalu „Wspólnoty Browarnianej”, występy magika. – 14 kwietnia Wojskowy koncert oddziału trębaczy Regimentu Artylerii Polowej nr 42.
15 kwietnia	Pięciu abiturientów zdało egzamin dojrzałości w wyższej szkole realnej: Kurt Hermann, Herbert Zantopf, Helmut Kosel, Konrad Lerch, Eckard Rabe.
17 kwietnia	Paul Schimke powołany został na stanowisko starszego dzwonnika i skarbnika (rendanta) katolickiego kościoła farnego.
16 kwietnia	Projekty budowlane. Osiedle przy drodze na Witoszów (tzw. Osiedle Witoszowskie przy obecnej ul. Leśnej ma początkowo obejmować 20 budynków, zaś Kolejarskie Towarzystwo Budowlane planuje budowę osiedla dla kolejarzy na przedmieściu. Zatwierdzono 20 000 marek na sporządzenie projektu zabudowy przez prof. Jansena z Berlina. – Arthur Barndt zamierza zrealizować wielki prywatny projekt budowlany. Zakupił on kompleks budynków sąsiadujący ze Wspólnotą Browarnianą i planuje budowę kina na ponad 500 miejsc oraz cukierni. Z realizacji tej wyrosły późniejsze kino na Górnym Mieście (niem. Schauburg Oberstadt = twierdza rozrywki Górne Miasto) oraz Kawiarnia przy Placu Wilhelma (niem. skrót WC = Wilhelmsplatz-Café).
1 maja	1 maja. 1 maja stał się po raz pierwszym dniem chronionym przez państwo. (Pod względem ustawowym dopiero od 1933 r.). W centrum miasta nie powiewała wszakże żadna flaga. Jak zwykle co roku, odbył się poranny koncert na Rynku zorganizowany przez orkiestrę Altmanna. „W ogóle 1 maja należał do socjaldemokratów jako ‘Czerwone Święto’ związane ze zdobyciami rewolucji.” U mieszczan wzbudzał on „mieszane uczucia”. – Około południa sformował się odświętny pochód złożony z członków różnych związków i organizacji i zwanie przemarszerował do hali gimnastycznej im. Hindenburga. Brało w nim udział wielu żołnierzy garnizonu, jak również wielu jeńców wojennych, którzy powrócili właśnie do ojczyzny, na czele kroczył oddział trębaczy Regimentu Artylerii Polowej nr 42. Zapowiadany mówca, nowy śląski nadprezydent Philipp, nie mógł przybyć na uroczystości. Po krótkim przemówieniu długi pochód krocący za czarno-czerwono-złotą flagą ruszył przez miasto przez obecny Plac

	<p>Ludowy, ul. St. Wyspiańskiego, ul. Alei Niepodległości, Plac Grunwaldzki, ul. Żeromskiego, ul. Komunardów, ul. Grodzką, przemaszerował wokół Rynku, po czym ul. Pułaskiego skierował się w stronę Placu Wolności, gdzie zakończył się. Plakaty wzywały do: równouprawnienia w ramach Ligi Narodów oraz zwolnienia jeńców wojennych. Podczas drugiej, cywilnej części uroczystości niesiono kilka czerwonych sztandarów. Brały w niej udział również kobiety i dziewczęta. Orkiestra miejska grała muzykę marszową. Nigdzie nie doszło do jakichkolwiek awantur. Na Dolnym Mieście odbył się koncert, zorganizowano rozrywkę dla ludu i tańce. Konserwatywna gazeta Tägliche Rundschau życzyła sobie pisząc zawiłym językiem niemieckim: „Oby obie grupy narodu niemieckiego (miano tu na myśli mieszczan wraz z przedstawicielami szlachty oraz członków proletariatu) kierujące się swymi rozbieżnymi poglądami uniknęły mimo wszystko wzajemnej nieprzyzwoitości.” Jej redaktorzy zdawali sobie sprawę, że (zgodnie z „Obwieszczeniem Urzędowym”) ów świąteczny dzień „poświęcony został pamięci pokoju światowego, Ligi Narodów i międzynarodowej ochrony robotników” a „manifestacje ludowe powinny się odbywać dla postępu politycznego i społecznego, dla sprawiedliwego pokoju, dla natychmiastowego zwolnienia jeńców wojennych, celem zakończenia okupacji zajmowanych terenów i pełnego równouprawnienia w ramach Ligi Narodów”, równocześnie nawoływali oni jednak otwarcie do bojkotu: „Każdy może prywatnie robić z tym dniem, co z każdym innym w roku. Nikt nie musi wyprawiać z tej okazji święta.”</p> <p>Przewodniczący Rady Żołnierskiej Hepp (SPD) powitał w lokalu Wspólnoty Browarnianej powracających tego dnia z niewoli angielskiej 120 rannych jeńców wojennych, którzy zakwaterowani zostali na terenie Świdnicy w lazarecie rezerwy. Ostrzegł ich przed spartakistami i bolszewikami, a zatem przed KPD. Oficjalny przedstawiciel mieszczaństwa nie pojawił się. – Pierwsze transporty zdrowych jeńców wojennych powróciły z niewoli angielskiej dopiero na początku września 1919 r.</p>
1 maja	Przebywający od dłuższego czasu na urlopie starosta powiatu świdnickiego baron von Zedlitz-Leipe przeszedł na emeryturę. Pod koniec sierpnia jego następcą został właściciel dóbr rycerskich von Salisch z Kraskowa.
7 maja / 28 czerwca	<p><i>7 maja 1919 r. niemieckiej delegacji w Wersalu przedłożono niemożliwy do spełnienia dyktat warunków pokojowych. W czerwcu złagodzone nieco warunki w sprawie granicy z Polską, przewidując przynajmniej, zgodnie z założeniami Wilsona na temat prawa narodów do samostanowienia, możliwość przeprowadzenia w późniejszym czasie plebiscytu na Górnym Śląsku, do którego dojdzie w 1921 r. Zaprotestowano podpisaniu dyktatu 28 czerwca 1919 r.</i></p> <p>Na cały tydzień zabroniono w całych Niemczech jakichkolwiek form rozrywki.</p> <p>9 maja gazeta Tägliche Rundschau skomentowała te wydarzenia na łamach artykułu opatrzonego nagłówkiem „Mamy wreszcie ów przeklęty pokój.” Pisano tam m. in.: „Lecz ponieważ nasz ‘rząd’ nie ma odwagi, aby odtrąbić rozkaz do ostatniej śmiertelnej szarży (a ta jeszcze z pewnością nastąpi) i stanąć na jej czele, dlatego powinien on zaoszczędzić sobie wszelkich heroiczych frazesów i w końcu podpisać [ów dyktat], że oto nadszedł ostateczny kres. – Naród niemiecki sam zdoła sobie pomóc – Również</p>

przyszłe dni będą zaczynać się krwawą jutrzejką.”

Ludzie w Świdnicy byli szczególnie przybici faktem przewidzianych cesji śląskiej ziemi na rzecz Polski. 11 maja 1919 r. nadburmistrz Cassebaum i władze wszystkich partii reprezentowanych na forum parlamentu miejskiego zapraszali na manifestację protestacyjną, która miała się odbyć w hali gimnastycznej im. Hindenburga. W wypełnionej po same brzegi hali w imieniu partii DNVP wypowiedzieli się Zimmerling i Walther, Landsberg zaprezentował opinię DDP, rektor Rückert Partii Centrum, zaś Bartmann SPD. Wszyscy byli zgodni co do tego, że całkowicie odrzucają pomysł cesji jakichkolwiek części Śląska. Rezolucje powzięte na tym zgromadzeniu wysłano do rządu Rzeszy, nadprezydenta Śląska i pruskiego Zgromadzenia Krajowego.

Do manifestacji przeciwko „wyniszczającemu pokojowi” na terenie powiatu wzywał w imieniu rady powiatowej dr hrabia von Keyserlingk z Komorowa. Zorganizowano je między innymi w Strzegomiu, Świebodzicach, Sobótce, Jaworzynie Śląskiej, Żarowie, Łażanach i w Dolnej Bystrzycy.

Podczas pamiątkowego nabożeństwa odprawionego 14 maja w Kościele Pokoju pastor Seidel stwierdził w czasie kazania, że warunki pokojowe oznaczają „grób i upadek dla naszej niemieckiej ojczyzny”. Zakończył on swe przemówienie dolnoniemieckim hasłem wolnościowym: „Lepiej śmierć niż życie jako niewolnicy!” Również niemiecko-narodowe Związki Ludowe z terenu świdnickiego powiatu ziemskiego i miejskiego podczas własnego zgromadzenia odbywającego się 18 maja 1919 r. na terenie hali Hindenburga, podczas którego mowy wygłosili rektor Lukassowitz i adwokat Weymann z Wrocławia, podnieśli dodatkowy protest. Również posiedzenie parlamentu miejskiego z dnia 28 maja przerodziło się w demonstrację protestacyjną przeciwko zawarciu pokoju na zasadach siły.

Wydaje się, iż po uznaniu warunków „haniebnego pokoju”, który wchodził w życie mimo podnoszonych protestów, przez nowy rząd Bauera/Müllera i ratyfikowaniu jego postanowień przez Zgromadzenie Narodowe (przyjęto go 237 głosami wobec 138 głosów sprzeciwu), pierwotnie wielkie wzburzenie znakomitej większości mieszkańców Świdnicy odchodziło powoli na plan dalszy, w obliczu poważnych trosk dnia codziennego. 24 czerwca gazeta Tägliche Rundschau z dość dużym zawodem pisała na temat reakcji w Świdnicy: „Wszędzie dostrzec można wygodnicze samozadowolenie. Nawet jeżeli widać odrobinę niepokoju, to jest ona naprawdę niewielka.”

Większość ludzi dotykały pośrednie troski. Ciężkim brzemieniem odbijała się na ludności kontynuowana przez Anglików bezlitosna blokada Rzeszy Niemieckiej, której nie wstrzymało ani zawieszenie broni, ani zawarcie traktatu pokojowego, a która kosztowała wiele istnień ludzkich. Sytuacja taka prowadziła naturalnie do rozkwitu nielegalnej działalności różnego rodzaju handlarzy „na czarno” i spekulantów. Dopiero po podpisaniu dyktatu pokojowego 28 czerwca 1919 r. zniesiono w końcu blokadę; wówczas też zaczęły rosnać nadzieje na poprawę zaopatrzenia ludności w artykuły żywnościowe. Coraz częściej dochodzi do strajków z żądaniem podwyżki płac. Ceny, również te ustalane przez instytucje miejskie (wodociągi, gazownia), stale rosą. – Ciągłe wielkim problemem w mieście, które liczy już 32 000 mieszkańców, jest brak mieszkań. Kroplą wody

	spadającą na rozgrzany kamień jest zakładanie 150 mieszkań małej i średniej wielkości w koszarach grenadierów.
22 maja	22 maja 1919 r. zgodnie z postanowieniem ministerstwa wojny również w Świdnicy doszło do rozwiązania się garnizonowej Rady Żołnierskiej. – Nigdy nie była ona organem rewolucyjnym. Nawet konserwatywna gazeta „Tägliche Rundschau” dokonując retrospekcji jej działań potwierdza jej „rzeczowe pogodzenie się z losem i rozumne, spokojne podchodzenie do stawianych przed nią zadań.”
czerwiec 1919 r.	Z początkiem czerwca powołano do życia dyskutowaną od dłuższego czasu świdnicką samoobronę miejscową (niem. Schweidnitzer Ortswehr). Miała się ona znaleźć w jednym szeregu obok istniejących już oddziałów ochotniczych, Grenzschutzu, oddziałów ochrony (niem. Schutzmannschaft) i tworzonej właśnie nowej Reichswehry. Miejscowa samoobrona miała być stałą formacją o charakterze wojskowym na wszelki wypadek. Jej członkowie nie byli umundurowani, mieli jedynie nosić czerwono-białą opaskę (nawiązanie do barw miasta Świdnicy – S. Nowotny). Oddziały te miały być początkowo nieuzbrojone i politycznie neutralne. Około 800 członków podzielono na 7 kompanii. Jej miejscowym dowódcą został generał Schroeter, zaś jego adiutantem właściciel fabryki Tripmacher. Gazeta Tägliche Rundschau informowała nawet 4 lipca, że do Świdnicy zajechał wóz pancerny i oddany został do dyspozycji miejscowej samoobrony – jeżeli nawet rzeczywiście tu przyjechał, z pewnością nigdy go nie użyto.
24 lipca	Z powodu braku drobnych pieniędzy postanowiono wydanie dalszych pieniędzy zastępczych, a mianowicie jeszcze jednej emisji banknotów 25-fenigowych w ogólnej liczbie 20000 marek i banknotów 50-fenigowych na sumę 10000 marek. 13 września wpuszczono je do obiegu.
28 sierpnia	Na następcę zmarłego w 1918 r. proboszcza Jende wprowadzono w urząd księdza Josefa Majunke (zrezygnował z prowadzenia świdnickiej parafii w 1923 r.; zm. w 1934 r. w Piekarach).
Koniec września	Zamknięcie Kawiarni na Promenadzie (niem. Promenaden-Café), która przetrwała wystawę z 1911 r. Na jej miejscu założono w późniejszym czasie ogródek skalny.
9 października	Otwarcie teatru miejskiego (ponownie pod kierownictwem Goswina Moosbauera).
19 października	Poświęcenie powołanej do życia przez kapitana w stanie spoczynku Georga Licheya Wyższej Szkoły Ludowej w siedzibie Wspólnoty Browarnianej.
29 października	Umiera Marie Jaehner. Dyrektorka liceum przeniesionego w 1911 r. z Legnicy (późniejszej Szkoły Fryderyka), zarazem członkini parlamentu miejskiego z ramienia DNVP.
10 listopada	Nowy garnizon: dwa bataliony regimentu piechoty nr 11, oddział artylerii, kompania sanitarna, dwie kolumny polowe.
4 grudnia	Gazeta „Bergwacht” donosi o wielkich machlojkach w urzędzie do spraw zaopatrzenia ludności w żywność. Kupiec Benno Friedländer działał społecznie w tym urzędzie i w ciągu ostatnich dwóch lat przywłaszczył sobie 20 kartek na masło, mleko, mięso, chleb, cukier i inne rzeczy. Potwierdził to nadburmistrz Cassebaum. Podczas procesu z 30 marca 1920 r. w sprawie „kradzieży połączonej z przestępstwem przeciwko zaopatrzeniu ludności w artykuły spożywcze” Friedländera skazano na 6 miesięcy więzienia.

	- Również w grudniu 1919 r. nastąpiło odkrycie składów spekulanckich (zboże i mąka) przy obecnej ul. Jagiellońskiej, Wrocławskiej i Kleczkowskiej.
18 grudnia	Podczas zgromadzenia parlamentu miejskiego doszło do drastycznego podniesienia stawek podatków komunalnych (wbrew głosom SPD).
21 grudnia	Otwarcie Kina przy Placu Wilhelma (w budynku dawnej warzelni Wspólnoty Browarnianej) i kawiarni (w dawnym hotelu „Zielony Orzeł”). Pierwszym wyświetlonym filmem był „Madame Dubarry” z Polą Negri w roli głównej.
24 grudnia	Na Boże Narodzenie rozdawano dodatkowe przydziały mąki (250 g), cukru (250 g) i margaryny (50 g). Również choinki zdrożały; nikt nie myślał nawet o zawieszaniu na nich słodkości. Lecz zbudowano ponownie targ bożonarodzeniowy. Podczas świąt Bożego Narodzenia gdzieś tam nawet tańczono.
Retrospekcja:	Rok 1919 charakteryzował się załamaniem życia gospodarczego, brakiem mieszkań, artykułów żywnościowych i węgla, strajkami, niepokojami i drożyzną. – Jedna marka miała wartość około 4 fenigów.
1920	
	<i>10 października. Dyktat wersalski wchodzi w życie. – 13 stycznia. Wprowadzenie stanu wyjątkowego na terenie Rzeszy (poza terenami Saksonii, Bawarii, Badenii i Wirtembergii).</i>
19 stycznia	Początek drugiego semestru Wyższej Szkoły Ludowej.
luty/marzec	Epidemia grypy.
2 lutego	500 robotnic podejmuje strajk na terenie zakładów Arona domagając się zrównania płac.
7 lutego	Zgromadzenie ogólne SPD. W międzyczasie na terenie powiatu powstało 22 okręgów wyborczych partii. Z początkiem 1918 r. partia liczyła 105 członków, pod koniec tego roku już 429. Wyniki wyborów: do zarządu wybrano Kocha i Kassnera, skarbnikiem został Türke, zaś sekretarzem Hoffmann.
8 lutego	Zebranie protestacyjnie Niemieckiego Związku Poszkodowanych przez Wojnę, Ofiar Wojny i Rodzin Poległych w czasie Wojny w lokalu Wspólnoty Browarnianej przeciwko niewystarczającej aprowizacji. Frekwencja mogłaby być lepsza. Brakowało zupełnie przedstawicieli tych kręgów, którzy wcześniej nie potrafili znaleźć wystarczająco dużo słów pochwały dla naszych dzielnych wojaków. Całe przemówienie było jedną wielką mową oskarżycielską przeciwko mieszczaństwu, które najpierw święciło zwycięstwa, a obecnie uskarżało się na każdą ponoszoną ofiarę. Potem przez godzinę zarysowano obraz położenia ofiar wojny oraz ich żądania i ambicje. – Związek Poszkodowanych przez Wojnę liczył w Świdnicy około 500 członków.
24 lutego	W 43 numerze gazety z piątku: 24 lutego pierwsze posiedzenie miejscowej komisji związków zawodowych. Zaproszeni zostali członkowie zarządów wszystkich związków zawodowych, zarząd kartelu i wreszcie delegaci kartelu. Liczba członków wzrosła w 1918 r. z 1150 na 3940 osób, zrzeszonych w 16 związkach zawodowych. Wybór zarządu: Biedermann, Korn, Eichborn, Schmidt, Bartmann. – Na stałe podwyżki cen postanowiono zareagować nowym żądaniem wzrostu płac.
1 marca	Podwojenie cen za bilety kolejowe.

Od 13 marca	<p>Pucz Kappa również na terenie Świdnicy. Tydzień zamieszek i strajków. Gazeta „Bergwacht” w numerze 67 z piątku 19 marca pisała: „Stan strajku w Świdnicy. Dyktatura wojskowa zaczęła się tu panoszyć i przejęła kontrolę nad całym miastem. Patrole wojskowe bez wyraźnych powodów krążą po ulicach, prawdopodobnie nosząc się z zamiarem podenerwowania robotników i sprowokowania do wystąpień. Klasa robotnicza stanęła wiernie po stronie starego rządu. Doniesienia tutejszych gazet o ludziach zmęczonych strajkami są zmyślane. – Realną groźbę dla bezpieczeństwa publicznego stanowiły rozporządzenia wojskowych wydane w środę (17 marca) po południu. Rynek i dochodzące doń ulice zostały obsadzone silnymi posterunkami złożonymi z żołnierzy i w ten sposób całkowicie zostały zatarasowane. Wielokrotnie dochodziło do bójek z żołnierzami Reichswehry. Samoobrona mieszczańska została całkowicie sparaliżowana. Jej członkowie wraz z jej dowództwem z obawy przed dyktaturą wojskową zaszyli się gdzieś w mysiej norze. Również władze cywilne nie kiwnęły palcem w tej sprawie. Dowódcy wojskowi zakazali w Świdnicy kolportowania gazety „Bergwacht”. Rozkaz ten odniósł jednak taki sam skutek, jak rzucenie grochem o ścianę. Robotnicy nie uznali Kappa i jego zwolenników. Gazeta „Bergwacht” (nr 69 z poniedziałku 22 marca) donosiła z terenu Świdnicy, że robotnicy postawili trzy żądania: 1) należy rozwiązać regiment piechoty nr 51, 2) należy natychmiast rozwiązać oddział miejscowej samoobrony i utworzyć w jej miejsce obronę robotniczą, 3) należy wydać ostre rozporządzenia przeciwko mieszczańskiej prasie lokalnej. – Na łamach nr 70 z 23 marca gazeta ta informowała, że robotnicy rozpoczęli od poniedziałku normalną pracę. Decyzję taką podjęto „tymczasowo” w niedzielę po południu podczas zebrania w hali gimnastycznej im. Hindenburga. Brało w nim udział około 3000 uczestników. Kierownictwo spotkania przejął przewodniczący komisji miejscowej Biedermann.</p> <p>W sobotę, 20 marca, trwały długie rokowania z przedstawicielami magistratu. Podczas masowego zgromadzenia, do którego doszło w piątek, stawiano żądania rozbrojenia i likwidacji 51 batalionu Reichswehry, który przeszedł na stronę puczystów, a który stacjonował w tutejszym garnizonie. Żądanie to zostało odroczone, ponieważ rozwiązanie tego problemu nie leżało w gestii władz lokalnych. Początkowo nie chciano również spełnić żądania likwidacji miejscowej samoobrony, ponieważ w tej sprawie złożono już protest u samego nadprezydenta (Śląska). Na wynik trzeba było poczekać. Zaakceptowano jedynie żądanie, aby wszelkie urzędowe ogłoszenia na temat przydziału artykułów żywnościowych, były przybijane na słupach ogłoszeniowych. – Również dla kierownictwa strajku, podobnie jak dla samych robotników, przerwanie strajku było tymczasową decyzją. Uważano, że będzie go można w każdej chwili podjąć na nowo, a nawet przyjmie on bardziej ostrą formę.</p>
26 marca	Umiera Heinrich Schubert, świdnicki historyk.
1 kwietnia	Po wejściu w życie ograniczenia niemieckiej armii do 100 000 ludzi Świdnica zachowuje 1 batalion piechoty wraz ze sztabem, 1 oddział artylerii i kompanię moździerzy. – Państwa Ententy nakazały również, aby do 10 kwietnia zlikwidowano również oddziały samoobrony miejscowej.
7 kwietnia	A tu jeden z przykładów bieżących problemów z zaopatrzeniem. Brak artykułów żywnościowych trapi komisję mieszczańską. Niewystarczające

	<p>zaopatrzenie w ziemniaki i mięso. W ciągu ostatniego tygodnia za sprawą dostaw z Oławy i Strzelina mieszkańcom przydzielono po 2,5 kg na głowę i na tydzień, od 12 kwietnia znowu grozi zmniejszenie przydziałów do 2 kg. Brak jakichkolwiek zapasów miejskich. Komisja mieszczańska zgadza się, domaga się jednak wyrównania poprzez owoce strączkowe (w składach znajduje się jeszcze 1000 cetnarów). Poza tym w okresie tygodnia od 5 do 11 kwietnia 1920 r. doszło do nadzwyczajnego przydziału mąki. – Okręgowa placówka do spraw aprowizacji w tuszcz we Wrocławiu znowu domaga się większych ograniczeń w zaopatrzeniu w masło. A wydawano go w tym czasie jedynie 30 g na 14 dni! Urząd aprowizacji w tuszcz zaleca, aby zamiast masła i margaryny, ludzie używali tłuszczów twardych (wzgl. stałych).</p>
9 kwietnia	<p>Ministerstwo Spraw Wewnętrznych likwiduje oddziały samoobrony miejscowej na podstawie noty złożonej przez generała Nolleta.</p>
1 maja	<p>Obchody pierwszomajowe. Zgodnie z decyzją wszystkich trzech kierunków związków zawodowych 1 maja wstrzymano pracę we wszystkich zakładach. Zebrania we wszystkich lokalach związkowych i wspólny, zwarty przemarsz na stadion im. Hindenburga. Tam o godzinie 13.30 dochodzi do wielkiego zebrania demonstracyjnego połączonego z wygłaszaniem przemówień (Biedermann, Fianke). Następnie odświętny pochód przy akompaniamencie muzyki przez miasto na Rynek (brało w nim udział ponad 2000 ludzi). Stamtąd rozejście się do poszczególnych lokali, w których obchodzono to święto. W lokalu „Volksgarten” najpierw odbywa się koncert, a następnie tańce. W „Mieście Wrocław” i „Mieście Dzierżoniów” (nazwy świdnickich hoteli – S. Nowotny) raczono się muzyką rozrywkową i również tańczono. Karty uczestnictwa w odświętnym pochodzie i w koncercie kosztowały 1,50 marki, za tańce trzeba było dodatkowo zapłacić. – Upada wniosek Grohmana (SPD) na forum parlamentu miejskiego. Domagał się on, aby również szkoły i urzędy miejskie były zamykane 1 maja. Przedstawiciele mieszczaństwa zgadzają się jednak z poglądami radcy prawnego Landsberga (DDP): Że praca jest najlepszym wyrazem hołdu dla tego święta!</p>
10 maja	<p>Preludium do walki przedwyborczej (wybory do Reichstagu wyznaczone na 6 czerwca 1920 r.) nadaje w Świdnicy SPD z wystąpieniem Paula Löbe w lokalu „Miasta Wrocław”. Roztrząsał on w swym przemówieniu kwestie gospodarcze. Faktem jest, iż Niemcy pod koniec wojny były jedną wielką ruiną. Nie mogły tego zmienić w żadnej mierze ani pucze prawicy, ani dyktatura lewicy. Kłamstwem przedstawicieli reakcji miało być to, że bieda i nędza są wynikiem rewolucji. Teraz należy złapać byka za rogi. Tylko systematyczna praca może uzdrowić gospodarkę na dłuższą metę. Dawniejszej władzy i monarchii przeciwstawił on konstytucję, państwo ludowe i republikę. Moc sprawcza należy do ludu. Polityka finansowa i podatkowa natomiast do partii. Należy częściowo wprowadzić nowe podatki, częściowo je zaostrzyć. Potrzeby finansowe są ogromne. Dlatego nie należy myśleć o spełnianiu wszystkich życzeń, co do podniesienia płac i zarobków. Wszystko należy porównywać z tym, co było dawniej! „Czego w obecnych okolicznościach mogli dokonać ludzie, zostało dokonane. Należy stale mieć na uwadze demokratyzację i socjalizację władzy, i troszczyć się o to, aby procesom tym nadawano szybszego tempa, jednakże na bezsensowne eksperymenty nie damy się namówić.” –</p>

	<p>14 maja. Zebranie USPD (Niezależnej Socjaldemokratycznej Partii Niemiec) w lokalu „Volksgarten”, przy słabej frekwencji, zgodnie z opinią „Bergwachtu” „pod względem treści marnej wartości”. „Ów paradny koń z Berlina, człowiek o nazwisku Laukart, nie pojawił się. Mówca ze Świebodzic, który przemawiał w jego zastępstwie, skończył po zaledwie 20 minutach.”</p> <p>W sobotę 15 maja w tej samej sali odbywa się zebranie DVP (Niemiecka Partia Ludowa). Również na tym spotkaniu nie zjawili się zapowiadani mówcy: von Rheinbaben z Berlina (miał wypadek) i pewien mistrz piekarski z Wrocławia. DVP mogła jednak wystawić pewnego robotnika – pracownika kolei wrocławskich – jako zastępczego mówcę. Wyrzekął on straszliwie na robotników i Żydów. Około godziny 22 wypełniona do połowy sala zaczęła się wyludniać.</p>
6 czerwca	Wybory do Reichstagu. Wyniki wyborów na terenie świdnickiego powiatu miejskiego: DNVP uzyskała 3654 głosy, Partia Centrum 2875, USPD 1503, DVP 1581, DDP 1116, SPD 3588. Uprawnionych do głosowania było 16180 osób, oddano natomiast 14319 głosów = 89 % (dane cytowane za gazetą „Bergwacht”).
12 czerwca	Zezwolenie na założenie czwartej apteki w mieście (przy obecnej ul. Franciszkańskiej 2).
4 lipca	Okręgowy (Gau) Dzień Śpiewaczy w Świdnicy. Ponad 2000 uczestników zebrało się w lokalu „Volksgarten”.
7 lipca	Demonstracja na Rynku (po stronie kamienicy „Pod Złotą Koroną”) przeciwko wysokim cenom artykułów żywnościowych. Niebezpieczeństwo włamań do sklepów.
14 lipca	Śmierć prezesa Sądu Krajowego Emila Sintenisa. W połowie września jego następcą zostaje dotychczasowy starszy prokurator Engelmann z miejscowości Hamm.
24 sierpnia	Poświęcenie kamienia pamiątkowego (głaz narzutowy) dla ofiar pierwszej wojny światowej na cmentarzu garnizonowym. Jego inskrypcja brzmiała w tłumaczeniu na język polski: „Ku chwalebnej pamięci żołnierzy poległych i zmarłych podczas wojny światowej.” Opatrzony był też wizerunkiem Żelaznego Krzyża.
25 sierpnia	Johannes Gulitz przybywa jako wikary do Świdnicy; Linus Linke przechodzi do Wittenbergi.
29 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Wielki pochód przy akompaniamencie muzyki z powodu wydarzeń na Górnym Śląsku. Chociaż SPD podpisała odezwę robotnicy nie biorą w nim udziału. - Seeckt dokonuje inspekcji świdnickich oddziałów na terenie koszar grenadierów.
25/26 września	<ul style="list-style-type: none"> - Kardynał Adolf Bertram przyjeżdża do Świdnicy celem udzielania sakramentu bierzmowania. Ostatnio miało to miejsce w 1913 r. za kardynała Koppa. - Ponowne wystąpienia w sprawie Górnego Śląska. Po południu koncert orkiestry regimentu artylerii na Rynku, wieczorem impreza w Kawiarni na Placu Wilhelma, w kinie i w „Metropolu”. W niedzielę święto ojczyzniane w lokalu „Volksgarten” połączone z muzycznym występem żołnierzy z regimentu nr 11 i orkiestry miejskiej. Tańce. Koncert w Kawiarni Hohenzollern.
1 października	Pastor primarius Dehmel działający przy Kościele Pokoju przechodzi na

	emeryturę.
24 października	Musiano oddać również dwie stare armaty stojące na Rynku obok pomnika Fryderyka Wielkiego.
13 listopada	„Bractwo strzeleckie” po raz pierwszy od czasu wojny organizuje swe uroczyste spotkanie („Tractament” = biesiada).
14 listopada	Manifestacja USPD i KPD zorganizowana w lokalu VOLKSGARTEN w celu poparcia Związku Sowieckiego. W rezolucji domagano się zwolnienia jeńców wojennych.
23 listopada	Zlikwidowano Urząd Pocztowy na Dolnym Mieście. Powstał on w 1901 r., w latach 1917-1919 był zamknięty.
24 listopada	Strajk pracowników przemysłu metalowego. W zakładach Arona i u Främbsa & Freudenberga 1000 robotników zawiesiło pracę do 29 listopada.
25 listopada	Okryci złą sławą z okresu puczu Kappa żołnierze z regimentu piechoty nr 51 opuszczają w końcu Świdnicę. Pomysł planowanych uroczystości pożegnalnych został odrzucony przez nadburmistrza Cassebauma pod wyraźnym naciskiem robotników. Ich wyjazd był już w marcu głównym żądaniem stawianym przez SPD i związki zawodowe. – Magistrat jednogłośnie popiera decyzję nadburmistrza. – Na rzecznika sympatyków puczystów wykreowała się gazeta Tägliche Rundschau. Dyrektor gimnazjum, dr Paul Gantzer, złożył mimo wszystko „w imieniu całego mieszczaństwa serdeczne życzenia powodzenia!” Również odchodzący, lecz nie obciążeni żadnymi zarzutami żołnierze z regimentu artylerii nr 42 zostali oficjalnie pożegnani w lokalu VOLKSGARTEN w imieniu miasta przez radnego miejskiego Schedera. Następnego dnia paradowali oni bez dalszych ceremonii przed ozdobionym we flagi budynkiem ratusza.
1 grudnia	Puszczono w obieg pieniądze zastępcze świdnickiego powiatu ziemskiego o nominałach 10 i 25 fenigów. Ukazano na nich górę Słężę i budynek Kasy Oszczędnościowej.
11 grudnia	Otwarto targ bożonarodzeniowy. Zgodnie z powszechnie panującą tendencją podrożały również choinki. Obecnie jednak pojawiają się na nich słodkości. Nadzwyczajny przydział wyznaczony przez komisję mieszczańską złożony z 250 g mąki, 500 g cukru i 150 g smalcu pomaga również biednym, którzy nie mogą pozwolić sobie na kupno czegokolwiek na czarnym rynku, na bardziej świąteczne obchody świąt Bożego Narodzenia.
21 grudnia	33 głosami poparcia na pastora przy Kościele Pokoju powołano duchownego ewangelickiego Wagnera z Poczdamu.

**Świdnica w okresie Republiki Weimarskiej
(tu: w latach 1921-1923)**

1921	
	<i>20 marca. Plebiscyt na Górnym Śląsku kończy się wynikiem 60:40 dla Niemiec. W odpowiedzi powstanie inicjowane przez Korfantego, celem skorygowania jego wyników przy użyciu siły. – 26 sierpnia. Mord kapturowy na Matthiasie Erzbergerze (przedstawicielu Partii Centrum).</i>
3 stycznia	Liczba bezrobotnych w Świdnicy nie chce spadać; wydaje się nawet, że zaczęła ponownie rosnąć. Pod koniec 1920 r. zamknięto gliniankę i zakłady szamotowe Texas (tzw. Hycel) i zwolniono przy tym 100 pracowników.

9 stycznia	Królewski kapitan w stanie spoczynku i właściciel majątku miejskiego w Świdnicy Max Schoch umiera we Wrocławiu w wieku 56 lat.
10 stycznia	Zebranie ogólne SPD w Karczmie Schreibendorfskiej. Wybory zarządu: pierwszym przewodniczącym został Fianke (ponownie wybrany), drugim przewodniczącym Karger (nowo wybrany), skarbnikiem Türke (ponownie wybrany), zaś sekretarzem Hoffmann.
18 stycznia	18 stycznia – pamiątka 50-lecia powstania Rzeszy Niemieckiej. Reichswehra świętuje na podwórku koszar. Zebranie członków DNVP na wykładzie w lokalu „Volksgarten”. Miasto słabo oflagowane.
22-24 stycznia	Wystawa Drobiu w dniach 22-24 stycznia w lokalu Wspólnoty Browarnianej. 130 wystawców, około 1200 sztuk zwierząt.
3 lutego	Najlepszym przykładem na zażartość walki wyborczej jest zebranie DNVP w lokalu „Volksgarten”. Miejsca w sali zajęli zwolennicy rzekomej „skrajnej prawicy”, zaś na galerii „radykalne elementy lewicowe”. Mówca rozpoczął swe przemówienie od ataków na konstytucję pruską i rząd socjaldemokratyczny. Głośne przerywniki z galerii wzmagają się podczas omawiania aktualnej sytuacji politycznej, tak iż ów dawny poseł do Reichstagu zmuszony jest do przerywania swego przemówienia. Zarówno w sali, jak i na galerii dochodzi do „hałaśliwych manifestacji”, tak iż po godzinie musiano zamknąć zebranie. Na galerii śpiewano „Międzynarodówkę”, zaś na sali hymn Niemiec (niem. Deutschlandlied). Awantura przyniosła się następnie na ulicę. – Do podobnych zjść dochodzi również 4 lutego podczas zebrania DVP.
15 lutego	Nastawienie SPD do KPD ukazuje najlepiej relacja gazety „Bergwacht” dotycząca zebrania KPD „z wielkim Zieglerem z Wrocławia”. „Ludzie należący do KPD oczekują zbawienia za sprawą rewolucji ogólnoświatowej i wojny domowej, do których musi dojść zgodnie z wypowiedzią mówcy.” Przywódcy SPD „w butnym tonie wschodnioniemieckiego junkra” zostali napiętnowani jako zdrajcy i przestępcy. Mówca wyśmiał lenistwo umysłowe śląskich robotników. W Niemczech mieszkać miało zaledwie 3 % porządných ludzi, 7 % lichwiarzy, 20 % półzwierząt, 70 % zwierząt. – Zgodnie z relacją „Bergwachtu” w walce przeciwko SPD utworzyć się miał „front jedności” złożony z przedstawicieli KPD i mieszczaństwa.
20 lutego	Wybory do pruskiego Landtagu. Wyniki wyborów dla świdnickiego powiatu miejskiego (w nawiasach wyniki wyborów do Reichstagu z 6 czerwca 1920 r.): DNVP 4328 (3680) SPD 3987 (3587) Partia Centrum 2551 (2875) DVP 1250 (1580) DDP 1098 (1116) KPD 643 (-) USPD 198 (1500) Wynika z tego, iż oddano około 14 000 ważnych głosów, około 300 głosów mniej niż 6 czerwca 1920 r. Na podstawie tego wyliczyć można następujące dane procentowe: DNVP 30,7 %, SPD 28,5 %, Partia Centrum 18,2 %, DVP 8,9 %, DDP 7 %, KPD 5 %, USPD 1,4 %. (Dane cytowane za gazetą „Schlesische Bergwacht” z 23 stycznia 1921 r. Wszystkie trzy partie robotnicze (SPD, USPD, KPD) uzyskały tym samym ponad jedną trzecią głosów. Jednakże między SPD i KPD panuje pełna

	nienawiści niezgoda. Prawie jedna trzecia głosów przypadła konserwatywno-nacjonalistycznej partii DNVP. Czysto katolicka partia Centrum mogła liczyć na poparcie swego żelaznego elektoratu, uzyskując stałe 18 % głosów. Obie liberalne partie DVP (narodowo-liberalna) i DDP (Niemiecka Partia Demokratyczna), łącznie są stosunkowo mocno reprezentowane, lecz z biegiem czasu stale będą tracić wyborców.
26 lutego	Typowe posiedzenie komisji mieszczańskiej, która na bieżąco zajmuje się sprawami zabezpieczenia aprowizacji w artykuły żywnościowe, kierowaniem sprawami braku mieszkań i problemami wysokości cen. Obecnie jej członkowie podnoszą krytykę, że miasto zakupiło ziemniaki złej jakości. W ogóle przy cenie 84 fenigów za kilogram są one już bardzo drogie. Jednak ponieważ w połowie nie nadają się one do spożycia, dlatego też ich cena praktycznie wynosi 1,68 marki. Podnoszono również skargi na temat jakość chleba, mięsa i kielbasy.
6 marca	8 marca. Niedziela pamięci o Górnoślązakach. W niedzielę, 6 marca, uroczystości w sali Wspólnoty Browarnianej dla „uprawnionych do głosowania Górnoślązaków drugiej i trzeciej tury”. Wielka sala tego lokalu okazała się zbyt mała, dlatego też zajęto dodatkowo pomieszczenia boczne i galerię. Przybywają oni do miasta porannymi i przedpołudniowymi pociągami, przy akompaniamencie muzyki odprowadzani są z dworca do miejsca obchodów. Na dworcu ustawia się duży konwikt powitalny złożony z tłumu ludzi, również przez niedzielę widać ożywiony ruch wokół Wspólnoty Browarnianej. We wnętrzu lokalu słowa powitania w imieniu miasta złożył radny miejski Franke. Bogata oprawa muzyczna, przemówienia na temat celów tego dnia i znaczenia Górnego Śląska dla naszego życia gospodarczego. Przybywający otrzymują wyżywienie. Pod wieczór wielkie tłumy zbierają się na Placu Wilhelma (obecnie Plac Grunwaldzki) i na dworcu. – 20 marca. Dzień plebiscytu. (Powody: Górnoślązacy, którzy przyszedli na świat na Górnym Śląsku, a zamieszkiwali obecnie inne tereny Rzeszy, byli uprawnieni do głosowania. Wszędzie w ich drodze na głosowanie witano ich w odświętny sposób; zatrzymali się oni również na Dolnym Śląsku).
13/14 marca	W niedzielę i poniedziałek, wcześniej z rana o godzinie 6 odjeżdżają ze Świdnicy pierwsze pociągi z wiernymi ojczyźnie Górnoślązakami na plebiscyt, który ma się odbywać 20 marca. Liczne tłumy zgromadzone na dworcu, przedstawiciele władz wygłaszają przemówienia, a orkiestra wojskowa udziela koncertu. W poniedziałek wydarzenie to uświetniają chóry męskie należące do Towarzystwa Śpiewaczego.
30 marca	<ul style="list-style-type: none"> - Odezwa Wolnych Związków Zawodowych i kierownictwa okręgowego SPD Środkowego i Dolnego Śląska przeciwko „pospolitym przestępcom” z KPD, którzy namawiali do puczu na terenie Środkowych Niemiec. Żadnej współpracy! KPD była do niej skłonna na wypadek „wkroczenia Polaków na Śląsk.” - Nocny atak bombowy na trasie kolejowej Świdnica-Jaworzyna Śląska dokonany przez komunistów celem wsparcia środkowo-niemieckiej rewolty komunistycznej. Wysadzono w powietrze około 65 centymetrowy kawałek szyny kolejowej. Nie wykolejono przy tym żadnego pociągu. Około godziny trzeciej nad ranem uszkodzony tor był znowu przejezdny. (Informacje na temat procesu: patrz 10 kwietnia 1922 r.).

	<ul style="list-style-type: none"> - Burdy między żołnierzami a policją. Bijatyki w gospodach i na ulicy. Szczególnie zaangażowani byli żołnierze 3 oddziału artylerii, którzy niedawno sprowadzeni zostali do miasta z Wrocławia. W lokalu „Cesarskiego Dworu” pobito pewnego żołnierza, ponieważ tańczył on w ostrogach. W Wielki Piątek doszło do bijatyki na Placu Strzeleckim (na Wzgórzu Bolka), zaś w Wielką Sobotę do „walk ulicznych” na obecnych ulicach Bohaterów Getta i Siostrzanej (komuniści z członkami Partii Centrum!). Aby przeszkodzić nowym wystąpieniom planowanym na niedzielę, dowództwo garnizonu ustaliło czas capstrzyku na godzinę dwudziestą. Już w przeciągu tygodnia dochodziło do zamieszek na Rynku. Były to jednak jedynie „zwykłe komunistyczne machinacje”.
1 kwietnia	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd pocztowy na Dolnym Mieście ma być zamknięty do 1 kwietnia. Skłaniały do tego wysokie koszty jego utrzymania. Rocznie zaoszczędzano dzięki temu sumę ponad 30 000 marek. - Pogarsza się sytuacja mieszkaniowa. 1 kwietnia 1921 r. było 1113 osób poszukujących mieszkań (liczba ta wzrosła o 111 osób), posiadano natomiast jedynie 90 mieszkań do przydziału. Domagano się przymusowego zajmowania pomieszczeń mieszkalnych.
10 kwietnia	<p>Manifestacja poparcia dla niemieckiego Górnego Śląska w lokalu „Wspólnoty Browarnianej”, zorganizowana przez związki wiernych ojczyźnie Górnoszlązaków. Ponad 1000 „wiernych ojczyźnie” (niem. Heimattreue) wraz z innymi uczestnikami kierują odezwę do rządu, aby uczynił wszystko, żeby niemiecki od 700 lat Górny Śląsk nadal pozostał przy Rzeszy. – „Związek wiernych ojczyźnie Górnoszlązaków”, kierowany przez adwokata dr Kremsera, liczył w 1920 r. na terenie świdnickiego powiatu miejskiego i ziemskiego około 440 członków.</p>
30 kwietnia	<p>Planowana jest budowa ulicy Adolfa Freudenberga (obecnie Mikołaja Kopernika).</p>
1 maja	<p>Nasz 1 maj – mimo wszystko! SPD wyraża zdanie: Iż pomimo wszelkich wystąpień reakcyjnych kręgów 1 maja miał rzeczywiście nadzwyczaj dobry przebieg. Żołnierzom zabroniono uczestnictwa w uroczystościach; również ze strony kościelnej słyhać było ostrą krytykę obchodów światowego święta. Oberżystom, którzy zamierzali udostępnić swe lokale na uroczystości, grożono lokalnym bojkotem. – Około godziny 9 z rana doszło w lokalu „Volksgarten” do odświętnego zgromadzenia przy udziale chórów robotniczych. Mówca Fianke wygłosił mowę pod tytułem: „Powstańcie ku światłu!” Wznoszono wiwaty na cześć międzynarodowej socjaldemokracji i ruchu związkowego. Po południu odświętny pochód, przy uczestnictwie około 2000 osób, trzech orkiestr, robotników-cyklistów. Miały również miejsce wieczorne uroczystości.</p>
10 maja	<p>Opieka dla uciekinierów w Świdnicy. We wtorek wieczorem (10 maja) zapowiedziano przybycie 400 uciekinierów z Górnego Śląska, którzy mieli zostać zakwaterowani w Świdnicy. Uciekali oni przed powstaniem górnoszląskim zainicjowanym przez Korfantego. Około godziny 20.30 przybyła tu ich mała grupa od strony Wrocławia i tymczasowo ulokowano ją w kinie Barndta. W międzyczasie członkowie straży pożarnej i uczniowie gimnazjum przygotowywali wielką salę Wspólnoty Browarnianej i galerię z przeznaczeniem na masowe kwatery. Zatrądzono się również błyskawicznie i wystarczająco o niezbędne zaopatrzenie w żywność. Gdy</p>

	wieczorem około 22.30 przybył tu pociąg z uciekinierami, wówczas na dworcu powitali ich strażacy i inne oddziały pomocnicze pod kierownictwem nadburmistrza Cassebauma i dyrektora straży pożarnej Voigta, przygotowani do udzielenia pomocy. Towarzyszyli oni przybyszom, którzy w wielu wypadkach znajdowali się w stanie godnym pożałowania, do lokalu „Wspólnoty Browarnianej”. Uciekinierzy pochodzili przede wszystkim z okolic Koźła i musieli pozostawić całą swą majątność.
17 maja	Komentarz gazety „Schlesische Bergwacht” (SPD!!) na temat powstania Korfantego: „Chodzi o Górny Śląsk”: „Niemiecki żywioł Górnego Śląska został zaatakowany nocą przez polskie hordy Korfantego.” Było to po pierwsze ciężkie złamanie traktatu pokojowego, po drugie pogwałcenie zasad demokracji. „Po trzecie jest to pospolite przestępstwo, ponieważ podczas tego najazdu doszło zarówno do występków przeciwko ludzkiemu życiu, jak również własności, w nadzwyczaj dużych rozmiarach”. Zgodnie z relacją, wśród Niemców na Górnym Śląsku panowało wielkie rozgoryczenie. „Nigdy nie ufali oni Polakom, bo na takim gatunku ludzi dobrze się już poznali. Lecz swój światopogląd budowali przecież na zapewnieniach Ententy.” Teraz okazały się one próżną gadaniną bez pokrycia. Istnieją obawy, że będą się teraz musieli uzbroić i wziąć całą sprawę we własne ręce. Gazeta BERGWACHT ostrzega przed zbyt pośpiesznymi krokami i akcjami w wielkim stylu, namawia jednak do samoobrony. Należy pokazać, że Polska nie ma racji, a kraje Ententy muszą spełnić swój obowiązek. Czas pracuje na niekorzyść Korfantego.
21 maja	Hrabia Rzeszy Maximilian Pückler, pan na Rogowie Sobóckim, wielki kuchmistrz (niem. Oberküchenmeister) cesarza, umiera 21 maja 1921 r. Urodził się on 23 października 1851 r. Należały do niego majątki Rogów Sobócki i Garncarsko. Poniósł szczególne zasługi w wystawieniu pomnika pod Bolesławicami (w 1906 r.). Wówczas to otrzymał on tytuł wielkiego kuchmistrza, a w późniejszym czasie mianowano go Rzeczywistym Tajnym Radcą. Był on założycielem i przewodniczącym świdnickiego oddziału Niemieckiego Towarzystwa Kolonialnego i królewskim pruskim majorem w stanie spoczynku.
23 maja	Główne partie tworzące koalicję rządową (SPD, Centrum, DDP) zorganizowały w lokalu Wspólnoty Browarnianej ponadpartyjne zebranie protestacyjne wszystkich mieszczan przeciwko zajęciom na Górnym Śląsku. Uchwalona rezolucja wyrażała „płomienny protest” przeciwko „szaleńczym działaniom band Korfantego wymierzonym przeciwko Niemcom na Górnym Śląsku.” Żądano, aby Śląsk w całości pozostał przy Rzeszy. – Rektor Viktor Lukassowitz odmówił udziału konserwatywnej DNVP w owym zebraniu „trójlistnej koniczyny”, jako „świadomej działalności zmierzającej do oszukiwania pewnych określonych kręgów” i zapowiedział, iż zwoła własne zebranie.
2 czerwca	Za sprawą strajku w Wałbrzychu ucierpiało również zaopatrzenie w gaz na terenie Świdnicy. 11 czerwca pisano o problemie zaopatrzenia w gaz: Dostawy całkowicie nieregularne, na poziomie od 400 do 2000 m ³ / na dzień. Czas dostawy: w godzinach od 5.30 do 8.00, od 11 do 13, i od 20 do 23. Ustalono priorytety na: 1. wieczór, 2. wczesne godziny poranne, 3. porę obiadową.
20 czerwca	20 czerwca. Powstaje nowe (trzecie) kino. Mistrzowie stolarscy Karl Wolff i Wilhelm Feustel, jak również kupiec Malischka, otwierają „Teatr Unii”

	(niem. Uniontheater) przy obecnej ulicy Zygmuntowskiej (późniejsza Twierdza Rozrywki Dolne Miasto = obecnie Kino Gdynia), na parceli dawnego Browaru Stumpfego. Lodownia stała się salą teatralną. „Nowoczesny styl”, „majstersztyk nowoczesnej techniki budowlanej”.
27 czerwca	Starszy miejski i kapitan Landwehry w stanie spoczynku Ewald Lichey umiera na krótko przed ukończeniem 60 roku życia. Mieszkał w Świdnicy, przy obecnej ulicy Traugutta 7.
30 czerwca	<ul style="list-style-type: none"> - Ceny w Świdnicy: młode ziemniaki 3-3,50 marki za funt (a zatem cetnar kosztował 300-350 marek, w tym samym czasie w Berlinie 120 marek!). Garnitury męskie 285-590 marek, spodnie 59-147 marek, płaszcze zimowe 295-465 marek, męskie buty ze skóry 92-152 marek. - Na temat braku mieszkań: 1 czerwca 1921 r. było 1261 poszukujących mieszkań. W okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 1921 r. pośredniczono w uzyskaniu 132 mieszkań.
2 lipca	Ku czci 76 poległych Seminarium Nauczycielskiego w ogrodzie przed budynkiem tej szkoły odsłonięto w sobotę 2 lipca 1921 r. pomnik w formie czterometrowej piramidy z bloków kamiennych, które seminarzyści sprowadzili do Świdnicy ze „Złotego Lasu”. Na przedniej stronie widniały spisane złotą czcionką słowa: „Poległym bohaterom seminarium świdnickiego w latach 1914-1918”. Z okazji odsłonięcia pomnika w auli szkoły odbyły się uroczystości upamiętniające poległych, w których między innymi wzięli udział burmistrz dr Peikert, następnie generał Schröter, major Neumann z Nowej Rudy wraz z oficerami i delegacją regimentu piechoty nr 7 należącego do Reichwehry oraz delegacją duchownych i grona pedagogicznego miasta. Okolicznościową mowę wygłosił dyrektor seminarium Rosinski. Dalsze uroczystości kontynuowano w ogrodzie przed pomnikiem, przed którym złożono wiele okazałych wieńców.
7 lipca	<ul style="list-style-type: none"> - Posiedzenie parlamentu miejskiego odroczone 30 czerwca 1921 r. odbyło się 7 lipca. Przyjęto budżet miasta dokonując kilku skreśleń. Opiewał on na 7 160 000 marek, zarówno gdy chodzi o rozchody, jak i przychody miasta. - „W czwartek (7 lipca 1921 r.) po około trzymiesięcznej nieobecności powróciła do naszego miasta świdnicka kompania wysłana z pomocą górnośląskiej samoobronie (niem. Selbstschutz).” Swastyki na bocznej stronie samochodów przewożących oddziały mówiły nieco o ich politycznych sympatiach. Podczas uroczystości powitalnych miały miejsce „militarne tamtamy” (w ten sposób relacjonowała to gazeta „Bergwacht”), które nie mogły się jednak równać z urządzanymi dawniej tego rodzaju uroczystościami. Przy dworcu grano muzykę marszową, zaś około 75 ludzi, pomaszzerowało w kondukcje złożonym z przedstawicieli stowarzyszeń mieszczkańskich w stronę Rynku. Po wielu przemówieniach i kończącym uroczystości marszu paradnym, nastąpiło odśpiewanie hymnu narodowego („Niemcy, Niemcy ponad wszystko”). Po południu pochowano we wspólnym grobie na cmentarzu przy Alei Brzozowej dwóch poległych towarzyszy broni (Karl Müller i Georg Stephan). Wieczorem odbyła się miła uroczystość powitalna w lokalu „Wspólnoty Browarnianej” połączona z pieczeniem prosiaka i wydawaniem darmowego piwa. W piątek wieczorem (8 lipca)

	<p>urządzono bal w sali „Wspólnoty Browarnianej”, który poprzedził rozwiązanie tej jednostki militarnej, do którego doszło dnia następnego. Obecnie mówiono, że najważniejszym zadaniem jest zapewnienie pracy i chleba dla zwolnionych. Po swej służbie na Górnym Śląsku mieli do tego pełne prawo.</p>
16 lipca	<p>O teatrze miejskim. Dyrektor Goswin Moosbauer skarżył się na łamach jednego z artykułów, że prośba o zwiększenie miejskiej dotacji na potrzeby teatru z 6000 do 15000 marek została odrzucona. Wypowiedzi na posiedzeniu parlamentu miejskiego, gdzie zaliczono teatr, miejsce kultury i sztuki do rzędu zwykłych „miejsz rozrywki”, które hołdowały „niskim pobudkom publiczności”, zdenerwowało Mossbauera. Wprawdzie ponownie wygrał on konkurs na dyrektora teatru, jednakże odrzucił nakaz podpisania pisemnego zobowiązania, iż zgadza się on na finansowe warunki miasta. – Dlatego też w sezonie zimowym 1921/22 kierownictwo nad teatrem objął dyrektor Paul Richter z miejscowości Borna. Miał on 50 lat, od 32 lat był aktorem, zaś od 12 lat pełnił funkcję samodzielnego dyrektora teatru.</p>
20 lipca	<p>W środę (20 lipca) z rana w całkowitej ciszy przewieziono z Rynku na dworzec dwie armaty forteczne zdobyte podczas pierwszej wojny światowej na terenie Belgii, które miały stąd odjechać z powrotem do tego państwa. Dotychczas stały one po obu stronach pomnika Fryderyka II.</p>
29 lipca	<p>Gazeta „Bergwacht” domaga się ochrony założeń parkowych, w szczególności przed młodzieżą. Trawniki stały się miejscem uprawiania dzikich sportów, niszczone nasadzenia, łamano gałęzie. Dochodziło do kradzieży roślin, palików podtrzymujących drzewka, desek z ławek. Szkoła, rodzice i prasa miała pomóc w zaradzeniu tym problemom.</p> <p>Wyrażono również krytykę co do czyszczenia i polewania ulic. Miejskie polewaczki, pomimo upałów, rzadko pojawiają się na ulicach. Od tygodni nie spadła nawet kropla deszczu. Plaga kurzu! Wcześniej o wiele skuteczniej radzono z nią sobie. „Nasze ulice łącznie z Rynkiem nie robią wrażenia czystości, co powinno być przecież rzeczą oczywistą.” Szukanie oszczędności w obsadzie osobowej jest błędnym rodzajem oszczędzania.</p>
4 sierpnia	<p>Projekt budowy Zakładu Naprawczego Taboru Kolejowego (RAW) wprowadzany jest zbyt wolno w życie. Trwają prace wstępne. Jedyne mała grupka ludzi zatrudniona jest przy robotach ziemnych. Miasto przejęło znaczną część kosztów: bezpłatnie i bez obciążeń oddało potrzebną ziemię, zobowiązując się zarazem, że w późniejszym czasie odsprzeda zakładom dodatkowe tereny po umiarkowanej cenie; planowana jest budowa drogi dojazdowej, budowa wodociągu i kanalizacji, budowa domów dla kadry urzędniczej i robotników. Otwierają się nowe możliwości zatrudnienia.</p>
19 sierpnia	<p>Zaaresztowano szpiegów. Na terenie Świdnicy zlikwidowano działającą tu siatkę szpiegowską. Aresztowano aktora Höppnera (alias: Heppnera) i jego żonę, jak również byłego niższego sierżanta Rauhuta oraz mechanika Sylbę. Aresztowani podczas polskiego powstania (na Górnym Śląsku) uprawiali szpiegostwo na rzecz Polski. Hopner, jego żona oraz Sylba zostali zaaresztowani we Wrocławiu, gdy próbowali zdobyć paszport do Polski. Heppner (alias Höppner), urodzony w Odessie i będący obywatelem rosyjskim, przez pewien czas w okresie wojny działał przy świdnickim teatrze, podobnie jego żona (śpiewaczka operetkowa), która była urodzoną świdniczką. Po wybuchu rewolucji Höppner zaczął zachowywać się w sposób bardzo radykalny. Wkrótce uciekł z miasta, gdyż brał udział w</p>

	<p>paserstwie kradzionego majątku należącego do armii. Został pochwycony poza miastem i przed Sądem Miejskim skazano go na wieloletnią karę więzienia. Przed jakimś czasem pojawił się na nowo i wydawało się, że dobrze mu się powodzi, chociaż nie wykonywał żadnego zawodu. Obecnie stawiano mu zarzuty szpiegostwa. On sam i jego żona przetrzymywani byli w więzieniu we Wrocławiu. W piątek urzędnicy wrocławscy dokonali rewizji w jego mieszkaniu przy obecnym Placu Ludowym. – 24 sierpnia. Dochodzi do kolejnych aresztowań: drugi dawny sierżant kompanii karabinów maszynowych, Dießler, został odprowadzony do aresztu śledczego. Postawiono podejrzenia wielu innym osobom: pewnej aktorce, jak również kilku mieszkańcom innych miast, którzy próbowali się ukryć w szeregach Grenzschutzu (ochrony granicznej) na Górnym Śląsku.</p>
20/21 sierpnia	<p>Apel regimentu dawnego regimentu grenadierów nr 10, który do czasu rozwiązania jednostki stacjonował w Świdnicy, stanowiąc część tutejszego garnizonu, miał miejsce w naszym mieście w dniach 20/21 sierpnia 1921 r. Relacje w dwóch różnych gazetach ukazują wyraźnie głęboko rozbieżne poglądy świdniczan na temat wojska i restauracji (dawnej monarchii). Stosunek mieszczaństwa o poglądach narodowo-konserwatywnych, politycznie związanego z DNVP, wyrażony został w relacji „Gazety Śląskiej” (niem. „Schlesische Zeitung”, wydawanej we Wrocławiu) z dnia 23 sierpnia 1921 r.: „20/21 sierpnia miał miejsce apel regimentu grenadierów nr 10 w Świdnicy. Związki (kombatantów) w Berlinie, Wrocławiu (aż dwa!) i w Kłodzku przysłały swe delegacje. W sobotę odbył się wieczór powitalny. W niedzielę o godzinie 10.30 odprawiono na dziedzińcu koszar nabożeństwo polowe, po którym odbyła się parada wojskowa. W obu punktach programu wzięli udział żołnierze tutejszego batalionu piechoty. Proboszcz Heinrich i pastor Streckenbach (dawniej kapelan dywizji) przypomnieli o chwalebnej przeszłości regimentu. Ostatni z wymienionych szczególnie podkreślił, iż tylko nad narodem, który stracił poczucie narodowej świadomości, mogła przejść taka katastrofa, jaką dane nam było przeżyć, i że jego odrodzenie możliwe jest tylko wówczas, jeżeli nasz naród będzie kultywował wielką tradycję swej przeszłości. – Paradą komenderował generał von Schütz, który podobnie jak nadburmistrz Cassebaum wygłosił przemówienie, wspominając w niej o stosunkach łączących żołnierzy regimentu grenadierów nr 10 ze Świdnicą. Następnie członkowie grup kombatanckich kultywujących tradycję tegoż regimentu oraz przedstawiciele miasta złożyli wieńce przy pamiątkowym kamieniu na cmentarzu garnizonowym, który wzniesiony został przed rokiem, wygłaszając dodatkowo okolicznościowe mowy. Podczas uroczystego aktu w lokali Wspólnoty Browarnianej pułkownik von Reuter optował w swym przemówieniu za zacieśnieniem kontaktów między dawnymi członkami regimentu nr 10. Odświętna projekcja w kinie przy dawnym Placu Wilhelma (obecnie Plac Grunwaldzki), gdzie pokazano odpowiednie filmy, i uroczysty bankiet zakończyły dzień regimentu nr 10 w Świdnicy. Zebrano fundusz założycielski na pomnik dla poległych żołnierzy regimentu nr 10 w wysokości 7000 marek; również na terenie Świdnicy zamierzano założyć własny Związek (Kombatancki) regimentu nr 10”</p> <p>Głos klasy robotniczej zorganizowanej w strukturach SPD, wyrażony przez gazetę „Schlesische Bergwacht” (wydawaną w Wałbrzychu), oskarżał 26 sierpnia uroczystości te jako swoistą demonstrację: „Pod maską apelu dla</p>

	<p>członków regimentu nr 10 nacjonaliści próbują rozsiewać propagandę mającą poprzeć ich antyludowe, antyrepublikańskie dążenia.” – Na temat uroczystego bankietu w sali Wspólnoty Browarnianej zauważa ona: „Podczas gdy na dole sali intonowano „całkowite wysokie upojenie” (niem. Hohe Wonnegans”) (odnoszono się tu złośliwie do słów hymnu narodowego z czasów Rzeszy Niemieckiej rządzonej przez cesarza, gdzie odnośnie osoby panującego znajdowały się takie słowa: „Fühl in des Thrones Glanz, die hohe Wonne ganz, Liebling des Volks zu sein, Heil Kaiser dir!” = „Poczuj w blasku tronu, całkowicie wysokie upojenie, iż jesteś ulubieńcem narodu, chwała cesarzu Ci!”), wówczas na galerii nawet nie zamierzano ściągnąć nakryć głowy. Dochodzi zatem do wpadki!” Na temat głównych uroczystości niedzielnych połączonych z nabożeństwem, mocno zapijanego wesołego bankietu i marszu paradnego wspomina ona tylko: „Przemawiano nie mało”. I jeszcze bardziej wyraziście: „Fakt, iż w Świdnicy, owej twierdzy militarystycznej reakcji, nie mogło zabraknąć, jeśli tylko zajdzie taka potrzeba, próby zapalenia narodowego ognieńka, znane jest w nadzwyczaj wystarczający sposób z wydarzeń ostatniego czasu; wystarczy tylko wspomnieć o kwestii Górnosłazaków.” – „Towarzysze, miejcie się na baczności!”.</p> <p>Autor artykułu opublikowane w „Bergwacht” jako „lepiej poinformowany”, twierdzi również, że już 24 sierpnia radny miejski Franke założył w Świdnicy Związek Kombatantki Regimentu nr 10.</p>
26 sierpnia	<p>Umiera radca handlowy dr inż. h.c. Adolf Freudenberg (w wieku 80 lat i 4 miesięcy). Urodził się on w 1841 r. w Baubacher Hütte koło Dierdorf , ukończył Politechnikę w Karlsruhe i w Zurychu. W 1868 r. założył firmę Främb & Freudenberg (późniejszy ŚFUP) w Świdnicy. Od 1895 r. był jej wyłącznym właścicielem. W 1907 r. został radcą handlowym. Był członkiem świdnickiej Izby Handlowej od 1893 r. W 1918 r. został drugim, a w 1920 r. jej pierwszym wiceprzewodniczącym. W latach 1903-1919 pełnił funkcję przewodniczącego parlamentu miejskiego (od 1874 r. członek parlamentu miejskiego). Honorowy obywatel miasta Świdnicy.</p>
28 sierpnia	<p>Podobnie jak przed tygodniem, podczas apelu regimentu nr 10, gazeta SPD (Schlesische Bergwacht) zajmuje negatywne stanowisko wobec – jak sama to nazywa – „wielkiemu militarystycznemu zamieszaniu”. Tym razem chodziło o Związki Kombatantki, które kilkakrotnie zorganizowały przemarsze przez miasto i obchodziły tu przeróżne uroczystości. Związek Kombatantów Landwehry obchodził 60 rocznicę swego powstania; następnie pokazały się Powiatowy Związek Kombatantki, Związek Militarny i Związek Morski, który dokonał poświęcenia swej nowej chorągwi. W uroczystościach tych brała również udział spora liczba innych organizacji z miasta i powiatu, jak na przykład członkowie bractwa strzeleckiego, strażacy, członkowie związków gimnastycznych i kombatanci z całej okolicy. „Wierne podpory reakcji, dziś tacy sami jak w okresie przedwojennym. Pływają oni po nacjonalistycznych wodach, a nasze kręgi militarystyczne i reakcyjne już liczą na to, że będą należeć do ich świty.”</p>
31 sierpnia	<p>Masowa demonstracja na Rynku przy udziale około 3000 uczestników z powodu zamordowania polityka partii Centrum Matthiasa Erzbergera (26 sierpnia). Przewodniczący SPD Fianke z pomnika „Starego Fryca” przemawia w ostrych słowach przeciwko „partiom politycznego skrytobójczego mordu” i wykrzykuje wiaty na socjaldemokrację.</p>

	republikę i międzynarodowy socjalizm. Manifestacja przebiega w atmosferze spokoju i porządku.
11 września	11 września 1921 r. „Świdnicki Związek Socjaldemokratyczny” obchodzi w lokalu „Volksgarten” jubileusz 21-lecia swego istnienia. Frekwencja niezbyt wysoka.
12 września	Nowe plany budowy Fabryki Wagonów, późniejszych Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego (RAW) przy ulicy Strzelińskiej. Już przed prawie 10 laty, a zatem jeszcze przed pierwszą wojną światową, podjęto pierwsze kroki w tym kierunku! Wydaje się, że plany wchodziły obecnie w nowe stadium. Zmieniono projekt całości.
29 września	Dopiero po prawie trzech latach od ogłoszenia republiki członkowie parlamentu miejskiego na wniosek SPD (przeciw dwóm głosom) przeznaczają 1000 marek na zakup flag w oficjalnych barwach Rzeszy czarno-czerwono-złoty! – Wielu mieszczan, pragnąc wyrazić swój protest przeciwko nie lubianej reformie ustroju państwa, posługuje się nadal, aż do końca istnienia Republiki Weimarskiej, flagami o barwach cesarskich: czarno-biało-czerwonych.
1 października	Otwarcie sezonu teatralnego 1921/22 r. pod dyrekcją Paula Richtera wystawieniem sztuki „Egmont”, 2 października „Unosząca się panienka”.
24 października	24 października. Ceny. 1 cetnar ziemniaków kosztuje oficjalnie 66 marek, ale w ogóle nie można ich dostać! Miasto przydziela na każde gospodarstwo domowe do 3 cetnarów w cenie 80 marek. – 5 listopada miasto obniżyło cenę ziemniaków o 64 marki za cetnar dla średniozamożnych (zarabiających do 5000 marek na rok). Talony wydawano w Urzędzie Apropowizacyjnym. Sprzedaż odbywała się w Miejskim Składzie Budowlanym przy Alei Niepodległości.
29 października	Konrad (od 1906 r.: von) Studt, umiera w Berlinie. Urodził się w Świdnicy 5 października 1838 r. W latach 1899-1907 był pruskim ministrem do spraw wyznań. Nazwa obecnej ulicy Adama Mickiewicza nosiła do 1945 r. jego nazwisko (niem. Studtstraße).
30 października	<ul style="list-style-type: none"> - Minister spraw wewnętrznych Carl Severing (SPD) przemawiał w lokalu „Volksgarten” przy dobrej frekwencji na temat: „Gospodarczej odbudowy i sytuacji politycznej na terenie Rzeszy i Prus”. Komuniści ze Świebodzic próbowali przerwać jego przemówienie przy pomocy hałasów. - Okręg Świdnicki towarzystw afiliowanych Związku Ewangelickiego obchodził wigilię święta reformacji, po południu odbyło się uroczyste posiedzenie zarządów okręgowych w ewangelickim Domu Zborowym, kolejnym punktem uroczystości było odświętne nabożeństwo w Kościele Pokoju. Kazanie wygłosił pastor Schulze z Jaworzyny Śląskiej. Wieczorem uroczystości zborowe w kościele.
4-6 listopada	Żałoba narodowa z powodu utraty części Górnego Śląska obchodzona na Dolnym Śląsku i na obszarze objętym plebiscytem, który pozostał w granicach Niemiec.
9 listopada	<ul style="list-style-type: none"> - W dniu rewolucji, zgodnie z postanowieniem rad zakładowych, miano zakończyć pracę o godzinie 14. Następnie robotnicy przemaszzerowali do lokalu „Volksgarten”, gdzie na zebraniu okolicznościowym, w którym przypomniano 9 listopada 1918 r. Brało w nim udział 4000 uczestników. Po spotkaniu odświętny pochód wyruszył przy akompaniamencie muzyki na Plac Parad

	<p>(część świdnickiego Rynku). Władze miejskie nie biorą oficjalnie żadnego udziału, miasto nie zostało również oflagowane! Później ma miejsce wieczór teatralny w lokalu „Volksgarten”, zorganizowany przez dyrektora Moosbauera.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Georg Brieger, wydawca i księgarz, umiera w wieku 68 lat. Mieszkał przy obecnej ul. Traugutta 2.
19 listopada	Dwa równoległe zebrania najemców przebiegają w dość burzliwy sposób. Powstają dwa stowarzyszenia ochrony najemców, które już 27 listopada łączą się w jedną organizację. Z początkiem grudnia nowe stowarzyszenie liczy już dalece ponad 200 członków.
27 listopada	Na posiedzeniu parlamentu miejskiego z 27 listopada przyznano m.in. 7800 marek na renowację miejsca pochówku ofiar z 1848 r. na cmentarzu przy Kościele Pokoju. – Aron buduje dom na sześć rodzin na obszarze budowy Osiedla Witoszowskiego (niem. Bögendorfer Siedlung, okolice dzisiejszej ulicy Leśnej). 3500 m ² za jedną markę. – 15 grudnia: na kontynuację budowy osiedla i 22 domy przeznaczono sumę 1 860 000 marek, na budowę ulic 90 300 marek, na doprowadzenie sieci gazowej i wodociągowej 15 700 marek; na brukowanie obecnej ulicy Westerplatte 570 000 marek, na brukowanie odcinka ulicy Westerplatte między ul. Kleczkowską a ulicą dochodzącą do dworca Świdnica Przedmieście 105 000 marek; na wybrukowanie ścieżki dla pieszych, wiodącej do budynku szkolnego przy ul. Równej, 60 000 marek.
30 listopada	Malarz profesor Oskar Woite zmarł w wieku 67 lat. Urodził się w Obornikach Śląskich, uczęszczał do gimnazjum św. Marii Magdaleny we Wrocławiu, następnie kształcił się w Berlińskiej Akademii Sztuk Pięknych (pod kierunkiem profesora Juliusa Schradera). Był portrecistą i malarzem scen rodzajowych, był ilustratorem i przejmował również zlecenia dekoratorskie. W latach 1885-92 był kierownikiem Szkoły Plastycznej i Rzemieślniczej w Królewcu, następnie do 1896 r. dyrektorem Szkoły Plastycznej i Rzemieślniczej w Gdańsku, ostatecznie nauczycielem Szkoły Rzemiosł Budowlanych w Kassel. W 1910 r. ze względu na chorobę oczu przeszedł na emeryturę. W 1914 r. osiedlił się w Świdnicy, gdzie obok dorywczej działalności pedagogicznej poświęcił się bez reszty pracy twórczej. Doskonale wykazał się on przy pracy nad malarskim wystrojem wspaniałego Kościoła Pokoju. Również osobiście cieszył się on najwyższym uznaniem.
3 grudnia	Na łamach dodatku noszącego tytuł: „Komunistyczne bagno w Świdnicy” gazeta „Bergwacht” rozprawia się z bardziej radykalnymi towarzyszami. Cytuje ona wypowiedź pewnego komunisty, który opuścił szeregi partii: „... Unikaj owej paczki, jak zwykli się byli dziś nazywać komunistyczni przywódcy, niczym jakiejś zarazy”. Są to zgodnie z jego wypowiedzią „najgorsi przestępcy”. – Mieszczanie o nastawieniu niemiecko-narodowym, również na terenie Świdnicy, nie chcą dostrzec fundamentalnej różnicy między rewolucjonistami, zwalczającymi republikę, należącymi do całkowicie sterowanej z Moskwy KPD i członkami rządzącej partii SPD, którzy dążą do socjalizmu przy pomocy kart wyborczych. „Socjaliści” każdej maści są po prostu „czerwonymi”, którzy rzekomo ponoszą straszliwą odpowiedzialność za przegraną wojny („legenda o ciosie w plecy”) i za upadek Rzeszy rządzonej przez cesarza.
1922	

	<i>16 kwietnia. Traktat z Rapallo. – 24 czerwca. Skrytobójczy mord ministra spraw zagranicznych Walthera Rathenaua. – 9 listopada. Marsz Mussoliniego na Rzym.</i>
1 stycznia – 3 stycznia	Strajk kolejarzy na terenie Niemiec prowadzi w dniach 1-3 stycznia również w Świdnicy do wielogodzinnych opóźnień. – Ponowny z początkiem lutego do 9 lutego.
8 stycznia	Wystawa miejscowego oddziału Związku Ojczyźnianego Śląska w hali gimnastycznej przy ul. Kościelnej. Jej tematem jest: Dyktat wersalski. Otwarcia dokonuje generał-major Wilhelm von Schütz, wykład wygłasza dyrektor Engelmann.
12 stycznia	Wilhelm Kanther (dotychczasowy nauczyciel seminarium w Oleśnicy) zostaje rektorem ewangelickiej szkoły dla dziewcząt na miejsce Hermanna Blümela (jest to późniejsza Szkoła Pestalozziego, obecnie II Liceum Ogólnokształcące w Świdnicy).
25-27 stycznia	Teatr miejski pod dyrekcją Goswina Moosbauera świętuje 100-lecie swego istnienia. Ukazuje się pismo okolicznościowe na ten temat. Dwa pieniądze zastępcze (nie posiadały wartości w obiegu) wydane prywatnym sumptem są wspomnieniem tych wydarzeń. – Odświętne wystawienie sztuki autorstwa Kotzebuego „Małomiasteczkowi” („Die Kleinstädter”). Wystawienie „Komicznej wierszowanej gry wstępnej” autorstwa Georga Licheya, noszącej tytuł „Wysoka Rada”, rozumianej jako satyra na stosunki panujące w Świdnicy, prowadzi do protestów.
31 stycznia	Wszystkie miejskie pieniądze zastępcze tracą ważność. Pieniądze zastępcze powiatu nadal są w obiegu.
Początek lutego	Ponowny strajk kolejarzy (do 9 lutego). Członkowie pomocy technicznej zostali pobici przez maszynistów w Jaworzynie Śląskiej, gdyż uznano ich za łamistrajków.
10 lutego	Komunistyczne zgromadzenie w „hali koncertowej”, lokalu związkowym SPD, nie odbywa się ze względu na małe zainteresowanie. Mimo plakatów opatrzonych napisami: „Przybądźcie masowo!”, zjawilo się zaledwie 25 osób.
15 lutego	Swastyki rysowane kredą pojawiają się na ścianach domów. Podejrzewano, że sprawcami są podżegani do tego młodociani. Pochodzący z Czernej, ubezwłasnowolniony ze względu na chorobę umysłową hrabia Walter Pückler (zwany „Młócającym hrabią”, niem. Dreschgraf) już przez całą zimę jako gość występujący w różnych gospodach nawoływał do maltretowania Żydów (używał takich określeń, jak: „te żydowskie chabety”, te żydowskie świnie, świńscy żydzi”). Znajdował on posłuch przede wszystkim u młodych ludzi. – Już latem 1921 r. pewien zwiedziony przez niego 16-letni uczeń z dobrego domu wyrzył na 12 wystawach sklepowych napisy: „Nie kupujcie u Żydów!”. Poszkodowani zrezygnowali z domagania się odszkodowania!
Wielkanoc	14 abiturientów gimnazjum: Ast, Benthuis, Bischof, Hoffmann, Most, Rahner, Zippel, Cassebaum, Götz, Gottwald, Hammer, Kardos, von Poser, Teichmann. 9 maturzystów wyższej szkoły realnej: Göcher, Materne, Klose (z Rzeczeki), Schmidt, Stober, Winkler (z Siedlimowic), Fuchs, Kalb, Tuckermann (z Pszenna).
11 marca	Miejsce dotychczasowego zarządcy Fundacji im. Kessela Wilhelma Schoepkego (który przeszedł na emeryturę) zajął rektor Wilhelm Röhrig z

	Wrocławia (pełnił tę funkcję do 1933 r.).
19 marca	1 dolar miał wartość 277,75 marek.
29 marca	Dłuższy czas temu sprzedano Wspólnotę Browarnianą Kraszowickiej Spółce Browarnianej, która utrzymując swą dotychczasową działalność połączyła się z Towarzystwem Browarnianym z Sobótki Górki (niem. Gorkauer Sozietätsbrauerei). Oznaczało to jednak koniec funkcjonowania browaru kraszowickiego. Nie warzono odtąd piwa, miano jedynie pozostawić słodownię, a nawet planowano ją powiększyć.
30 marca	Członkowie parlamentu miejskiego decydują się na zakup nowej maszyny do czyszczenia ulic, której użycie ma zaoszczędzić 80000 marek rocznie. Jej nabycie doprowadzi jednak do zwolnienia połowy sprzętaczy ulicznych.
1 kwietnia	Czytelnia publiczna Biblioteki Ludowej zostaje zamknięta 1 kwietnia 1922 r. po 27 latach istnienia. Koszty utrzymania nijak się mają do jej przychodów. Obecnie głównym zadaniem jest utrzymanie 8000 woluminów.
10 kwietnia	Otwarcie procesu przeciwko dziesięciu komunistom, którzy w 1921 r. dokonali zdetonowania ładunku wybuchowego na linii kolejowej Świdnica-Jaworzyna Śląska w pobliżu Bolesławic Świdnickich. Eksplozja miała przeszkodzić przewiezieniu wojska na obszar rewolty komunistycznej prowadzonej przez „Armię Czerwoną” na terenie Środkowych Niemiec. Dwóch głównych oskarżonych, traktorzysta Otto Faude z Wierzbnej i pomocnik blacharza Ignatz Kaufmann ze Świdnicy (w wieku 29 lat) zostali skazani na 8 lat ciężkiego więzienia. Kaufmann, mózg świdnickiego ruchu komunistycznego, był już wcześniej karany za rozpowszechnianie ulotek „o podburzającej treści”.
16 kwietnia	<ul style="list-style-type: none"> - Stale rosnąca drożyzna. Litr pełnego mleka kosztuje 7,20 marek. - Traktat z Rapallo. Komentarz gazety „Schlesische Bergwacht” (organ prasowy SPD) z piątku 21 kwietnia 1922 r.: Polskę ograneło dzikie szaleństwo. Napady złości w polskiej prasie przeciwko układowi z Rapallo. „Na Niemcy, jak również na Rosję, spada prawdziwa ulewa złorzeczeń. Rozsiewane są wyrażenia typu: mongolsko-biznantyjsko-teutońskie kuglarstwo, bezczelność, wyzwanie na pojedynek, hardość rebelianckich niewolników itd.”
19 kwietnia	Początek budowy tzw. Hali Pamięci przy Kościele Pokoju. Jej poświęcenia dokonano 19 grudnia 1922 r.
23 kwietnia	SPD żąda powołania do życia Towarzystwa na Rzecz Kremacji Zmarłych, która to czynność miała w owym czasie świadomie antyklerykalny charakter. 30 osób spontanicznie przystępuje do tej organizacji, której tymczasowym przewodniczącym jest „towarzysz” Koch. Podczas zgromadzenia założycielskiego 25 maja liczy ono już 114 członków. Kierownikiem zostaje Bruchmann, jego pomocnikami: Koch i Wolf.
27 kwietnia	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Podniesiono opłaty za wodę z 1,70 marek na 2,40 marek za m ³ . Podatek za psa wzrasta w przypadku posiadania pierwszego psa z 80 na 300 marek, za drugiego z 100 do 600, za trzeciego ze 120 na 900 marek. – 30 września. Podatek za psa podniesiono o 100 % na 600, 1200 i 1800 marek.
29 kwietnia	Mnożą się kradzieże końcówek piorunochronów. Wskazówka dla złodziei: Już od dłuższego czasu nie wytwarza się ich z platyny! – Pojawiają się również informacje na temat kradzieży na terenie ogródków działkowych (na przykład „wysprzątanie” grządek z cebuli). Ochotnicze warty (od

	początku września ubiegłego roku jest ich już 40) mają temu zapobiec.
30 kwietnia - 9 maja	Po raz pierwszy od 1909 r. w katolickim kościele farnym ma miejsce misja ludowa. Prowadzą ją ojcowie redemptoryści.
1 maja	Po straszliwej burzy poprzedniego wieczoru pogoda staje się bardzo nieprzyjemna. Mimo to nie odwołano zaplanowanych uroczystości. O godzinie 9 zebranie w lokalu „Volksgarten” z odświeżającym przemówieniem wygłoszonym przez Zilsa z Wrocławia. Wyjątkowej oprawy nadały tym uroczystościom występy Robotniczego Związku Sportowego i Związku Śpiewaczego „Naprzód” (niem. Vorwärts). Mimo chłodnej pogody dobra frekwencja również w trakcie pochodu (zbiórka nastąpiła o godzinie 14.30 na boisku im. Hindenburga), brało w nim udział około 2000 ludzi. Po zakończeniu od godziny 16 trwają bale kończące uroczystości w lokalach „Miasto Wrocław”, „Volksgarten” i „Leśnym Pałacyku” (niem. Waldschlößchen). – Gazeta „Mittelschlesische Zeitung” (organ partii Centrum) podkreślała, że było to czysto partyjne święto i zauważała uszczypliwie: „Iż poprzedniej nocy doszło w różnych miejscach do bijatyk, które po większej części należało tłumaczyć obchodami majowego święta.”
12 maja	Nadburmistrz Cassebaum otwiera w hali gimnastycznej przy ul. Kościelnej wystawę wędrowną na temat opieki nad noworodkami i chorymi na tuberkulozę zorganizowaną przez Niemieckie Muzeum Higieny w Dreźnie.
31 maja	W kinie przy Placu Wilhelma wyświetlają film „Fridericus Rex”. SPD i socjalistyczne związki zawodowe ostrzegają w swych ulotkach przed „reakcyjno-monarchistycznym” filmem i nawołują do bojkotu tego kina. – W pobliżu kina wystawiono oddział Sipo (niem. policja bezpieczeństwa).
21 czerwca	Srebrny jubileusz kapłaństwa księdza proboszcza Majunke (wyświęcono go na duchownego 21 czerwca 1897 r.). Z tej okazji ukazuje się mały przewodnik po kościele farnym autorstwa starszego wikarego Bleischa.
24 czerwca	Morderstwo żydowskiego ministra spraw zagranicznych Walthera Rathenaua (DDP). W dniu jego pogrzebu (27 czerwca) o godzinie 13.30 zebranie protestacyjne partii rządzących na Rynku w Świdnicy. Od godziny 13.00 zaprzestano pracy. Uczestniczą w nim tysiące ludzi. Rückert (Partia Centrum), Fianke (SPD) i Schoder (DDP) w imieniu swych partii napiętnują „tchórzowski mord szalonych morderców”. Fianke wskazuje na istnienie podobnych tendencji w Świdnicy. Przy głośnym aplauzie domaga się on od kierowników szkół, aby energicznie występowali oni „przeciwko niemiecko-folkistowskiej propagandzie” i „szaleństwu spod znaku swastyki”. Każdy robotnik, który napotka „owego 15-16-letniego niedoświadczonego gnojka malującego swastyki i obrażającego ustrój republikański, powinien kilkoma porządnymi razami po pysku wskazać mu na bezsens jego postępowania.” Oficjalną część zebrania zakończył on okrzykiem „Wiwat!” na cześć republiki. Członkowie SPD zbierają się następnie na Placu św. Małgorzaty, skąd wyruszają na Plac Strzelecki, położony z tyłu za koszarami artylerii. Tam nie dopuszczają oni, aby odbył się turniej jazdy konnej i samochodowej, który zaplanowano na dzisiaj nie zważając na dzień żałoby. Musiano go przełożyć na następny dzień.
1 lipca	Dyrektor elektrowni miejskiej Rosendahl opuszcza swe stanowisko, które piastował przez 6 ostatnich lat. Nowym kierownikiem technicznym zakładu zostaje nadinżynier Thomas. Zajmuje się od administracją elektrowni wspólnie z kierownikiem do spraw gospodarczych Otto Nowakiem.

4 lipca	<p>Nowa demonstracja ma miejsce we wtorek 4 lipca, tym razem biorą w niej udział wyłącznie robotnicy. Od godziny 13.00 przerwano pracę. Zbiórka na Placu Strzeleckim; po godzinie 14.00 rusza pochód w stronę Rynku. Przemarsz trwa znów prawie godzinę. Robotniczy Związek Śpiewaczy „Naprzód” śpiewa „W górę ku światłu!” (niem. „Empor zum Licht!“). Mówca radny miejski Bartmann omawia żądania głównych organizacji państwa i partii, które mogą dostać się dom władzy, co do potrzeby wprowadzenia ustawy o ochronie republiki. Rezolucja podpisana zostaje przez 6000 uczestników. Następują wiwaty na cześć republiki i odśpiewanie „Międzynarodówki”. Następnie kontynuuje się marsz w kierunku boiska im. Hindenburga. Słowa pożegnalne wygłasza Bartmann. Robotnicy zdyscyplinowanie rozchodzą się do domów.</p> <p>Prasa konserwatywna przestrzegala przed rewolucyjnymi wystąpieniami, tak iż niektóre ze sklepów zostały zamknięte i opuszczono w nich żaluzje. Rozdzźwięk między klasą robotniczą a najważniejszymi świdnickimi gazetami daje się również zauważyć na podstawie tegoż przypuszczenia: „Być może i tym razem „Tägliche Rundschau“ odważy się napisać, iż była to tylko mała grupka!”</p>
9 lipca	<p>Uroczystości założycielskie tutejszej organizacji „Młodzieżówki Robotniczej” (niem. Arbeiterjugend) w lokalu „Miasta Dzierżoniowa” przy udziale gości spoza miasta, aby (zgodnie ze słowami organu SPD „Berwacht”) „również ciemnej Świdnicy zademonstrować, jakież to duch porusza naszą młodą gwardię.”</p>
11 lipca	<p>Uroczystości pogrzebowe Lothara von Richthofena (zm. 4 lipca) na cmentarzu garnizonowym w Świdnicy.</p>
16 lipca	<p>Cena litra pełnego mleka rośnie z 7,50 do 9,50 marek. – 500 gram masła kosztuje 68 marek – a w ogóle jest ono trudno dostępne!, jedno jajko kosztuje 4 marki.</p>
22 lipca	<p>Przewodniczący parlamentu miejskiego z ramienia SPD, tokarz Josef Berke umiera w wieku 57 lat po wieloletniej chorobie. Berke już przed wojną był uznanym liderem partii socjaldemokratycznej w Świdnicy, którą zakładał w 1892 r. Po przewrocie ze względu na chorobę nie odgrywał już takiej roli, do jakiej miał pełne prawo. Również związkowcy zawodowi wiele mieli mu wiele do zawdzięczenia.</p>
28 lipca	<p>Jeden dolar kosztuje 520 marek.</p>
1 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Ceny: mleko od 1 sierpnia kosztuje 10,20 marek, kilo wieprzowiny 180 marek, cielęciny 104-108 marek, wołowiny 108-132 marki. Spożywanie mięsa stało się zatem rzeczą niemożliwą dla szerokich kręgów społecznych. Od połowy sierpnia cena markowego chleba nie schodzi poniżej 14 marek. - A mimo to ludzie ciągle dbają o rozrywkę. Gazeta „Mittelschlesische Zeitung” gani przede wszystkim młodzież stale uganiającą się za przyjemnościami: „Młodzi chłopcy i dziewczęta zapełniają sale taneczne. Wcześniej taki smarkacz byłby oberwał od rodziców po uszach.”
11 sierpnia	<p>Dzień konstytucji. Budynki użyteczności przystrojone były flagami Republiki Weimarskiej, Prus i Śląska. Używano jednak również starych flag czarno-biało-czerwonych – jak na przykład na budynku Miejskiej Kasy Oszczędności. Odrębne, cieszące się dużą frekwencją obchody święta konstytucji zorganizowała jedynie SPD w lokalu „Volksgarten”.</p>

	Przemawiał tam Müller z Wrocławia, członek Landtagu. Dyktatowi monarchii przeciwstawiał on republikę działającą z woli ludu, rozliczył się z prawicowymi reakcjonistami z Bawarii, reakcją w ogóle i morderczymi bandami. Omawiał potem kwestie świąt międzynarodowych. Buńczuczne pobrękiwanie szabelką przysporzyło nam nieprzyjaciół na świecie, a obecną niedolę zawdzięczamy również systemowi monarchii. Położenie gospodarcze będzie stale się pogarszać, dlatego potrzebna jest wspólna praca. Przeciwstawiał się on niemiecko-narodowej paplaninie, iż obecnie mamy do czynienia z republiką socjalistyczną. Niemieccy narodowcy ponoszą jego zdaniem odpowiedzialność za mordy polityczne, dla których grunt przygotowała ich prasa. Z wielką radością przyjmuje on fakt utworzenia wspólnoty robotniczej z USPD, która wkrótce doprowadzi zapewne do połączenia obu partii. Jego odezwa brzmiała: „Chcemy wolnej, socjalistycznej republiki niemieckiej!” Na zakończenie spotkania odśpiewano międzynarodówkę!
12-14 sierpnia	Katolicki Związek Czeladniczy obchodzi jubileusz 70-lecia swego istnienia.
25 sierpnia	„Załamanie naszej waluty!” Dolar kosztuje już ponad 2000 marek. (11 października 3000 marek). – 30 sierpnia. Cena mleka 24 marki za litr. – 25 września już 34 marki.
27 sierpnia	Uroczysty bal Gospodarczego Stowarzyszenia Rolniczego. Na zakończenie odśpiewano hymn narodowy z czasów Rzeszy Niemieckiej rządzonej przez cesarza: „Chwała Ci w wieńcu zwycięzcy”, a następnie hymn Prus „Jestem Prusakiem”.
31 sierpnia	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Dopiero teraz usunięto popiersia Hohenzollernów z sali posiedzeń.
3 września	Tym samym rozpoczynają się roboty budowlane kolejarzy przy realizacji trzech bloków na 6 rodzin przy ulicy Kleczkowskiej z przeznaczeniem dla pracowników znajdującego się w budowie Zakładu Naprawczego Taboru Kolejowego (RAW, Fabryka Wagonów).
6 września	Dolar kosztuje 1423 marki.
25 września	Powstaje 200 nowych ogródków działkowych na zapleczu zabudowań Fundacji im. Kessela (tzw. majątek Geislera). Ich koszt to 30000 marek (pożyczka); opłata za dzierżawę 80 fenigów za metr kwadratowy.
7 października	Litr mleka kosztuje 35 marek. – 11 października cena dolara osiąga 3000 marek, zaś 23 października już 4418 marek. – Cena chleba markowego wzrasta pod koniec października z 32,50 na 90 marek. Mleko kosztuje już 58 marek.
16 października	Małe zainteresowanie założoną przez Georga Licheya na potrzeby robotników Wyższą Szkołą Ludową. SPD dopłaca do jej działalności 500 marek. Na początku organizowała ona 7-8 serii wykładów, obecnie zaledwie 2 (Wendemutha: „Od poszukiwania pożywienia do cywilizacji” i Licheya: „Dramaty Szekspira”). Później jeszcze wieczory o lwach (nauczyciel Hoffmann).
29 października	Odświeżenie pomnika Górnoszlązaków wykonanego z granitu sobóckiego na Placu Wilhelma (obecnie Plac Grunwaldzki), zaprojektowanego przez Dorotheę von Philipsborn ze Strzel Świdnickich. Ukazuje on kowala Wielanda szykującego zemstę i nosi inskrypcję: „Pamiętaj o Górnym Śląsku”. Obecni są prezydent rejencji Jaenicke i wielu gości honorowych, poczty sztandarowe, przedstawiciele wszystkich partii, szkoły i żołnierze. Przemówienie wygłasza radny miejski Kurz Franke. Po akcie odświeżenia i

	przemówieniu Jaenickego złożono wieńce od kanclerza Rzeszy i premiera Prus.
Początek listopada	Dalszy spadek wartości pieniądza. 1 dolar kosztuje 1 listopada 4550 marek, 6 listopada 6300 marek, 1 grudnia 7650 marek. Wzrost cen: cena litra mleka wynosi 76 marek.
9 listopada	<ul style="list-style-type: none"> - Obchody święta rewolucji przez SPD w lokalu „Miasto Dzierżoniów”. Otwiera je przewodniczący Wollenberg. - We Wrocławiu powstają „Śląskie Zakłady Przetwórstwa Spożywczego AG”, fabryka margaryny z siedzibą w Kraszowicach w budynkach dawnego browaru, zakupionego obecnie przez browar w Sobótce Górcze.
12 listopada	Firma Arona świętuje swój jubileusz 25-lecia istnienia. Od 1 października 1915 r. dyrektor Emil Schoder jest kierownikiem świdnickiego zakładu, który obecnie zatrudnia 1000 osób, wśród nich 325 robotnic. Z okazji jubileuszu świdnickiego zakładu fabryka wypłaca robotnikom premię w wysokości około 2 milionów marek.
17 listopada	Właściwa grupa lokalna USPD („Niezależnej SPD”) nie istnieje już na terenie Świdnicy od dawna, jednakże postanowiono, aby nawiązać kontakt z „przywódcami dawnych niezależnych” i pozyskać ich do współpracy w ramach VSPD (Zjednoczonej SPD).
20 listopada	Starszy miejski i zarazem honorowy obywatel miasta Karl Klause umiera. Urodził się on 11 sierpnia 1839 r. w Miejsu w powiecie namysłowskim, od 1863 r. mieszkał w Świdnicy; od 1874 r. pełnił funkcję przewodniczącego parlamentu miejskiego, 1 stycznia 1885 r. został radnym miejskim. W marcu 1903 r. został starszym miejskim, zaś w 1919 r. przyznano mu tytuł honorowego obywatela miasta Świdnicy.
30 listopada	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Przyznano środki na: Dalsze 20000 marek na wymianę używanych dotychczas flag czarno-biało-czerwonych na nowe flagi nowej Rzeszy czarno-czerwono-żółte. – 18000 marek na obsadzenie drzewkami części obecnej ulicy Westerplatte, 30000 na obsadzenie odcinka od szosy Wałbrzyskiej do Osiedla Witoszowskiego (ul. Leśna). Sama droga znajduje się w opłakanym stanie, tak iż przyznane 63000 marek nie wystarczą na jej naprawę. Zezwolono na koszty dodatkowe. Już w poniedziałek, 2 grudnia, miały się rozpocząć roboty.
3 grudnia	Gorzki komentarz: Dzieciątko Jezus odwiedza jedynie do dzieci tych, którzy dorobili się na wojnie, spekulantów i pasożytów. – Margaryna kosztuje 1800-2000 marek za kilogram, mleko 120 marek za litr, jedno jajko 75 marek.
4 grudnia	Chleb dwukilowy kosztuje obecnie 245 marek zamiast 90, zaś litr mleka 120 marek.
6 grudnia	Straszliwie grasuje grypa. – Zakazano działalności NSDAP w Prusach.
10-14 grudnia	Targ bożonarodzeniowy.
9 grudnia	Powstanie grupy lokalnej „Związku Osób Posiadających Liczne Potomstwo” 9 grudnia po zebraniu przy niskiej frekwencji w lokalu „Volksgarten”. Brakowało przede wszystkim robotników. Pierwszym przewodniczącym został rektor Viktor Lukassowitz (DNVP).
13 grudnia	Zgromadzenie partyjne SPD z dnia 13 grudnia (przy słabej frekwencji) zajmuje się kwestiami narodowego-socjalizmu. Rząd powinien przeciwstawić się przy użyciu silnej ręki, zanim ruch ten rozprzestrzeni się ze szkodą dla całego narodu. – Towarzysze z USPD nie zdradzają chęci do

	współpracy. – Do KPD wyrażono taką odezwę: Hasło „dyktatury proletariatu” wychodzi poza wytyczne programu SPD. Użycie siły nie może utrzymać się na długo wobec oporu ze strony narodu. SPD zamierza używać siły jedynie wobec kart do głosowania, które zapewnią jej większość w parlamencie.
19 grudnia	Poświęcenie Hali Pamięci w Kościele Pokoju.
25 grudnia	25 grudnia dokonano poświęcenia lokalu związków zawodowych przy ul. Spółdzielczej. Po krótkich uroczystościach wystosowano „protest przeciwko postanowieniom dyktatu wersalskiego, w którym koniec końców należy doszukiwać się najgłębszych przyczyn gospodarczej niedoli.” Przedstawiciele wszystkich czterech organizacji związkowych były zgodne co do tego, iż należy zwołać manifestacje protestacyjne na terenie całej Rzeszy. Świdnicka komisja miejscowa rzekomo ze względu na brak czasu nie zdołała zorganizować żadnej większej manifestacji protestacyjnej na terenie Świdnicy i dlatego zadowolili się jedynie opublikowaniem owej rezolucji.
1923	
	<i>10 stycznia. Zajęcie przez Litwinów obszaru Klajpedy. – 11 stycznia. Wkroczenie wojsk francusko-belgijskich do Zagłębia Ruhry. Bierny opór do 26 września. – W jego wyniku wzrasta dewaluacja niemieckiej monety. – Ruchy separatystyczne w Nadrenii. – Powstają rządy frontu ludowego w Saksonii i Turyngii działające przy pomocy uzbrojonych „setek proletariackich”. – 9 listopada Pucz Hitlera w Monachium. – Okupacja Zagłębia Ruhry kończy się dopiero latem 1925 r. – 15 listopada. Stabilizacja niemieckiej monety za sprawą wprowadzenia do obiegu marki rentowej.</i>
1 stycznia	W południe dnia Nowego Roku koncert na Rynku w godzinach od 11 do 12.
1 stycznia	Precentor klasztoru urszulanek, Emanuel Tinschert, przenosi się do Wrocławia, gdzie obejmuje stanowisko dyrektora konwiktów studenckich. Jego następcą zostaje młodszy profesor gimnazjalny dr Erich Marsenger (do 1 kwietnia 1931 r.)
12 stycznia	Powstanie Związku Kombatanckiego byłych żołnierzy 42 regimentu artylerii (do końca wojny stacjonował w Świdnicy).
14 stycznia	<ul style="list-style-type: none"> - Ogólna żałoba narodowa z powodu okupacji Zagłębia Ruhry. Flagi opuszczone do połowy masztu. Zakazano rozrywki publicznej. Również w Świdnicy dochodzi do wielkiego zgromadzenia protestacyjnego w lokalu „Miasto Dzierżoniów”. – Planowaną operetkę w teatrze miejskim zastąpiono wystawieniem sztuki teatralnej. - Wraz z „walką o Zagłębie Ruhry” rozpoczyna się na terenie Niemiec okres galopującej inflacji. 10 stycznia kurs dolara osiąga 10000 marek, 18 stycznia już 20000 marek, 7 lutego 40000 marek. Pod koniec lutego następuje wyraźne odprężenie: 22000 marek, 2 marca nadzieja na stabilizację – kurs dolara zatrzymuje się na 22700 marek. Dopiero od połowy maja trwa dalsza dewaluacja niemieckiej monety.
25 stycznia	<ul style="list-style-type: none"> - Posiedzenie parlamentu miejskiego. Przyznano pieniądze na ogrzewanie gazowe w gazowni miejskiej i w rzeźni miejskiej (koszt 2 miliony marek względnie 3,5 milionów marek). 8,6 milionów marek przeznaczają się na zakup dachówek dla dalszego szeregu budynków na Osiedlu Witoszowskim. Realizację tego

	<p>przedsięwzięcia planuje się na wiosnę. 1000 marek rocznie przeznaczają się na utrzymanie zegara ratuszowego. 80000 marek na Bibliotekę Ludową. O 7 milionów wzrosły wydatki na pomoc społeczną ze względu na dewaluację pieniądza. – Z hali gimnastycznej Hindenburga dwukrotnie skradziono rynnę. Zostały one obecnie zastąpione rzygaczami. Koszty zrabowanych i nowych rynien obliczono na 32000 marek. Odnowiono również piorunochron uszkodzony przez złodziei. 1 lutego: Kradzieży podlegają również mosiężne krany na ogródkach działkowych. Władze miejskie nakazują wszystkie pościagać i zastąpić wiosną żelaznymi. – 10 lutego: Skradziono 4 platynowe końcówki od piorunochronów z budynku ewangelickiej szkoły dla chłopców. – 27 lutego. Władze miejskie rozważają pomysł usunięcia wszystkich tablic metalowych z pomników, aby uchronić je przed kradzieżą.</p> <p>- 25-lecie Związku Pracowników Przemysłu Metalowego w Świdnicy. Powołano go do życia w związku z przyjęciem do pracy w zakładach Arona pracowników ze Świebodzic jako konkurencyjnej organizacji w stosunku do Związków Zawodowych Hirscha-Dunckera. W 1911 r. po przyjęciu w szeregi Związku pracowników Huty Heinricha liczył on 400 członków, obecnie 1600 osób. Ze wspomnianego Związku Pracowników Przemysłu Metalowego wyrósł także Robotniczy Związek Gimnastyczny.</p>
3 lutego	<p>Urzędnicy płacą z reguły 3 % ze swych miesięcznych uposażeń jako ofiarę na pomoc dla Zagłębia Ruhry, renciści 2 %. Darowizny te płacono z terminem zwrotnym od 1 stycznia 1923 r. – Bardzo często składano datki na ową „Niemiecką Pomoc Narodową”. Urząd aprowizacji wojska zebrał na ten cel 7190 marek. Pracownicy zakładów Arona (Świdnica i Charlottenburg) przekazali 5 milionów na pomoc dla Zagłębia Ruhry, firma braci Trzeciaków oddała 20 cetnarów mąki pszennej i 50 cetnarów ziemniaków. – Organizowano przedstawienia benefisowe na rzecz Zagłębia Ruhry. – Zatrudnieni pracują dłużej i oddają na ten cel swe dodatkowe zarobki. Tak na przykład 12 kwietnia nadgodziny wypracowane przez pracowników firmy Krausego przyniosły 88158 marek na pomoc dla Zagłębia Ruhry. 19 maja zakłady Främbsa & Freudenberga ofiarowały 1 150 258 marek (robotnicy 640 413, urzędnicy 509 825).</p>
13 lutego	<p>Wielkie publiczne zebranie protestacyjne w auli ewangelickiej szkoły dla chłopców przeciwko agresji francuskiej.</p>
21 lutego	<p>Po przejęciu Browaru Kraszowickiego przez „Śląskie Zakłady Przetwórstwa Spożywczego AG” zamyka się wyszynk piwa w browarze. Już wcześniej swe podwoje musiały zamknąć inne lokale, jak na przykład „Zielony Orzeł”, „Złota Gęś” i restauracja na Rynku, gdzie jedzenie podawano z automatów. – Gospoda „Pod Rosentalem”, przy obecnej ulicy Westerplatte 21, zamyka swą działalność z 1 kwietnia.</p>
22 lutego	<p>Na posiedzeniu parlamentu miejskiego podjęto uchwałę o zakupie ozdobnej trumny dla dorosłych i dzieci za sumę 100 000 marek. – Cenę za gaz ustalono na poziomie 260 marek za m³, zaś cenę wody na 330 marek za m³.</p>
1 marca	<p>Nowe opłaty za przesyłki pocztowe. Znaczek na kartkę pocztową kosztuje 20 marek, na list miejscowy 40 marek, na listy zamiejscowe 100 marek.</p>
9 marca	<p>Umiera starszy miejski Constantin Urban. W latach 1891-1911 był on członkiem magistratu miejskiego.</p>

13 marca	Po raz pierwszy na łamach listu od czytelnika zwrócono uwagę w Świdnicy na istnienie ludzi o poglądach narodowo-socjalistyczne: „Według wiarygodnych informacji również na terenie Środkowego Śląska działają już nielegalne organizacje, a mianowicie na obszarze sąsiednich powiatów, jak również w samej Świdnicy. W naszej miejscowości mamy do czynienia prawdopodobnie z kręgami niemiecko-folkistowskim, o czym właśnie nam doniesiono, których członkowie zrzeszeni są w tajnym związku noszącym nazwę „Czarny Hufiec” (niem. Schwarze Schar).”
13/14 marca	Egzaminy dojrzałości w szkołach średnich: <ul style="list-style-type: none"> - W gimnazjum maturę zdało 12 spośród 17 przystępujących do egzaminu dojrzałości: Georg i Helmuth Heinrich, Robert Steuer, Herbert i Ulrich Tietze, Felix Fiedler, Ulrich Hunger, Reinold Risch, Hans Asmus, Johannes Peter, Walter Schnabel, Hans Stotko. - W wyższej szkole realnej 5 z 7 siedmiu przystępujących do matury: Willy Schmidt, Scheel, Stief, Röhnisch, Glatte.
24 marca	Rzut okiem na repertuar zimowy teatru miejskiego. Podczas 114 dni wystawiono 143 przedstawienia, z czego 39 stanowiły wystawienia sztuk teatralnych. Zaprezentowano 15 operetek: „Panna Puck” 15 razy, „Zemsta Nietoperza” 8 razy, „Ptasznik z Tyrolu”, „Baron cygański”, „Cnotliwa Zuzanna”, „Odmłodniały Adolar” każdą po 6 razy. Z klasyków wystawiono „Intrygę i miłość”, Wilhelma Tella (7 razy) i Hamleta. Z pierwszym dniem Świąt Wielkanocnych (1 kwietnia 1923 r.) rozpoczyna się okres posezonowy (tzw. sezon letni), który trwa dwa miesiące.
27 marca	Istniejąca od 40 lat orkiestra miejska Altmanna zaprzestała swej działalności.
20 kwietnia	Ku czci „Czerwonego Barona” Manfreda von Richthofena zorganizowano „Dzień Lotnika” połączony z uroczystościami i złożeniem wieńców przy kamieniu pamiątkowym.
1 maja	Większość z robotników należących do różnych organizacji zrezygnowała tego dnia z pracy, aby móc wziąć udział w uroczystościach pierwszomajowych. Poranny spacer do gospody „Hrabia Moltke” w Kraszowicach, który rozpoczął się o godzinie 7, nie cieszył się wielką frekwencją (ze względu na zimny wiatr i drobny deszcz). O godzinie 9 odbyło się przy dobrej frekwencji zgromadzenie demonstracyjne w hali gimnastycznej Hindenburga. Okolicznościowy pochód miał miejsce po południu – miano go w tym roku nie urządzać, a ze względów oszczędnościowych zrezygnowano z akompaniamentu orkiestrowego – i mimo to prześcignął on wszelkie oczekiwania. Muzykę marszową zastąpiły pieśni proletariackie śpiewane pełnym głosem. W pochodzie niesiono flagi i transparenty. Wieczorem przedstawienie teatralne i kolorowy wieczór w lokalu „Miasto Dzierżoniów”.
3 maja	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Wprowadzenie w urząd mistrza stolarskiego Roberta Sauera (Partia Centrum), który jako członek parlamentu miejskiego zajął miejsce dentyście dr Hornigu, który przeprowadził się do innego miasta. – W świdnickich szkołach ludowych (podstawowych) zatrudnionych było 55 nauczycieli (względnie nauczycielek) i uczyło się 3100 uczniów (uczennic). – Na terenie Osiedla Witoszowskiego miała powstać II grupa budynków. Miały one obejmować 10 mieszkań, każde złożone z 3 pokoi i kuchni, oraz 18 mieszkań dwupokojowych z kuchnią. Przyznano na ten cel 370 milionów marek. 1700

	osób poszukujących mieszkań czeka na swe domostwa.
4 maja	„Związek Osób Posiadających Liczne Potomstwo” liczy 110 członków i 73 mecenasów. Jego pierwszym przewodniczącym jest kapitan w stanie spoczynku Georg Lichey, funkcję drugiego przewodniczącego pełni członek parlamentu miejskiego Reinhold Kassner (SPD).
9 maja	Nabożeństwo Zboru Wolnowyznaniowego w auli szkoły przy ul. Równej (późniejszej szkoły im. Pestalozziego) z udziałem nauczyciela Faulhabera ze Świebodzic. „Jeżeli nawet dziś nie wiemy jeszcze, w jaki sposób powstała natura, to jedno przecież jest pewne, że nie została ona stworzona przez jakikolwiek byt boski, ponieważ on sam musiałby w tym wypadku kiedyś zostać stworzony. Człowiek jest ukoronowaniem życia na ziemi, i jest dla niego rzeczą niegodną, aby tarzał się on w pyle przed bytem, który w ogóle nie istnieje. Masy robotnicze nie zostaną dzięki Bożej pomocy wyciągnięte z nędzy.” – Nauczyciel Heinzel rozpoczął to podbudowujące spotkanie sonatą Beethovena.
14 maja	Kurs dolara znowu osiąga poziom 45000 marek, 22 maja nawet 57000 marek. 2 czerwca prawie 69000 marek, 15 czerwca 104000 marek, 20 czerwca 110-115000 marek. – Odpowiednio do niego rosną ceny: 500 g margaryny kosztuje 16 czerwca ponad 9000 marek, 23 czerwca około 12000 marek, zaś 1 lipca 16-22000 marek.
26 maja	<i>Albert Leo Schlageter został rozstrzelany przez Francuzów z powodu aktywnego oporu stawianego okupantom Zagłębia Ruhry. Stał się on narodowym męczennikiem walki o Niemcy i kultową figurą zarówno dla prawicy, jak i dla lewicy.</i> – W 1937 r. z inicjatywy nadburmistrza Georga Trenka wyższa szkoła realna otrzymała nazwę „Szkoły Schlagetera”.
30 maja	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Przyznano 5 milionów marek na remont sceny teatru miejskiego.
7 czerwca	<ul style="list-style-type: none"> - Procesja Bożego Ciała prowadzona jest z kościoła farnego ulicą Długą na Rynek. Tam wystawiono cztery ołtarze. - Cena dolara osiąga już w tym czasie wartość 80000 marek.
12 czerwca	Strajkujący robotnicy rolni przechodzą z czerwonymi flagami przez Świdnicę. Strajkują również murarze i cieśle. – Fabryka cygar Andretzkiego ogłosiła upadłość. – 7 lipca firma budowniczych organów Schlag & Söhne rezygnuje z dalszej produkcji.
17 czerwca	Dzień propagandowy świdnickiej Młodzieżówki Robotniczej. 18 oddziałów lokalnych przybywa tu z odwiedzinami, wszystko to w czasie trwającego deszczu. Wyznanie na temat celów ich polityki: „Chętniej wolimy przyjąć to wszystko na siebie, niż pozwolić kolejnym wrogom na wkroczenie do kraju.” Żądania Wersalu można bez problemu spełnić, ale jedynie pod warunkiem, że Kościół, który tak jak dawniej jest największym bogaczem w kraju, złoży wszystko na ofiarę państwu, nim zdoła to zbutwieć i się rozlecieć.
28 czerwca	Posiedzenie parlamentu miejskiego. Budżet na lata 1923/24 z uwagi na stale rosnącą inflację opatrzone na koniec klauzulą „Zachowuje się możliwość dokonania zmian”.
1 lipca	<ul style="list-style-type: none"> - Podnosi się opłatę szkolną (tzw. czesne) w obu szkołach średnich (w gimnazjum i wyższej szkole realnej). Zamiast planowanych 20000 marek rocznie dla mieszkańców miasta jej poziom ustala się społecznie na 60000 marek względnie na 40000 marek. Uczniowie spoza Świdnicy płacą 25 % więcej. – W połowie lipca musiano ją z

	<p>działaniem wstecz podwyższyć na 150000 marek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nowe opłaty pocztowe: za znaczek na kartkę pocztową trzeba zapłacić 60/120 marek, zaś za listy 120/300 marek. - Dalszy wzrost cen: margaryna 16-22000 marek/500 g, gaz 1500 marek za m³, woda 915 marek/m³. - Kierownik Urzędu Pocztowego, dyrektor poczty Fuchs, przechodzi z dniem 1 lipca na emeryturę. Jego obowiązki do czasu powołania nowego kierownika pełni dyrektor poczty Hentschel (od 1 października na pełnym etacie).
10 lipca	Dolar kosztuje 250 000 marek, 19 lipca 320 000 marek, zaś 28 lipca 765 000 marek.
27 lipca	<ul style="list-style-type: none"> - Około 550 dzieci pod opieką 22 osób towarzyszących przybywa z Zagłębia Ruhry na wypoczynek do Świdnicy. W drodze z dworca do siedziby Wspólnoty Browarnianej, gdzie część z nich otrzymuje nocleg, towarzyszy im orkiestra wojskowa. Pozostałych przejmują od razu rodzice zastępczy. - Wieczorem 27 lipca dochodzi do zamieszek z powodu stale pogłębiającej się drożyzny (cena margaryny osiąga poziom 48000 marek za 500 g!), której towarzyszy chroniczny brak artykułów żywnościowych, w szczególności margaryny. Gdy w sklepach spożywczych znowu zabrakło margaryny, wówczas około 18.30 doszło do groźnego zbiegowiska na obecnej ulicy Pułaskiego, które szybko przerodziło się w demonstrację. Po kilku aresztowaniach dokonanych przez funkcjonariuszy Schupo (policji bezpieczeństwa), których przyjęto gwizdami i krzykami, tłumy przeniosły się z ulicy Pułaskiego na Rynek. Policja zachowująca się początkowo biernie rozpędziła demonstrację około godziny 20.00 przy użyciu siły. Część z demonstrantów pośród okrzyków młodzieży przedostała się ulicą Trybunalską do Kawiarni przy Placu Wilhelma (obecnie Plac Grunwaldzki), gdzie tłum zaczął zachowywać się w niepokojący sposób. Kawiarnia musiała zamknąć swe podwoje. Jednakże i tutaj funkcjonariuszom Schupo udało się opanować sytuację i rozproszyc tłum do godziny 23.00. Większość z kupców z obawy o możliwość rabunku opuściła rolety na wystawach swych sklepów. Do demonstracji doszło również pod oknami chronionego przez policję mieszkania nadburmistrza. – W sobotę raz jeszcze doszło do demonstracji, którą zawiązano na podstawie pogłoski, iż pewien kupiec przy ul. Długiej wywiózł margarynę do Wałbrzycha. Po południu ponownie do akcji musieli wkroczyć funkcjonariusze Schupo. Wieczorem sytuacja się zaostrzyła, kiedy to demonstranci próbowali uwolnić uwięzionych z aresztu policyjnego. Na niedzielę zakazano wszelkich zgromadzeń publicznych na ulic i placach miasta, jak również stawania i gromadzenia się, oraz wyszynku wódki. Zapanował spokój.
1 sierpnia	Dolar kosztuje 1,1 miliona marek, 7 sierpnia 2 miliony marek, 9 sierpnia 3,5 miliona marek, 19 sierpnia 4 miliony, zaś 28 sierpnia 6,5 milionów.
10 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Katastrofalne położenie gospodarcze dotyczące w szczególności robotników prowadzi do wzmocnienia radykalnych sił społecznych. Przykładem może być zebranie KPD, do którego doszło 10 sierpnia z udziałem elektromontera Fritza Schuberta, w lokalu „Volksgarten”.

	<p>Oprócz rządu ciągi spadają także na SPD, którą komuniści czynią odpowiedzialną za wydarzenia świdnickie. Gazeta „Bergwacht” (organ SPD) dodaje na dodatek ze skrucą: „W jego wypowiedziach, przyznać należy to szczerze, było wiele prawdy, tak iż każdy socjaldemokrata musi się ogólnie zgodzić z wywodami tego komunisty”. Wkrótce ulegnie to zmianie, ponieważ Fritz Schubert – w 1924 r. pełniący funkcję członka parlamentu miejskiego z ramienia KPD, wykluczony zostanie z partii – ze względu na stały wzrost znaczenia jako swoisty „trybun ludowy”, stając się zbyt poważną konkurencją dla robotników i stale rosnącej liczby bezrobotnych. – Zbiórka datków na talerzu zorganizowana pod koniec zebrania przynosi prawie 1,25 milionów marek. Następnego dnia kupiono za tę sumę 1 cetnar ziemniaków i a za resztę chleba. Zamierzano wspomóc 20 biednych z miasta, przekazując każdemu po 5 funtów ziemniaków i po całym bochenku chleba.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dzień później, tj. 11 sierpnia, w lokalu „Volksgarten” miała swe wystąpienie radykalna prawica. – W imieniu Partii Niemiecko-Socjalistycznej Richarda Kunzego (zwanego „Kunze-Pałką”, niem. Knüppel-Kunze), mówca zgodnie z programem partyjnym prowadził „najbardziej podłą propagandę antyżydowską”. Ataki na Marksa i Lassalle odpierał przedstawiciel SPD i komunistów Schubert. Hałasy i wiwaty na cześć „Międzynarodówki” rozlegające się podczas końcowych słów przemówienia zapobiegły przedwczesnemu przerwaniu wystąpienia. – Dopiero w 1924 r. partia ta uzyska jednego przedstawiciela na forum parlamentu miejskiego.
12 sierpnia	<p><i>Gabinet Wilhelma Cuno (bezpartyjny) podaje się do dymisji. – W okresie od 13 sierpnia do 4 października rządzi pierwszy gabinet Stresemanna (DVP).</i></p>
15 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Kasa Oszczędnościowa i Powiatowa Kasa Oszczędnościowa pokrywają sobie nawzajem czeki o wartości od 1 do 2 milionów marek celem zapobieżenia panującemu powszechnie deficytowi środków płatniczych. Ich wymiana na banknoty nastąpi w momencie, gdy tylko Bank Rzeszy znowu będzie w stanie w pełni zaspokoić wymagania rynku płatniczego. „Prosimy świat finansjery świdnickiej i posiadaczy ziemskich powiatu świdnickiego, aby zechcieli oni przyjmować płatności w formie czeków i aby zdecydowali się na pozostawienie ich w obiegu do czasu likwidacji deficyty środków płatniczych.” - Dyrekcja Cyrku Sarrasani, który gości w Świdnicy do 19 sierpnia, prosi aby zamiast biletów wstępu składano datki w formie paszy. Za 5 kg owsa albo 4 jednokilogramowe bochenki chleba można było otrzymać jedną dwuosobową miejscówkę pośrodku widowni. Dwa miejsca siedzące można zdobyć za oddanie 1 cetnara siana, słomy bądź ziemniaków.
27 sierpnia	<ul style="list-style-type: none"> - Zebranie SPD w lokalu „Volksgarten” z udziałem posła do Reichstagu Franza Feldmanna z Bielawy. „Czy istnieje tylko jedna droga wyjścia z nędzy?” Dokonuje on porównań z okresem wojny trzydziestoletniej. Stwierdza, że szaleństwem jest, aby występować przeciwko naszym wrogom z bronią w rękę! Z pałką w dłoni nie można walczyć przeciwko setkom karabinów maszynowych. Możliwa jest tylko droga porozumienia. To nie SPD wywołała

	<p>wojnę, lecz odpowiedzialni są za nią kapitaliści wszystkich krajów. Występuje on przeciwko legendzie o ciosie w plecy. Po biernym oporze w Zagłębiu Ruhry również za granicą mnożą się wypowiedzi przeciwko okupacji tego terenu. – Na temat kwestii podatków. Wszystkie metale kolorowe powinny należeć do państwa. Całe zadłużenie można by z łatwością spłacić, gdybyśmy zabrali pieniądze stąd, gdzie one rzeczywiście się znajdują. Rzesza powinna stać się współudziałowcem w gałęzi przemysłu. SPD nadal obstaje za spisem wartości użytkowych. – Ciągłe okrzyki z widowni wskazują na istnienie niemożliwej do zasypania przepaści, jaka dzieli SPD od KPD! Feldmann broni przystąpienia SPD do rządu, wskazuje na to, że utworzenie obecnie rządu złożonego wyłącznie z robotników i chłopów byłoby absurdem i w najostrzejszych słowach napiętnuje propagandę hasel uskutecznianą przez komunistów. Głos zajmują także inni mówcy. „Chcielibyśmy również nieco bliżej nawiązać do zachowania się komunisty Schuberta, który jak się zdaje, wyrósł na lidera w swych kręgach. W każdym rozsądnym myślącym i przynajmniej na w połowę wykształconym robotniku ów sposób walki, lansowany przez owego watażkę, musi wzbudzić obrzydzenie. W nadzwyczaj prostacki i obraźliwy sposób zaatakował on generała Feldmanna, który przecież operował jedynie faktami, co było wodą na młyn dla tego komunisty, owego „pogromcy kapitalistycznych bestii”, który nie potrafił inaczej formułować swych myśli, lecz jedynie przy pomocy najbardziej podłych podejrzeń. Wydaje się, że przydałoby się wyłożyć kilka tysięcy marek, aby zakupić dla tego watażki książkę pt. „Jak należy zachowywać się publicznie?” Sumienne studium tego typu książki mogłoby wyjść jedynie z korzyścią dla niego i jego partyjnych koleś. Również świdniccy towarzysze nie potrafili często z całą doniosłością zrozumieć potrzeby zwalczania komunistów przy pomocy gazety „Bergwacht”; poniedziałkowy wieczór pokazał jednak myślącym robotnikom, iż z tymi ludźmi nie można współpracować. Jeżeli ludzie nie zgadzają się z postanowieniami przywództwa, wówczas należy wyrazić rzeczową krytykę i nie należy ich przyjmować, ale sposób postępowania komunisty Schuberta? Tfu, do diabła! Z ludźmi tego pokroju i tego typu zachowania nie może być mowy o jakiegokolwiek współpracy. Rząd robotniczo-chłopski, za którym wygląda on z takim utęsknieniem, pod kierownictwem takich ludzi z pewnością byłby jedynie przekleństwem dla robotników. Byłby to rząd wielkiej gęby, który sprawowałby władzę nad spokojnie myślącą resztą społeczeństwa. Oby dobre zrzędzenia losu wybawiły nas przed tym, aby ludzie pokroju Schuberta przejęli w swe ręce ster rządów w Niemczech.”</p> <p>- Cena mleka od dnia dzisiejszego wynosi 186 000 marek za litr.</p>
2 września	Panorama Światowa (dawna Panorama Cesarska) otwiera 2 września ponownie swe podwoje i jako pierwszą serię ukazuje zdjęcia z podróży po pięknym Renie.
13 września	Liczba członków parlamentu miejskiego w Świdnicy ma wynosić odtąd 32 osoby.
Połowa	W ramach szpitala św. Elżbiety (znajdował się on wówczas przy tzw. Placu

wrzesnia	św. Jerzego – obecnie część Placu Jana Pawła II) powstaje druga klinika kobieca na terenie Świdnicy. Jej kierownictwo przejmuje dr Galda, dotychczasowy pierwszy asystent przy Klinice Uniwersyteckiej we Wrocławiu.
17 wrzesnia	Reihold Kaßner wybrany został do zarządu okręgu wyborczego SPD.
	Ponownie ostra krytyka SPD wyrażona wobec Fritza Schuberta (KPD), który podczas zebrania bezrobotnych rozpuszczał fałszywe pogłoski na temat publicznej manifestacji zorganizowanej przez „Juso” (młodych socjalistów). „Obszar podżegania i podkopywania naszych przywódców jest dla niego wszystkim i jest on w tym prawdziwym mistrzem.”
19 wrzesnia	Schubert pojawia się w otoczeniu 15 swych zwolenników również na gromadzeniu rad zakładowych, po głosowaniu zostaje jednak usunięty z sali.
20 wrzesnia	W wyższej szkole realnej wydano świadectwa dojrzałości dla Martina Gruhna, Dürrego (ze Słotwiny), Hitzego (ze Świdnicy) i Kuli (z Fossowskich na Górnym Śląsku).
23 wrzesnia	Zebranie partii komunistycznej. Oprócz głównego mówcy głos zabierał również „światowy szturmowiec Schubert”. Obrazu stosunków między zyskującymi stale na znaczeniu lewicowymi radykałami (co było wynikiem pogarszającej się sytuacji gospodarczej), reprezentowanymi na terenie Świdnicy w szczególności przez Fritza Schuberta, a umiarkowaną SPD, udziela relacja gazety „Bergwacht”: „Zdołaliśmy się już przyzwyczaić do tego „pana towarzysza ‘Także’”. Jednakże podczas tego zebrania przelał on puchar swymi wyzwiskami adresowanymi pod kierunkiem naszych lokalnych przywódców.” Również August Biedermann (dawny przewodniczący kartelu związków zawodowych, obecnie przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Drzewnego) dostał się pod ostrzał. Nigdy nie angażował się on politycznie, zaś całą swą pracę poświęcił działalności wolnych związków zawodowych. „Stary, posiwiasty przewodniczący o światowej ogładzie i spokojnym, rzeczowym zachowaniu.” „Wyzwiska bez miary komunisty Schuberta wobec jego osoby i zanegowanie przez niego jego działalności na stanowisku przywódcy związkowego poruszyły jego wnętrze, tak iż nie wytrzymał i w pewnym momencie przerwał mu jego wystąpienie krzycząc: „Wybierzcie w takim razie Schuberta!” Teraz jednak dopiero rozpętało się prawdziwe piekło. Panowie, którzy znają cały leksykon przekleństw, zabrali się do dzieła, a stało się to w momencie, gdy powiedziano im przecież prawdę. A zatem na towarzysza Biedermanna rzuciła się cała chmara, powiedzmy szczerze, zwierząt, gdyż nie można nazywać ich ludźmi, bili go i grozili, że go zabiją. Siłą wyprowadzono go na środek sali, gdzie musiał wysłuchiwać owych perfidnych ataków na jego osobę, aż w końcu oddano mu głos. Towarzysz Biedermann podziękował „za uprzejme potraktowanie i po krótkim przemówieniu, przez nikogo więcej nie nagabywany, mógł opuścić salę.” „Dowodzi to, że komunistyczna era nie potrafi zupełnie wygenerować nowego sposobu myślenia, lecz gotowa jest użyć siły przeciwko każdemu, który nie będzie chciał się podporządkować jej poglądom.” „Pod adresem Schuberta chcemy jednak skierować pytanie, czy nie potrafi on niczego innego, oprócz wyszydzania przywódców robotniczych? Chyba nie jest on takim niemowlakiem w dziedzinie polityki, aby nie dostrzegać przyczyn dzisiejszej nędzy. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa należy mu jednak

	<p>jedynie na samym podżeganiu mas robotniczych, nie licząc się zupełnie z następstwami takiego postępowania.”</p>
26 września	<ul style="list-style-type: none"> - Koniec biernego oporu na terenie Zagłębia Ruhry i zawieszenie stanu wyjątkowego (do 1 marca 1924 r.). - W Świdnicy, w lokalu Wspólnoty Browarnianej odbywa się zebranie założycielskie radykalnej grupy o nazwie „Niemiecki Herold”, która jednoznacznie wypowiada się przeciwko zakończeniu walki o Zagłębie Ruhry i spodziewa się ratunku Niemiec pod osobie Adolfa Hitlera. Jego uczestnikami jest 20 uczniów, którzy rzekomo nie przystępują do tej organizacji. Komentarz gazety „Mittelschlesische Zeitung” (organu Partii Centrum): „Gdyby nie wszystkie odpowiedzialne stanowiska w Rzeszy, państwie (tzn. w Prusach) i w mieście nie miały się na baczności, wówczas Niemcy w krótkim czasie stałyby się areną walki najbardziej radykalnych partii”. – Był to jeden ze zwiastunów NSDAP – bez większego oddźwięku. - Urząd Skarbowy przeniesiono na obecną ulicę Franciszkańską.
1 października	<p>Prywatny żeński instytut Marii Jaehner przeniesiony 1 sierpnia 1912 r. za czasów nadburmistrza Kaewela z Legnicy do nowo wybudowanego gmachu szkolnego przy obecnej ulicy Pionierów 30 w Świdnicy i połączone z nim w 1923 r. miejskie liceum ewangelickie będzie jako państwowe liceum żeńskie odtąd nosić nazwę „Szkoły Fryderyka” (niem. Friedrichschule). Pierwszą dyrektorką tej placówki szkolnej była Frieda Kundt (do 1929 r.). Jej dotychczasowy dyrektor Bonewitz przeszedł na emeryturę.</p>
3 października	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Upadek rządu po wystąpieniu z jego grona ministrów z ramienia SPD. Gustav Stresemann tworzy nowy rząd (6 października – 23 listopada). W ramach kolejnego gabinetu Wilhelma Marxa (Partia Centrum) (rządził w okresie od 30 listopada 1923 r. do 26 maja 1924 r.) Stresemann otrzymuje tekę ministra spraw zagranicznych.</i> - Okręg kuratorium świdnickiego podzielony zostaje na dwa okręgi: świdnicki (radca szkolny Zimmermann) i sobócki (radca szkolny Kobel).
16 października	<p><i>Utworzenie niemieckiego Banku Rentowego w Berlinie. Marka rentowa ma się pojawić w obiegu obok marki papierowej (w formie banknotów). – 17 października. Coraz większe żądania związania cen do parytetu marki w zlocie. 1 marka w zlocie odpowiada wartości 1 428 380 000 marki papierowej (6 listopada nawet 100 369 047 619 marek). Władzę wykonawczą (egzekutywę) na Śląsku w okresie stanu wyjątkowego pełniło dowództwo drugiej dywizji kawalerii we Wrocławiu. General Hasse. Komisarzem z ramienia rządu był nadprezydent Zimmer.</i></p>
20 października	<p>Świdnicki Związek Artystów o nazwie „Die Nupperschleute” (śl. Sąsiedzi) (jego przewodniczącym był Theo Johannes Mann) organizuje wystawę.</p>
22 października	<p>Fritz Schubert na wspólnym posiedzeniu rad zakładowych i komisji miejscowej zamierza doprowadzić do połączenia obu partii socjalistycznych (KPD i SPD). Wymusił on najpierw pod groźbą użycia siły udzielenie mu głosu i w pierwszej kolejności obłożył stekiem wyzwisk dotychczasowego przewodniczącego Paula. Gdy tylko obiecano komunistom rozpoczęcie rokowań w innym lokalu, opuścili oni zebranie. – Miejsce Paula jako przewodniczącego komisji miejscowej zajął Eichhorn.</p>
25 października	<ul style="list-style-type: none"> - Podczas zgromadzenia związku wyborczego SPD rozważano kwestię wspólnego pójścia do wyborów z KPD. Utworzenie frontu

	<p>jedności na niwie lokalnej bez zgody kierownictwa partii uznano za niemożliwe. „W ważnych kwestiach zamierzamy jednak współpracować razem z komunistami. Pierwszego kroku w tym kierunku dokonano w poniedziałek. Przedstawiono bowiem wspólną deputację przy magistracie, aby pracować ku polepszeniu położenia bezrobotnych. Uzyskano dla nich po ½ cetnara węgla i ziemniaków za połowę ceny, jak również ½ funta margaryny po cenie z poniedziałku.” – Lecz ostrzeżenie na przyszłość. Schubert przypisał cały sukces na swe własne konto. Podczas zebrania bezrobotnych zapytał on nawet: „No co, jesteście zadowoleni z tego, co dla was wyrwałem?” Naturalnie byli oni zadowoleni i wiwatowali na jego cześć. Gdyby jednak Schubert był uczciwy, wówczas by wyjaśnił, że cały sukces zawdzięczać należy energicznym posunięciom przedstawicieli socjaldemokracji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podczas posiedzenia parlamentu miejskiego z 25 października podjęto uchwałę, że dyrektor Richter otrzyma wynagrodzenie w formie koksu zamiast przewidzianych w budżecie 500 000 marek, a mianowicie za każde „dobre przedstawienie teatralne” jednego cetnara, lecz ogółem nie więcej niż 30.
30 października	Bractwo Strzeleckie postanowiło przebudować Dom Strzelecki na porządną, dobrze zaopatrzoną lokal rozrywkowy. Przebudowa miała być zakończona wiosną 1924 r.
1 listopada	<ul style="list-style-type: none"> - Kawiarnia na Placu Wilhelma zamyka swe podwoje „do nadejścia lepszych pod względem gospodarczym czasów”. Ponowne otwarcie nastąpiło 12 grudnia 1923 r. przez dzierżawcę Grunera, który prowadził również Kawiarnię Płaszcz (niem. Cafe Mantel). - Opłaty pocztowe: za znaczki na kartki pocztowe 20/40 milionów marek, za listy 40/100 milionów. - Od 12 listopada na kartki 2/5 miliardów, za listy 5/10 miliardów.
6 listopada	<p>Rośnie niezadowolenie głodujących mas. Członkowie demonstracji bezrobotnych przed ratuszem domagają się zadatku na zapomogi w przypadku dalszego spadku kursu dolara. Ich błędem był to, iż mimo ogłoszonego stanu wyjątkowego (z zakazem gromadzeń się i przemarszów!) ruszyli tam zwartym pochodem. Chociaż wszystko przebiegało w spokoju i porządku, 25 funkcjonariuszy Schupo sprowadzonych tu samochodem bezwzględnie rozpedziło demonstrujących i oczyściło Rynek. Gazeta „Mittelschlesische Zeitung” opatrzyła to wydarzenie następującym komentarzem: „Wiele osób, również tych z kręgów mieszczańskich, potępiło postępowanie Schupo”.</p> <p>W podgrzanej atmosferze dochodzi 7 listopada do ponownej konfrontacji z policją, po zebraniu bezrobotnych w lokalu „Miasto Wrocław”. Policjantów obrzucono kamieniami, w momencie gdy jeden ze strzałów oddanych przez policjanta trafił jednego z bezrobotnych. Dochodzi też do zgromadzeń na obecnym Placu Wolności, które rozpedzone zostają po przybyciu posiłków policyjnych. Wielu uczestników demonstracji zaarrestowano.</p>
15 listopada	1 \$ = 1260 miliardów marek w banknotach. Kurs dolara osiąga punkt kulminacyjny 20 listopada: 1 dolar = 4,2 biliony marek! Emitowane są pieniądze zastępcze dla Śląska: 1 marka w złocie = 300 miliardom marek papierowych. – Wprowadzenie i zaakceptowanie marki rentowej prowadzi do ponownej stabilizacji pieniądza.

19 listopada	Fritz Schubert zostaje zaarrestowany, w momencie gdy prowadził on posiedzenie komisji bezrobotnych i zatrudnionych krótkoterminowo. W czwartek 22 listopada odbywa się drugie zebranie bezrobotnych w lokalu „Volksgarten”, zameldowane jako zebranie bezrobotnych i zatrudnionych krótkoterminowo, które w rzeczywistości było demonstracją protestacyjną z powodu uwięzienia Schuberta. Podczas wieczoru padają żądania strajku generalnego. Spotkanie zamknięto przy udziale silnego oddziału policji bezpieczeństwa (Schupo). Organ SPD, gazeta „Bergwacht” skomentowała te wydarzenia w następujących słowach: „Tchórzliwi niczym króliki w momencie pojawienia się funkcjonariuszy Schupo używali okien jako wyjść bezpieczeństwa, podczas gdy większa część zgromadzonych domagała się najpierw wymarszu Schupo i pozostała na sali.” „Podłe podżeganie przeciwko naszym przywódcom.” „Być może już niedługo nadejdą czasy, w których będziemy cieszyć się, że mogliśmy zawierzyć spokojnemu i dążącemu do celu przywództwu naszych przełożonych. Do tego momentu poruszajcie się jednak w gronie zaufanych osób.”
22 listopada	Miasto Świdnica wypuszcza pieniądze zastępcze o stałej wartości o nominałach 50 złotych fenigów, 1 i 5 marek w złocie.
23 listopada	Cena mleka: 23 fenigi za litr; tym samym przekracza ona dalece cenę z okresu pokoju, przy zarobkach leżących dalece poniżej zarobków z czasów pokoju. – Miasto sprzedaje ziemniaki w cenie 2,10 marek w złocie za cetnar.
29 listopada	Administratorem probostwa za proboszcza Majunke, który zrezygnował z tej funkcji, zostaje wikary Gulitz.
1 grudnia	<ul style="list-style-type: none"> - Biblioteka Ludowa musi zamknąć swe podwoje, ponieważ nie otrzymała ona dotacji od rządu i władz miasta. - Opłaty pocztowe: za znaczki na kartki pocztowe 3/5 fenigów, za znaczki na listy 5/10 fenigów.
8 grudnia	Komisja miejscowa związków zawodowych stwierdza: „Nieodpowiedzialna i podła działalność pewnych określonych elementów (miano tu na myśli Schuberta) skłoniła przewodniczącego (Eichhorn), do złożenia swego urzędu na ręce zgromadzenia.” Nowym przewodniczącym został Karl Hirsch (KPD), zamieszkały w kamienicy na Rynku nr 29.
25 grudnia	W pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia Towarzystwo na Rzecz Kremacji Zmarłych oraz Zbór Wolnowyznaniowy obchodziły święto zimowej równonocy w auli szkoły przy ul. Równej (obecnie II LO w Świdnicy).
28 grudnia	Ostatnie posiedzenie parlamentu miejskiego w 1923 r. stało pod hasłem: „Optymizm na przyszłość”. Zakończyło je głosowanie z wynikiem 13:11 za wprowadzeniem nowych podatków. Przeciwko głosowali przedstawiciele SPD i po jednym z członków DNVP oraz DDP.

**Świdnica w okresie Republiki Weimarskiej
(tu: w latach 1924-1932)**

Kontynuacja pracy Schirrmanna „Kronika miasta Świdnicy”
(wyd. około 1908/09)

1924	
-------------	--

	<i>Z początku roku na terenie Niemiec było 1500 użytkowników radiowych płacących abonament. Obniżka rocznej opłaty z 60 do 24 marek. Początek ery radiowej. 25 maja. Wrocławska rozgłośnia radiowa (niem. Breslauer Funkstunde AG) rozpoczyna nagrywanie swych audycji. 1 lipca 1924 r. 100 000 użytkowników radiowych w Niemczech, pod koniec roku ponad milion! W Świdnicy na początku 1926 r. było ich 520. – 28 lutego. Zniesienie stanu wyjątkowego, który wprowadzono w listopadzie 1923 r. – 1 kwietnia. Hitler skazany na 5 lat więzienia (wypuszczony na wolność za poświadczeniem już 20 grudnia). – 1 września. Wchodzi w życie plan Dawesa. W następstwie do Niemiec napływają amerykańskie kredyty.</i>
(25 stycznia)	Przenosiny Urzędu Kolejowego z ulicy Dworcowej 5 do budynku przy obecnej ul. Armii Krajowej 1, dawnej Preparandy.
1 marca/ 1 kwietnia	Banknoty 5- i 1-markowe nie zmieniających wartości miejskich pieniędzy zastępczych (tzw. notgeldów) zostają wycofane z obiegu do 31 marca, banknoty 50-fenigowe do 30 kwietnia. Można je było wymieniać w Miejskiej Kasie Oszczędnościowej.
(4 marca)	Radny miejski Schubert z powodu uczestnictwa w burdzie ulicznej w sierpniu 1923 r. (brał udział w pochodzie ze spotkania bezrobotnych w lokalu „Miasto Wrocław” na Rynek) skazany zostaje na trzy miesiące więzienia.
27 marca	Zgromadzenie parlamentu miejskiego. Ustalenie budżetu. Początek prac grupy budowlanej nr III celem budowy Osiedla Witoszowskiego (przy obecnej ul. Leśnej). Wykładanie nowego bruku na ulicy Wałbrzyskiej i wysypywanie nowej nawierzchni na Alei Wierzbnińskiej (drodze prowadzącej do Wierzbnej).
10 kwietnia	Wprowadzenie dr. Georga Schmidta na stanowisko proboszcza miejskiego przez dziekana Neugebauera z Kiełczyna.
28 kwietnia	Zgromadzenie parlamentu miejskiego. Budżet gazowni miejskiej ustalono na 480 000 marek, wodociągów na 87 700 marek, kasę leśnictwa na 177 000 marek. Urząd Opieki Społecznej potrzebuje 370 000 dofinansowania z kasy miejskiej. W 1913 r. potrzebował zaledwie 67 000!
28 kwietnia 1924	Wybory do parlamentu miejskiego (w nawiasach liczba uzyskanych mandatów z 1919 r.): DNVP (Niemieckonarodowa Partia Ludowa) 12 (8), Z

(Partia Centrum) 5 (8), SPD (Socjaldemokratyczna Partia Niemiec) 5 (13), KPD (Komunistyczna Partia Niemiec) 5 (0), DVP (Niemiecka Partia Ludowa) 2 (0), DDP (Niemiecka Partia Demokratyczna) 2 (7), Dt-Soziale (Niemieccy Socjaliści) 1 (0) = 32 mandaty (wcześniej 35).

Członkami parlamentu miejskiego zostają: Z ramienia DNVP: Gustav Zimmerling, rentier (rezygnuje z urzędu w 1928 r., 13 grudnia 1928 r. jego następcą zostaje Klose. – Karl Walther, radca budowlany (rezygnuje z urzędu 30 grudnia 1924 r., umiera 9 maja 1925 r.; jego następcą zostaje starszy mistrz stolarski Urban). – Rudolf Obst, mistrz rzeźnicki – Dora von Lucadou (rezygnacja po wyborze Peikerta; 25 lipca 1929 r. jej następczynią zostaje nauczycielka Johanna Strauß). – Dr Walter Schaeffer, radca prokuratury. Składa urząd we wrześniu 1927 r., przenosząc się do Wrocławia (od 12 kwietnia 1927 r. dyrektor Sądu Krajowego). Jego następcą zostaje radca prawny dr Lehmann. – Hugo Reißer, właściciel drukarni – Hermann Muschner, dyrektor fabryki. – Kurt Dittrich, nauczyciel szkoły średniej (składa swój mandat 30 sierpnia 1928 r.; jego następcą zostaje nauczyciel Walter Hoffmann). – Dr Max Herzog, radca sanitarny. – Karl Voigt, okręgowy mistrz kominiarski (po jego wyborze na stanowisko radnego miejskiego przechodzi Tautz, konduktor kolejowy). Tautz rezygnuje w 1927 r. Jego następcą zostaje 1 września 1927 r. asystent urzędu telegraficznego Kleiner. – Georg Barthel, kupiec. – Felix Jacob, mistrz malarski.

Z ramienia Centrum: Georg Rückert, rektor. – Robert Altmann, kupiec (zm. 8 sierpnia 1928 r.; jego następcą 27 października zostaje Güttner). – Robert Sauer, mistrz stolarski. – Adolfine von Groote, kierowniczką Caritasu. – Wilhelm Fuisting, adwokat i notariusz.

Z ramienia SPD: Reinhold Kassner, fabrykant wyrobów z drewna. – Wilhelm Korn, garncarz (po jego śmierci od 13 grudnia 1928 r. August Biedermann). – Otto Grohmann, właściciel farbiarni (komisja partyjna: Martha Thamm – Reinhold Fianke, sekretarz partii).

Z ramienia KPD: Fritz Schubert, elektromonter (pod koniec sierpnia zostaje wykluczony z partii, utrzymuje jednak mandat. W kwietniu 1928 r. wyprowadza się ze Świdnicy, jego następcą 14

	<p>czerwca zostaje Kroh) – Karl Hirsch, robotnik. – Max Helfer, zegarmistrz (opuszcza szeregi partyjne, 31 października 1929 r. składa mandat). – Ernst Zepmeisel, robotnik pracujący przy maszynie. – Martin Mandausch, robotnik, od 3 lipca. – od października na krótko Schwientek, w styczniu 1925 r.: Lorenz do marca 1929 r., jego następcą zostaje 2 maja Max Grosseck.</p> <p>Z ramienia DVP: Oskar Goldmann, kupiec. – Erich Gotzner, właściciel gorzelni.</p> <p>Z ramienia DDP: Emil Schoder, dyrektor fabryki. – Georg Frauboes, kupiec. Po jego wyborze na stanowisko radnego miejskiego przechodzi Landsberg. Umiera on na początku 1928 r. Jego następczynią zostaje pani radczyni urzędu celnego Tscheppé.</p> <p>Z ramienia Niemieckich Socjalistów: Horst Schönwasser, urzędnik biurowy (przed 30 października przyłącza się do Narodowo-Socjalistycznej Partii Wolności, pod koniec 1924 r. składa swój mandat). Jego następcą, mistrz piekarski Robert Langer, wprowadzony zostaje w urząd 26 grudnia 1925 r.</p>
1 maja	Obchody majowego święta SPD organizuje w lokalu „Miasto Wrocław”, zapraszając na to spotkanie posła Feldmanna. W niektórych zakładach pracowano częściowo w pełnym trybie.
4 maja	Wybory do Reichstagu. Wyniki w Świdnicy: DNVP 5645 głosów (36,4 %), Centrum 2711 (17,5 %), SPD 2483 (16 %), KPD 1797 (11,6 %), DVP 965 (6,2 %), DDP 700 (4,5 %), DVFP (Narodowi Socjaliści) 174 (1,1 %). (W okresie od 3 czerwca do 15 grudnia urząd kanclerza Rzeszy sprawował Wilhelm Marx (Centrum), ministra spraw zagranicznych Gustav Stresemann (DVP). Kolejne wybory do Reichstagu patrz 7 grudnia 1924 r.).
9 maja	Montaż ufundowanego urządzenia radiowego w dawnej siedzibie szpitala elżbietanek (przy Placu św. Jerzego, obecnie część Placu Jana Pawła II).
9 lipca	Początek regulacji Bystrzycy od Mostu Piaskowego w dół rzeki: wytyczanie i umacnianie brzegów.
14 sierpnia	Po raz pierwszy po długiej przerwie urządzono pokaz sztucznych ogni na Placu Strzeleckim.
2 września	Członek parlamentu miejskiego Fritz Schubert zostaje wykluczony z KPD; nie składa on jednak swojego mandatu.
13/14 września	Dni Lotnictwa. Jako pierwsza startuje „Sztafeta

	upamiętniająca Richthofena” powołana do życia przez świdnicki „Związek Lotników i Przyjaciół Lotnictwa” (założony w 1921 r.).
19 października	Odsłonięcie pomnika garnizonowego.
20 października	Rośnie Osiedle Witoszowskie. Zakładana jest ulica łącznikowa do ulicy Wałbrzyskiej.
26 października	<ul style="list-style-type: none"> - Poświęcenie sztandaru świdnickiego oddziału organizacji „Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold. Bund der republikanischen Frontsoldaten” (Sztandaru Czarno-Czerwono-Złotego. Związku republikańskich żołnierzy frontowych.” Gazeta Środkowo-Śląska (niem. Mittelschlesische Zeitung) stwierdza: „Potężna manifestacja republikańska, jakiej Świdnica jeszcze nie widziała”. (Założona została 22 lutego 1924 r. w Magdeburgu, z inicjatywy SPD, Centrum i DDP. Jej przewodniczącym został Otto Hörsing z SPD, wcześniejszy nadprezydent Górnego Śląska. W późniejszym czasie ulegająca coraz większym wpływom SPD). - Równolegle do tych wydarzeń przebiega spotkanie członków organizacji „Stahlhelm” w Strzegomiu: dochodzi tam do tzw. „krwawej niedzieli”.
31 października	<ul style="list-style-type: none"> - Ekshumacja 8 angielskich oficerów, którzy zmarli podczas pierwszej wojny światowej w tutejszym obozie jenieckim i zostali pochowani w tzw. honorowym gaju w obrębie cmentarza garnizonowego. Początkowo przeniesiono ich ciała na cmentarze zbiorcze do Kassel, Berlina, Kolonii i Hamburga.
10 listopada	Powstaje nowa ulica: Ulica Francuska (do 1933 r. nosiła nazwę Zochestraße, następnie przemianowana na Saarstraße) celem połączenia osiedla kolejarskiego z ulicą Kleczkowską (obecnie nosi nieprawidłową nazwę Kliczkowskiej). Osiedle to powstało pod kierownictwem wiceprezydenta wrocławskiej Dyrekcji Niemieckich Kolei Państwowych Zoche, dla pracowników Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego (późniejszej Fabryki Wagonów w Świdnicy). W 1934 r. ulicę tę przemianowano na Saarstraße.
6-13 listopada	Inspekcja Alianckiej Komisji Kontroli Wojskowej w siedzibie Reichswehry (nazwa armii niemieckiej po 1919 r.) i Schupo (niem.

	Schutzpolizei = niemiecka mundurowa policja porządkowa w latach 1920-45).
7 grudnia 1924	Wybory do Reichstagu. Wyniki w Świdnicy: DNVP 5793 głosy (34,8 %), SPD 4313 (25,9 %), Centrum 2965 (17,8 %), DVP 1244 (7,5 %), DDP 819 (4,9 %), KPD 802 (4,8 %), NSDAP (Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza) 172 (1,0 %). Dalsze drobne partie: Niemiecka Partia Socjalistyczna 278, Partia Rzeszy Niemieckiego Stanu Średniego 187, Związek Wolnej Gospodarki 42, Niemiecka Partia Przewartościowania i Odbudowy 30, Polsko-Katolicka Partia Ludowa 12, Związek Haeussera 4. Wyniki przeprowadzonych równoległe wyborów do Landtagu naturalnie w niewielkim stopniu odbiegają od tych do Reichstagu.
1925	
	<i>15 stycznia. Nowy rząd pod kierownictwem kanclerza Hansa Luthera (bezpartyjny). Powstaje koalicja złożona z przedstawicieli Partii Centrum, DDP, DVP, DNVP, BVP (Bawarska Partia Ludowa). – 28 lutego umiera prezydent Rzeszy Friedrich Ebert. 30 kwietnia. Objęcie urzędu przez nowego prezydenta Rzeszy Paula von Hindenburga. 25 sierpnia. Koniec francuskiej i belgijskiej okupacji Zagłębia Ruhry i przyczółków mostowych w Duisburgu i Düsseldorfie. 16 października. Podpisanie Traktatu z Locarno (Partia DNVP występuje z rządu!). 27/28 listopada Ratyfikacja owego traktatu przez Reichstag (300 głosów za w stosunku do 174 przeciw) i Reichsratu (49:15). 1 grudnia. Podpisanie traktatu w Londynie przez kanclerza Rzeszy Luthera i ministra spraw zagranicznych Stresemanna. – 5 grudnia. Dymisja gabinetu Luthera.</i>
1 marca	Po raz pierwszy odchodzono na terenie całej Rzeszy, w tym również w Świdnicy, „Dzień Pamięci o Bohaterach”.
3 marca	Zebrań protestacyjne Narodowo-Socjalistycznego Ruchu Wolnościowego, oddziału świdnickiego, w lokalu „Volksgarten”. Członek parlamentu miejskiego Brückner (do 1934 r. narodowo-socjalistyczny gauleiter Śląska) przemawia na temat „Skandalu Barmata-Kutiskera i moralności państwa”.
29 marca 1925 r.	Pierwsza tura wyborów prezydenckich. 7 kandydatów. Wyniki dla Świdnicy: Karl Jarres (Blok DNVP, DVP, WiPa) 7335 głosów, Otto

	Braun (SPD) 4798, Marx (Centrum) 2886, Thälmann (KPD) 574, Hellpach (DDP) 564, Ludendorff (Niemieccy Volkiści) 75, Held (BVP) 32.
8 kwietnia	Zebranie członkiń „Ojczyźnianego Związku Kobięcego” po trzy letniej przerwie. Rezygnacja pierwszej przewodniczącej, pani Thiele (wdowy po nadburmistrzu Thiele) po 27 latach działalności. Jej następczynią zostaje Gertrud Flechtner.
26 kwietnia 1925 r.	Druga tura wyborów prezydenckich: Marx (Centrum) kontra Hindenburg (Blok dla Rzeszy + NSDAP + BVP!). Wyniki z terenu Świdnicy: Hindenburg uzyskuje 8196 głosów, Marx 7995, Thälmann (KPD) 492. Na terenie świdnickiego powiatu ziemskiego zwycięża Marx (18251) nad Hindenburgiem (16552).
10 maja	Umierają: radca budowlany Carl Walther (w wieku 72 lat). Od 1906 r. członek parlamentu miejskiego; założyciel powiatowego koła DNVP. – Karl Graupe, pierwszy przewodniczący Związku Rzemiosła. Starszy rewizor celny w stanie spoczynku, major w stanie spoczynku.
16 maja	Spis ludności. Świdnica liczy 30 758 mieszkańców, z czego 19 276 osób to protestanci, 10 588 stanowią katolicy, 230 osób przedstawiciele różnych wyznań chrześcijańskich, 311 pozostałych wyznań i 130 Żydów.
16/17 maja	Poświęcenie sztandaru „Stahlhelmu”: W sobotę: przemarsz z pochodniami, capstrzyk, przemówienie gruppenführera okręgowego von Bartenwerffera. W niedzielę: przemarsz przed 2500 zebranych ludzi, poświęcenie 12 nowych sztandarów przed budynkiem hali gimnastycznej Hindenburga. Okolicznościowe przemówienie wygłasza pastor Hentschel.
1 lipca	Święto Nadrenii w lokalu „Volksgarten”. Okolicznościowym mówcą zostaje rektor Kannther. Muzyka orkiestrowa, śpiew chórów, pokazy gimnastyczne na poręczach. Odśpiewanie hymnu Niemiec. (Obchody tysiąclecia!).
11 sierpnia	Dzień Konstytucji. Rezygnacja z oficjalnych obchodów w Świdnicy ze strony miasta, ponieważ nie znaleziono żadnego mówcy. Namiastkę stanowią uroczystości zorganizowane 12 sierpnia w lokalu „Volksgarten” przez partie republikańskie (SPD, Centrum, DDP). Uroczystości otwiera rektor Rückert (Centrum), okolicznościową mowę wygłasza nauczyciel

	szkoły średniej dr Rostowski z Wrocławia. Na zakończenie odśpiewano trzecią zwrotkę hymnu Niemiec!
26 sierpnia	Zwiedzanie Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego przez członków Związku Rzemiosła. Około 480 zatrudnionych podlegających dyrektorowi Deterowi.
23 września	Po roku istnienia oddziału lokalnego organizacji Reichsbanner w Świdnicy 23 lokalne grupy bierze udział w zorganizowanej tu konferencji. Dochodzi do nowego podziału organizacyjnego na 5 oddziałów: Świdnica, Świebodzice, Żarów, Sobótka, Imbramowice. (Nota bene: Strzegom przechodzi do powiatu świdnickiego dopiero w 1932 r., Sobótka dokooptowana zostaje do powiatu wrocławskiego).
27 września	Zjazd organizacji „Rot-Front-Kämpfer“ (Bojowników Czerwonego Frontu) w Świdnicy.
Październik	Na Osiedlu Witoszowskim mieszka już 1000 osób w 168 mieszkaniach.
2 października	Kierownik kupieckiej szkoły zawodowej, Gotsch, składa rezygnację. Pracował tam od początku istnienia tej placówki, czyli od 1887 r. Ówczesna szkoła handlowa posiadała dwie klasy z 61 uczniami, obecnie jest 6 klas ze 185 uczniami. Od 1899 r. kierował on tą szkołą. Jego następcą zostaje nauczyciel Bratke, przeniesiony z katolickiej szkoły dla chłopców.
21 października	Ludendorff wygłasza w sali „Niemieckiego Domu” wykład przed publicznością złożoną z dawnych i obecnych oficerów. We Wrocławiu poświęcił on chorągiew świdnickiego „Werwolfu” (Wilkołaka) (biała trupia główka ze skrzyżowanymi piszczelami na czarnym tle). W korytarzu tego hotelu godzinami oczekują jego przybycia członkowie organizacji „Frontbann” i „Stahlhelmu”, zaś na ulicy uczniowie wyższej szkoły realnej i gimnazjum, za to mało jest dorosłych. 22 października w godzinach przedpołudniowych dochodzi do zebrania w ewangelickim Domu Zborowym.
25 października	Straż Pożarna obwozi po Rynku nowy samochód-sikawkę, który przybył do miasta 23 października.
20 listopada	Ziemskie szczątki Manfreda von Richthofena zostały złożone w Berlinie do grobu w obecności prezydenta Rzeszy.
18 grudnia	Pierwsze posiedzenie parlamentu miejskiego w odnowionej kosztem 16 000 marek sali posiedzeń.

1926	
	<i>20 stycznia. Nowy rząd Luthera (do 12 maja). „Mała koalicja”: Centrum, BVP, DVP, DDP. – 1 lutego. Koniec okupacji pierwszej strefy Nadrenii (Kolonja, Bonn, Moers). – 17 maja. Gabinet Marxa, pozostaje ta sama koalicja (do 17 grudnia 1926 r.). – 1 czerwca. Powstaje Lufthansa. – 20 czerwca. Referendum w sprawie pozbawienia książąt ich majątków kończy się fiaskiem. – 8 września 1926 r. Przyjęcie Niemiec do Ligi Narodów.</i>
6/7 stycznia	Zjazd dekarzy ze Śląska w Świdnicy.
28 stycznia	Komuniści protestują przeciwko planowanej „ugodzie z książętami” podczas jednego z zebrań w gospodzie „Miasto Dzierżoniów” i maszerują z pochodniami na Plac św. Małgorzaty.
31 stycznia	Upadłość „Śląskich Zakładów Przetwórstwa Spożywczego AG Kraszowice”. Należą one do koncernu Carla Kulmiza, „Huty Idy i Marii” w Żarowie.
17 lutego	Manifestacja protestacyjna przedstawicieli świdnickiego rzemiosła w lokalu „Volksgarten” przeciwko wprowadzonym przez rząd zasadom obniżki cen. Przemówienia wygłosili: członek Landtagu Conrad (DNVP), zaś ze strony magistratu rajca miejski Frauboës (DDP) i Voigt (DNVP).
1 marca	Publiczne zgromadzenie SPD w lokalu „Volksgarten”. Temat: Przeciwko chciwości książąt i za referendum. Mowę wygłosił sekretarz okręgowy Mache z Wrocławia.
3 marca	Ignatz Kaufmann z KPD (skazany w 1922 r. za podłożenie ładunku wybuchowego na trasie kolejowej między Bolesławicami Świdnickimi i Jaworzyną Śląską na 8 lat więzienia karnego) po wcześniejszym zwolnieniu z aresztu odprowadzany przez swych towarzyszy w triumfalnym pochodzie z dworca do domu.
7 marca	Manifestacja na Rynku zorganizowana przez SPD i „Reichbanner”. Przemówienie wygłasza członek parlamentu miejskiego Rostkowski z Wrocławia. Żądania książąt opiewające na około 2,5 miliardów marek odrzucone.
10 marca 1926 r.	Upadłość odlewni żelaza H. Geislera znanej jako „Heinrichshütte” KG („Huta Henryka”) znajdującej się przy ul. Wałbrzyskiej. 13 marca: na 15 marca zapowiedziano zwolnienia 300 pracowników w tutejszej tkalni mechanicznej. – 29 czerwca 1929 r. Postępowanie upadłościowe w fabryce J. G. Geislera KG, przy obecnej ulicy

	Westerplatte nr 49, (fabryka maszyn).
20 marca	Koniec okresu możliwości wpisywania się na listę poparcia na rzecz referendum w sprawie wyłączenia ksiąząt. Niewielkie zainteresowanie w Świdnicy. Za ledwie 5508 spośród uprawnionych do głosowania zapisało się, w większości prawdopodobnie wyborcy SPD i KPD. Podczas ostatnich wyborów do Reichstagu było ich bowiem 5113 osób. (Wynik referendum patrz 20 czerwca.)
27 marca	Francuska komisja ekshumowała ciała 9 Francuzów, 2 Alzaczyków i jednego murzyna (sic!) na cmentarzu garnizonowym. Przeniesiono je początkowo na punkt zborny w Jeleniej Górze.
1 kwietnia	Od 1 kwietnia rozpoczęto we Wrocławiu likwidację warsztatów kolejowych nr 1 i 8. 600 pracowników, którzy stracili pracę, miało zostać zatrudnionych w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Świdnicy. Początkowo planowano ich codzienny dowóz z Wrocławia!
4/5 kwietnia	Wielkanoc. 5 kwietnia Orkiestra Reichswehry koncertuje w godzinach od 11 do 12 na Rynku. – Otwarcie schroniska „W Śląskiej Dolinie” (niem. Schlesiertalbaude, obecnie Restauracja Słoneczna) w pobliżu zapory w Lubachowie.
6 kwietnia	Jubileusz 40-lecia istnienia firmy Kunzego (atelier fotograficzne). Od 1924 r. jej współwłaścicielem jest Karl Just.
1 maja	Okolo 900 osób bierze udział w pochodzie pierwszomajowym, niosąc wiele czerwonych flag. Cokół pomnika Fryderyka II na Rynku staje się trybuną dla mówcy Wiersicha z Wrocławia. Pochód przechodzi z Rynku do lokalu „Volksgarten”. Tam odbywają się tańce.
3-5 maja	Dzień związkowy śląskich cukierników i piernikarzy w Świdnicy. 4 maja obraduje tu Zrzeszenie Właścicieli Sklepów z Cygarami (przewodniczący Bratsch). Już wcześniej w murach naszego miasta obradowali starsi mistrzowie rzeźniccy, dekarze i dekarze zajmujący się kładzeniem dachów z łupka oraz oberżyści.
13 maja	Wystawa Kolonialna „Towarzystwa Starych Afrykanerów w Świdnicy” zorganizowana w budynku Wspólnoty Browarnianej (niem. Braukommune).
15 maja	Właściciel „Wspólnoty Browarnianej” Mattern rezygnuje z własnej działalności gospodarczej. Richard Pachnicke wydzierżawia ten lokal, początkowo na 5 lat.

23/24 maja	Zielone Świątki. Zamieszanie na Placu Strzeleckim przy kiepskiej pogodzie.
17 czerwca	Największa powódź od 1888 r. Powodzie na terenie całego powiatu ziemskiego, drogi stają się nieprzejezdne, w pobliżu Sobótki dochodzi do przerwania grobli.
20 czerwca	Referendum w sprawie wywłaszczenia ksiąząt. Spośród 19000 osób uprawionych do głosowania 5477 oddało swe głosy za wywłaszczeniem bez odszkodowania, zaś 215 było przeciw.
27 czerwca	W Trzecim Okręgowym Świącie Śpiewaczym Okręgu (Gau) Ślęzańskiego wzięło udział 28 towarzystw z 950 śpiewakami. Świdnicę reprezentowało 7 towarzystw.
11 sierpnia	Publiczne święto konstytucji w auli Szkoły Fryderyka (niem. Friedrichschule). Okolicznościową mowę wygłosił radca szkolny Zimmermann. Odrębne uroczystości we wszystkich szkołach. Po południu koncert Reichswehry na Rynku. Wieczorne uroczystości członków „Reichsbannera” w przepelnionym lokalu „Volksgarten”.
Od 21 sierpnia	Niemiecki Dzień Katolika we Wrocławiu
5 września	Bijatyka na ulicy Wrocławskiej w związku z obchodzonym przez komunistów Dniem Młodzieży.
26 września	Uroczyste sprowadzenie i poświęcenie dwóch nowych dzwonów dla wieży kościoła farnego. Po raz pierwszy zabrzmiały 2 października.
1927	
	<i>1 października. Wprowadzenie powszechnego państwowego ubezpieczenia dla bezrobotnych.</i>
25 stycznia	Proboszcz miejski dr Georg Schmidt mianowany został dziekanem.
1 lutego	Pułkownik Schoenfelder zostaje następcą pułkownika Meyera na stanowisku dowódcy 3 (Pruskiego) Regimentu Artylerii nr 3.
6 lutego	W Berlinie umiera Otto Toppel, w latach 1890-1910 redaktor i główny redaktor gazety „Tägliche Rundschau” („Przegląd Codzienny). Był on również członkiem parlamentu miejskiego.
9 lutego	Zgromadzenie ogólne „Niemieckonarodowego Związku Nauczycieli Świdnickiego Powiatu Miejskiego i Ziemskiego”. Przewodniczącym jest członek parlamentu miejskiego Dittrich.
23 lutego	Powstanie Automobilklubu Świdnickiego jako oddziału ADAC. Pierwszym przewodniczącym został radny miejski F. Rosendahl, drugim

	adwokat Fr. W. Geisler. Liczba członków wzrosła z początkowych 20 do 60 w październiku tego roku.
26 lutego	Umiera kierownik świdnickiego Urzędu Skarbowego, tajny radca Enke.
6 marca	Wielki mistrz „Zakonu Młodoniemieckiego” (niem. JUNGDO), Arthur Mahraun, przemawia w lokalu „Volksgarten”.
11 marca	„Niemiecki Wieczór” zorganizowany przez „Związek im. królowej Luizy”. Jego przewodniczącą w Świdnicy jest panna Sobolewski.
12 marca	Zebranie protestacyjne 50 osób prowadzących działalność rzemieślniczą z powodu przeciągania się robót kanalizacyjnych i brukarskich na ulicy Długiej, które trwają już ponad kwartał.
13 marca	Dzień Pamięci Poległych obchodzony na cmentarzu garnizonowym i w Kościele Pokoju. Równocześnie przemarsz orkiestry komunistycznej.
26 marca	Zebranie „Ojczyźnianego Związku Kobięcego” miasta Świdnicy.
1 kwietnia	Miasto przejmuje pod własną administrację elektrownię miejską, którą dotychczas dzierżawiła AEG.
1 kwietnia	Powołanie do życia miejskiego Urzędu do Spraw Komunikacji i Prasy pod kierownictwem radnego miejskiego Franke.
24 kwietnia	Czwartą Sztafetę ku Czcii Richthofena wygrywa po raz drugi Towarzystwo Sportowe „Prusy”.
28 kwietnia	Zgromadzenie parlamentu miejskiego przyjmuje budżet miejski opiewający na 2,35 milionów marek.
1 maja	<ul style="list-style-type: none"> - Major Mantell zostaje obejmuje dowództwo świdnickiego oddziału artyleryjskiego (I.) trzeciego regimentu artylerii na miejsce podpułkownika barona von Seidlitz (tenże pełnił tę funkcję od 1923 r.). - Socjaliści i komuniści, „którzy zwykle mocno się spierają” świętują wspólnie obchody pierwszego maja. Pobudka dźwiękami orkiestry komunistycznej, w południe koncert na szalabajach na Rynku, o godzinie 15 przemarsz przy akompaniamencie orkiestry komunistycznej.
6 maja	Budowa „Domu Wydawniczego Berglanda” (niem. Berglandhaus) posuwa się szybko do przodu.

8 maja	Poświęcenie boiska sportowego Scharffa.
15 maja	Poświęcenie basenu miejskiego.
1 czerwca	Radca weterynaryjny dr Kleinert z Wołowa powołany na stanowisko powiatowego lekarza weterynarii dla powiatu świdnickiego i strzegomskiego. Jego poprzednik dr Hamann przechodzi na emeryturę.
21 czerwca	Rozpoczęły się wykopy pod budynek nowej hali gimnastycznej przy obecnej ulicy Żeromskiego należącej do szkoły urszulanek.
1 lipca	Wyższy radca rządowy Gelshorn z Wałbrzycha zostaje kierownikiem świdnickiego Urzędu Skarbowego.
4 lipca	Początek budowy ewangelickiego Domu Zborowego przy ul. Księżnej Agnieszki.
22 lipca	Umiera nauczyciel ewangelickiej Szkoły dla Chłopców Adolf Wasner, autor licznych publikacji dotyczących historii Świdnicy.
1 sierpnia	Spadek liczby bezrobotnych: 15 stycznia 1927 r. było ich 747 (punkt kulminacyjny), zaś 1 sierpnia 153 osoby. Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego zamierzają zatrudnić 150 kolejnych pracowników.
12 sierpnia	Święto konstytucji. Oficjalne obchody miejskie w Szkole Fryderyka, mowę wygłosił radca szkolny Kobel z Sobótki. – Odrębne obchody zorganizowane przez Partię Centrum. „Republika Weimarska jest najbardziej wolną spośród wszystkich republik świata”. – Organizacja Reichsbanner świętuje ponownie 20/21 z wielkim rozmachem.
10/11 września	Jubileusz 50-lecia istnienia synagogi bez uroczystości o charakterze świeckim ze względu na chorobę przewodniczącego gminy, radcy prawnego Landberga. Odprawiono jedynie odświętne nabożeństwo.
2/3 października	Zawody strzeleckie i uroczystości z okazji 80 rocznicy urodzin Hindenburga.
10 października	Jubileusz 60-lecia istnienia Związku Mieszczańskiego Górnego Miasta. Pierwszym przewodniczącym jest właściciel drukarni Richard Becker, jego zastępcą kupiec i radny miejski Frauboes. Honorowym przewodniczącym jest rentier Zimmerling.
16 października	Zmarł starszy miejski (od 1923 r.) Paul Weitz (ur. 27 listopada 1856 r.). Przed 1890 r. pełnił funkcję członka parlamentu miejskiego, zaś w latach 1898-1924 radnego miejskiego.
19 października	Wykład dyrektora Thomasa w siedzibie Związku Rzemieślniczego na temat elektryfikacji. Coraz

	więcej ulic przechodzi na prąd zmienny.
30 października	Dzień Lotnictwa zorganizowany na Wielkim Placu Ćwiczeń Wojskowych (ostatnio w 1924 r.).
1 listopada	Stacjonująca od 1921 r. w Świdnicy jednostka Schupo licząca stu osób przechodzi do Wałbrzycha. W przyszłości działać ma tu jedynie policja komunalna podzielona na dwa rewiry: ul. Zamkowa i róg ul. Karola (obecnie Zygmuntowska) i ul. Równej.
11 listopada	Na zgromadzeniu parlamentu miejskiego postanowiono wystawienie dwóch zwykłych zegarów w pobliżu domków mlecznych na obecnym Placu Wolności (dawniej Bramy Dolnej) i na Placu św. Małgorzaty.
1928	
	<i>28 czerwca 1928 – 27 marca 1930 Gabinet Hermanna Müllera (SPD) złożony z przedstawicieli SPD, Partii Centrum, BVP, DVP, DDP. – 27 sierpnia Układ Brianda-Kellogga potępia wojny zaczepne. – Pod koniec roku zadłużenie Rzeszy obliczono na 1336,5 milionów marek. Zimą 1928/29 liczone 2 miliony bezrobotnych.</i>
18 stycznia	Obecne ulice Sprzymierzeńców, Spółdzielcza, Różana i Budowlana zamknięte na 6 tygodni z powodu prac związanych z zakładaniem kanalizacji.
4 lutego	Rozpoczęto likwidację starego cmentarza katolickiego przy obecnej ulicy Pionierów (dawniej ulica Polna).
8 lutego	Centralny Związek Poszkodowanych przez Wojnę buduje dom na 21 rodzin przy obecnej ul. Okrężnej. Również Związek Pomocy Rodzinom Wierodzielnym (niem. Bund der Kinderreichen) zamierza rozpocząć tam budowę.
17 marca	Otwarto dwie linie miejskiej komunikacji autobusowej. Od 14 maja częściowo ją zawieszono.
25 marca	Starszy kapelmistrz Alphons Schöberl (ur. 19 grudnia 1882 r. we Wrocławiu) świętuje 25-lecie swej pracy nadzwyczajnym koncertem w budynku „Wspólnoty Browarnianej”.
24 kwietnia	Rozpoczęto budowę (pruskiego) Urzędu Miar i Wag.
1 maja	Starszy inspektor policji Bormann (ur. 22 września 1864 r. w Jeleniej Górze, od 1 kwietnia 1903 r. inspektor policji w Świdnicy) przechodzi na emeryturę. Jego następcą zostaje Schell.
5 maja	Świdnicki oddział „Śląskiego Związku Kobiecego” (pani Tscheppe) planuje budowę

	domu starców na parceli zakupionej od miasta przy ul. Kanonierskiej, na 15 osobnych pokoi i 5 podwójnych mieszkań.
20 maja	Wybory do Reichstagu. Wyniki w świdnickim powiecie miejskim: SPD 5434 głosy (= 31,7 %), DNVP 4491 (=26,2 %), Partia Centrum 2842 (= 16,6 %), DVP 1136 (= 6,6 %), KPD 1108 (= 6,5 %), DDP 676 (3,9 %), NSDAP 333 (= 1,9 %). Dalsze pomniejsze partie: Partia Rzeszy Niemieckiego Stanu Średniego 576, Partia Niemiecko Socjalistyczna 345, Ludowa Partia Prawa 47, Blok Volkistowsko-Narodowy 35, Lewicujący Komuniści 31, Stara SPD 20, Chrześcijańsko-Socjalistyczna Partia Rzeszy 19, Niemiecka Partia Właścicieli Domów i Gruntów 11, Ludowy Blok Poszkodowanych przez Inflację 5, Niemiecki Blok Rzeszy Poszkodowanych 5, Niemiecka Partia Chłopska 4, USP 3, Chrześcijańsko Narodowa Partia Chłopów i Mieszkańców Wsi 3, Polsko-Katolicka Partia Ludowa 2. Wyniki przeprowadzonych równolegle wyborów do Landtagu naturalnie w niewielkim stopniu różnią się od tych do Reichstagu. Ponownie do Landtagu wybrano rektora katolickiej Szkoły dla Chłopców Viktora Lukassowitza, reprezentującego DNVP. Świdnicki powiat miejski i ziemski reprezentuje w Reichstagu poseł hrabia Keyserlingk z Komorowa.
31 maja	Straszliwa powódź w okresie Zielonych Świątek. Najgorsza w skutkach od czasu wybudowania zapory na Bystrzycy w Lubachowie.
20 czerwca	Kierownikiem policji miejskiej po Borrmannie zostaje 20 lipca główny komisarz policyjny Wilhelm Schell z Düren. (5 sierpnia 1932 r. został doktorem prawa na Uniwersytecie Wrocławskim). – Kierownikiem rewiru drugiego policji jest komisarz Laßmann, rewiru pierwszego policji komisarz Marschallek.
4 lipca	Powstają nowe ulice: Ulica Ślęzańska (obecnie Warszawska) jako łącznik między ul. Wodną a Mostem Styriusa (tzw. Żelaznym Mostem). Stanowi ona przedłużenie obecnej ul. Mieszka I do okolic Rzeźni Miejskiej.
6 lipca	Rozbudowa zakładów Arona.
14 lipca	Sprzedaż koszar piechoty na rzecz Skarbu Państwa.
Od 16 lipca	Zamknięcie ulicy Długiej na okres 6-8 tygodni z powodu prac brukarskich.
26-29 lipca	Cyrk SARRASANI z olbrzymim namiotem

	(10000 miejsc siedzących) i prawdziwymi Indianami w Świdnicy.
27 lipca	Postępuje naprawa poważnie uszkodzonej w czasie powodzi „zabezpieczającej przed wylewami” drewnianej kładki na przedłużeniu ulicy Wodnej.
11 sierpnia	Dzień Konstytucji. Okolicznościową mowę na temat „Państwa i Ojczyzny” w wypełnionej po brzegi auli Szkoły Fryderyka wygłosił dyrektor Sądu Krajowego von Loefen. – Członkowie organizacji REICHBANNER ponownie organizują swe własne odrębne, publiczne obchody w lokalu „VOLKSGARTEN”. Z okazji 80-tej rocznicy śmierci ofiar 1848 r. składają oni na ich masowym grobie na cmentarzu przy Kościele Pokoju wieniec z czarno-czerwono-złotą szarfą noszący napis: „Pionierom walki o wolność i prawo z wdzięczności. (Członkowie organizacji) Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold, oddziału świdnickiego.”
20 sierpnia	Zlikwidowano komunikację autobusową w Świdnicy. Autobusy wywieziono do Legnicy.
19 sierpnia	Poświęcenie miejsca pamięci Richthofena, którego budowę zainicjował „Związek Lotników i Przyjaciół Lotnictwa”.
30 sierpnia	Ponowne otwarcie odremontowanej sali kina Górne Miasto (OBERSTADT).
2 września	Rozpoczęła pracę nowa polewaczka uliczna o pojemności kotła 6000 litrów.
28 września	Zebrań bezrobotnych w lokalu „Miasto Dzierżoniów”, prowadzone przez członka parlamentu miejskiego Hirscha (KPD), w którym wzięło udział około 150 osób. Powołano do życia „Radę Bezrobotnych”.
29 września	Dawny członek parlamentu miejskiego Friedrich (Fritz) Schubert, wykluczony z KPD, zjawia się ponownie w Świdnicy. Wiosną zakupił on działkę kolonizacyjną w Meklemburgii wielkości 8 mórg.
4 października	Dyrektor Nolte obejmuje stanowisko kierownika nowego Urzędu Pracy zastępując Zimmerlinga, który kierował dotychczas placówką Urzędu Poświadczenia (Nadzoru) Pracy.
8 października	Izba Przemysłowo-Handlowa wprowadza się do swej nowej siedziby (przy ul. Alei Niepodległości, obecnie budynek Szkoły Muzycznej). Jej stare pomieszczenia przy Placu św. Małgorzaty zajmuje Urząd Budownictwa Telegraficznego.
10 października	Powstanie klubu motocyklowego „Bolko”

	zainicjowane w kamienicy „Pod Złotym Lwem”, jako lokalnego oddziału ADAC. Pierwszym przewodniczącym zostaje kierownik administracyjny W. Stuers. Początkowo składa się on z 16 członków, w październiku 1929 r. liczy już 103 członków.
11 października	Budowa nowego mostu w pobliżu tzw. Nowego Młyna na przedłużeniu obecnej ul. Pionierów do ul. Śląskiej (dawniej Kraszowicka Droga = niem. Croischwitzer Weg).
19 października	W sprawie podnoszonej przez komunistów kwestii rozpisania referendum przeciwko budowie krążownika pancernego (3-16 października) zapisało się w Świdnicy jedynie 458 osób, a zatem około 2,2 % wszystkich uprawnionych do złożenia podpisu. Warto przypomnieć, że w majowych wyborach do Reichstagu aż 1108 wyborców oddało swe głosy na KPD!
5 listopada	Początek samochodowego połączenia pocztowego w Świdnicy.
27 listopada	Na Rynku powstają nowe liczne latarnie gazowe, zaś na ulicy Długiej zainstalowano elektryczne lampy wiszące.
4 grudnia	Ukończono budowę nowego mostu betonowego na Witoszówce. Droga na cmentarz przy Alei Brzozowej stała się obecnie krótsza i przyjemniejsza.
19 grudnia 1928 r.	Po raz pierwszy na Rynku wystawiono miejską choinkę bożonarodzeniową między kolumną Świętej Trójcy a fontanną z Neptunem. Wystawiono również puszkę na datki.
1929	
	<i>3 października. Śmierć Gustava Stresemanna.</i>
Styczeń/luty	Najsurowsza zima od 1830 r. Zakłócenia komunikacyjne, zasypy śnieżne do metra wysokości, opóźnienia w kursach pociągów do 2 godzin. – Grypa. – 28 stycznia Uniemożliwiona komunikacja autobusowa na drogach. 2 lutego temperatura spada nocą do – 30° C. 7 lutego do – 20° C, 11 lutego - 38° C. 14 lutego - 17° C, 21 lutego - 14° C. 25 lutego Silne zawieje śnieżne, ruch komunikacyjny częściowo sparaliżowany.
21 stycznia	Dyrektor elektrowni miejskiej, inżynier dyplomowany Adolf Thomas, umiera na krótko przed ukończeniem 58 roku życia. Był kierownikiem tej placówki od 1 lipca 1922 r., od 1 kwietnia 1927 r. pracował w służbie miejskiej.
30 stycznia	Przymusowa licytacje „Wspólnoty Browarnianej” po śmierci dotychczasowego

	właściciela (od 1920 r.) Matterna. Przybicie na licytacji otrzymuje właściciel dóbr rycerskich na zamku Waldstein w pobliżu Szczytnej Sokolowski. Dzierżawca Pachnicke został przelicytowany.
19 stycznia	Powstają nowe ulice: obecna miernicza (Am Eichamt), Klonowa (Holteistraße), Hugona Kołłątaja (Max-Heinzel-Straße).
1 lutego	Otwarcie agentury pocztowej z publicznym dostępem do aparatu telefonicznego przy obecnej ul. Westerplatte 49. Żądanie utworzenia drugiego urzędu pocztowego pozostaje nadal otwarte.
6 lutego	Poświęcenie siedziby Izby Przemysłowo-Handlowej.
7 lutego	Nauczyciel Rudolf Stein z Legnicy został kierownikiem Szkoły Zawodowej.
1 marca	Świdnica posiada 32 151 mieszkańców.
3 marca	Dr Heinrich Brüning (poseł do Reichstagu i poseł do Landtagu, późniejszy kanclerz Rzeszy) na zaproszenie Stowarzyszenia Centrum przemawia w katolickim Domu Czeladników.
3 marca	Poświęcenie ewangelickiego Domu Zborowego (przy ul. Księżnej Agnieszki).
5 marca	Poświęcenie nowego szpitala pw. św. Elżbiety należącego do elżbietanek przy obecnej ulicy Westerplatte (początek budowy w 1927 r.).
15 marca	Jubileusz gminy żydowskiej. Felix Brock obchodzi 25-lecie działalności kaznodziejskiej (urzędu rabina). Wcześniej pracował przez 11 lat w Jeleniej Górze. 22 marca ukończy on 65 rok życia.
18 marca	Nowe publiczne aparaty telefoniczne zakładane są w miejskich domkach mlecznych na obecnym Placu Grunwaldzkim, Placu św. Małgorzaty i Placu Wolności, dostępne w godzinach od 7 do 23.
1 kwietnia	Koniec liberalnej „Gazety Świdnickiej” (niem. Schweidnitzer Zeitung). Założono ją w 1914 r. jako organ Postępowej Partii Ludowej, latem 1919 r. przejął ją H. D. Brachmann. Reprezentowała linię polityczną DDP. Była namiastką z okresu przejścia przez Brachmanna.
27/28 kwietnia	Zebranie KPD w lokalu „Volksgarten”. W niedzielę manifestacja Antify „przy licznych uczestnictwie ludzi z zewnątrz”. Równolegle odbywa się wieczór teatralny zorganizowany przez narodowych socjalistów, na którym wystawia się „dreszczowca” pt. „Mieszaniec”. Mittelschlesische Zeitung (Gazeta Środkowośląska) dokonała następującej oceny

	tych wydarzeń: „Nasze miasto stało się obecnie areną walki radykalnych partii.”
2 maja	Wybór dr Peikerta na pierwszego burmistrza przy niewielkiej przewadze 2/3 głosów. 21 głosów mieszczańskich + 1 głos członka parlamentu miejskiego z ramienia SPD Otto Grohmana. Ten ostatni rezygnuje z członkostwa w partii 10 maja jeszcze przed decyzją komisji partyjnej, zachowuje jednak swój mandat członka parlamentu miejskiego.
Od 1 lipca	Wystawa Rolnicza z okazji jubileuszu 75-lecia Powiatowego Związku Rolniczego zorganizowana na terenie „ogrodu zdrojowego” Scharfa. Kierownictwo objął Theo Johannes Mann. Zaprezentowano maszyny i urządzenia rolnicze, pokaz zwierząt hodowlanych (prawie 600 sztuk zwierząt). - Równoległe odbywa się Trzeci Świdnicki Tydzień Sportowy zorganizowany przez kluby sportowe: SV (Klub sportowy) Prusy, Związek Gimnastyczny Mężczyzn (MTV), Niemiecką Siłę Młodzieżową (DJK), Gminę Gimnastyczną (TG), Klub Sportowo-Gimnastyczny Kolejarzy (RTSV), VfR, SFV.
8 lipca	Utwardzanie nawierzchni ulicy Kraszowickiej (obecnie Trybunalska + Nauczycielska) warstwą walcowanego asfaltu, podobne prace na ulicy Piotrowej (obecnie Bohaterów Getta) i Różanej. Chodniki podobnie jak na ulicy Długiej wyłożone zostały małymi płytkami z betonu. Roboty te ukończono pod koniec sierpnia; ich koszty opiewały na 42 670 marek.
13 lipca	Nowa ulica powstała na przedłużeniu obecnej ulicy Pionierów względnie obecnej Sprzymierzeńców (z mostem) zostaje oddana w tych dniach do użytku komunikacyjnego. Po obu stronach uliczki odchodzącej do cmentarza (Aleja Brzozowa) nasadzono 80 brzoźek.
13 lipca	Paul Weigang, od Wielkanocy 1892 r. nauczyciel przy katolickiej Szkole dla Chłopców, od 1925 r. jej wicedyrektor, umiera. 23 grudnia. Nauczyciel Conrad mianowany został na stanowisko wicedyrektora tej placówki szkolnej.
26 lipca	Nadburmistrz Cassebaum, który 8 sierpnia 1929 r. z powodów zdrowotnych zrezygnował z funkcji (zm. w 1932 r.) został wybrany na honorowego obywatela miasta Świdnicy mimo głosów sprzeciwu ze strony SPD i KPD.
9 sierpnia	W pobliżu Placu Strzeleckiego powstaje nowe boisko sportowe Klubu Piłkarskiego „Manfred

	von Richthofen”.
11 sierpnia	Święto konstytucji. Oficjalnym obchodom zorganizowanym przez urzędy miejskie towarzyszy przemówienie rektora Rückerta. Koncert orkiestry Reichswehry (regimentu piechoty nr 7, Schöber). – Organizacja Reichsbanner inicjuje własne obchody: przemarsz z pochodniami 10 sierpnia, publiczne uroczystości na Rynku Zbożowym, po południu koncert w lokalu „Volksgarten”, wieczorem uroczysty bal.
19 sierpnia	Wprowadzenie na urząd nadburmistrza Peikerta przez prezydenta rejencji Jaenickego. SPD i KPD nie uczestniczą w tych uroczystościach.
1 września	Dzień Lotnictwa.
8 września	Poświęcenie boiska założonego w 1926 r. klubu RTSV (wyjaśnienie skrótu patrz wyżej).
14 września	Kolumna Świętej Trójcy, która od lat znajdowała się w beznadziejnym stanie, ma być poddana renowacji. Wystawiono już właśnie rusztowania w tym celu.
22 września	Poświęcenie boiska DJK przy drodze na cmentarz katolicki (w pobliżu Alei Brzozowej). (Protektorat nad tą sprawą przejął dziekan dr Schmidt).
24 września	Początek służby asesora sądowego dr Krauthausego. W okresie wakatu na stanowisku burmistrza pracował on w magistracie jako doradca prawny.
26 września	Rozpoczęte przed laty roboty polegające na zakrywaniu płytami rowu przy ul. Garbarskiej prawie dobiegają końca. Ginie w ten sposób bezpowrotnie malowniczy zakątek starej Świdnicy.
27 września	„Bitwa pod Kollwitz”. Narodowi socjaliści rozbijają zebranie SPD w lokalu „Volksgarten”.
4 października	Minister do spraw Reichswehry Groener dokonuje inspekcji tutejszego garnizonu.
7 października	Brukowanie ulicy Strzegomskiej (obecnie Sikorskiego) prawie dobiega końca.
6 listopada	Nowy dom starców przy ul. Kanonierskiej ma być oddany do zasiedlenia pod koniec tego miesiąca.
17 grudnia	Wybory członków parlamentu miejskiego. SPD uzyskała 27,12 % (9 miejsc w parlamencie miejskim), Partia Centrum 19,41 % (7 miejsc), DNVP 19,24 % (6), NSDAP 13,27 % (4), KPD 6,45 % (2), DDP 5,63 % (2), DVP 4,8 % (1), Partia Gospodarcza 4,04 (1). 32 członkowie parlamentu miejskiego od 17

listopada 1929 r. to:

SPD 9: Reinhold Kaßner, właściciel fabryki obróbki drewna, zamieszkały przy ul. Mieszka I (w wykazie tym podawane są obecne nazwy ulic – S. Nowotny) 22. – Alois Adelt, sekretarz związków zawodowych, zam. przy ul. Garbarskiej 9. – Erich Herda, pracownik handlowy, ul. Komunardów 2. – August Biedermann, stolarz, ul. Jagiellońska 21. – Paul Kleinert, murarz, ul. Pańska 24. – Martha Thamm, żona handlowca, ul. Ks. Bolka Świdnickiego 25. – Wilhelm Zarth, tkacz, Rynek 8 (złożył mandat w maju 1931 r. Opuścił Świdnicę na rok czasu; jego następcą 25 czerwca zostaje stolarz Georg Elsner). – Georg Bratsch, sprzedawca cygar, ul. Bohaterów Getta 2. – Hermann Hornig, robotnik budowlany, ul. Garbarska 32 (nie przyjmuje mandatu; członkiem parlamentu zostaje za niego sekretarz partii Wilhelm Hoppe, zamieszkały przy ul. Wałbrzyskiej; gdy ten ostatni wybrany został 27 lutego 1930 r. na radnego miejskiego, wówczas jego miejsce przejmuje Heinrich Eichhorn, pracownik bielarni, zamieszkały przy ul. Kleczkowskiej 7).

Partia Centrum 7: August Güttner, kupiec, Rynek 18 (po jego wyborze na radnego miejskiego 10 lipca jego miejsce zajmuje Georg Kuß, redaktor gazety, zam. przy ul. Alei Niepodległości 19. – Paul Steiner, wytwórca siodła, ul. Kotlarska 4. – Paul Kette, stolarz, Plac Drzymały 11. – Georg Rückert, rektor, ul. Ks. Bolka Świdnickiego 10 (zm. 17 grudnia 1932 r.) – Adolfine von Groote, sekretarka Caritasu, ul. Westerplatte 4. – Wilhelm Fuisting, adwokat, ul. Alei Niepodległości 4. – Dr Georg Schmidt, dziekan, Plac Jana Pawła II 1.

DNVP 6: Rudolf Obst, starszy mistrz rzeźnicki, ul. Długa 56. – Georg von Bartenwerffer, dzierżawca majątku ziemskiego, ul. Łukasińskiego 8. – Georg Barthel (wyznania katolickiego), kupiec, ul. Wrocławska 12 (zm. w 1932 r.; 30 września jego następcą na stanowisku członka parlamentu miejskiego został adwokat Döhring, zaś pełnioną przez niego funkcję sekretarza partii Zeise). – Reinhold Schachschał, rektor w stanie spoczynku, ul. Kościelna 24. – Maria Scholz, powiatowa opiekunka młodzieży, ul. Saperów 16. – Max Zeise, drukarz, ul. Sienna 2.

	<p>NSDAP 4: Georg Trzeciak, kupiec zbożowy, ul. Tadeusza Kościuszki 8. – Hellmuth Herda, Gaugeschäftsführer (funkcja nieprzetłumaczalna na język polski = człowiek prowadzący sprawę NSDAP na terenie okręgu (Gau)), ul. Pułaskiego 12 (Wykluczony z partii! Rezygnuje z mandatu w styczniu 1932 r. i przenosi się do Wrocławia. Jego następczynią zostaje Elisabeth (Ilse) von Reibnitz, siostra Manfreda von Richthofena). – Gustav Thiel, robotnik zajmujący się obróbką metalu, ul. Żeromskiego 26. – Wilhelm Meißner, mistrz zduński, ul. Komunardów 12 (zm. w 1937 r.).</p> <p>DDP 2: Emil Schoder, dyrektor fabryki, ul. Jagiellońska 16. – Wilhelm Kanther, rektor, ul. Wrocławska 6.</p> <p>KPD 2: Karl Hirsch, robotnik, Rynek 29 (31 grudnia z rozkazu partyjnego musiał ustąpić miejsca robotnikowi gminnemu Wilhelmowi Rauerowi. Ten w listopadzie 1930 r. przechodzi do SPD). – Ignatz Klempner, kupiec, ul. Łukowa 7. (Po jego śmierci w 1931 r. jego miejsce zajmuje 22 maja 1931 r. kolejny na liście Georg Eibner, robotnik zajmujący się obróbką metalu. Tenże jednak już wcześniej przeszedł do SPD, tak iż KPD nie posiada od tego momentu żadnego reprezentanta w parlamencie miejskim).</p> <p>DVP 1: Oskar Goldmann, kupiec, ul. Pułaskiego 18.</p> <p>Partia Gospodarcza 1: Karl Rachner, mistrz ślusarski, ul. Żeromskiego 6. Przewodniczącym parlamentu miejskiego został 12 grudnia Reinhold Kaßner (SPD), jego zastępcą August Güttner (Partia Centrum) (od 10 lipca 1930 r. Fuisting), sekretarzami Barthel (DNVP) i Thiel (NSDAP). Ośmiu radnych miejskich nie posiadających prawa do pobierania pensji wybrano 27 lutego. Zostali nimi: Bartmann i Hoppe (SPD), Baumert i Güttner (Partia Centrum), Voigt i Elsner (DNVP), Frauboes (DDP), Trzeciak (NSDAP) (zatwierdzony został przez rząd po wielokrotnych odmowach dopiero w październiku 1932 r., po czym złożył on swój mandat członka parlamentu miejskiego). Nowymi postaciami byli zatem tylko Güttner, Hoppe i Trzeciak.</p>
2-23 grudnia	Proces narodowych socjalistów przed pierwszą instancją. Hitler występuje 13 grudnia w Świdnicy w roli świadka. – Druga instancja patrz

	10 czerwca- 5 lipca 1930 r.)
8-24 grudnia	Targ bożonarodzeniowy. Znowu wystawia się choinkę na Rynku jak w poprzednim roku. Zbiórka „przy choince dla wszystkich” przyniosła wówczas 198,23 marki.
22 grudnia	Fiasko idei rozpisania referendum w sprawie Planu Younga (Hugenberg-Hitler) również na terenie Świdnicy. Spośród 20 683 uprawnionych do głosowania swe głosy oddało zaledwie około 5600 osób (5335 za „tak”, 249 za „nie”, 74 głosy nieważne).
1930	
	<i>27 marca. Rezygnacja kanclerza Müllera (SPD) kończy rządy tzw. „Wielkiej Koalicji”. – 30 czerwca. Oddziały okupacyjne opuszczają Nadrenię. – 14 września. Wybory do Reichstagu znaczone zwycięstwami komunistów i sensacyjnym przyrostem przedstawicieli NSDAP (z 12 do 107 mandatów). Tolerowany przez SPD rząd mniejszościowy pod kierownictwem Brüninga rządzi przy pomocy ustaw wyjątkowych wydawanych przez prezydenta Rzeszy. – 24 października. „Czarny Piątek” na giełdzie nowojorskiej rozpoczyna okres światowego kryzysu gospodarczego.</i>
19 stycznia	Miasto licytuje majątek Scharfa (w Kleczkowie) za 160 000 marek i przejmuje dodatkowo obciążenia hipoteki w wysokości 107 000 marek.
4 lutego + 7 marca	Obsmarowanie miejsca pamięci Richthofena przez młodych komunistów.
28 lutego	Wydzierżawienie majątku miejskiego w Kleczkowie Schubertowi z Brockau.
10 marca	Ołtarz Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny powraca po renowacji na swe miejsce na Chórze Mieszkańskim kościoła farnego.
1 kwietnia	Powstaje nowa agentura pocztowa na Dolnym Mieście przy ul. Bystrzyckiej 2 (założył ją kupiec Dehmel).
10 kwietnia	Wybór radnego miejskiego Kurta Franke (od 1912 r. w Świdnicy) na burmistrza. Wprowadzenie w urząd 5 czerwca 1930 r.
1 maja	Przewodniczący Reichstagu Paul Löbe wygłasza mowę na Rynku podczas uroczystości pierwszomajowych zorganizowanych przez SPD i związki zawodowe.
14 maja	Na miejscu rozebranej z powodu złego stanu budowlanego Kawiarni na Promenadzie (niem.

	Promenadencafé) (wzniesiono ją w 1911 r. jako pawilon wystawienniczy) powstał tarasowy ogródek skalny założony zgodnie z projektem inspektora budowlanego ogrodów Kargego.
10 czerwca – 5 lipca 1930 r.	Proces narodowych socjalistów w drugiej instancji. Przesłuchanie Hitlera 12 czerwca.
24 czerwca	Około południa pojawia się nad miastem zeppelin. Wyją syreny i biją dzwony.
30 czerwca	Po raz pierwszy od 26 stycznia 1924 r. odbywa się Wielki Capstrzyk z okazji uroczystości opuszczenia przez wojska okupacyjne terenów Nadrenii. Ma on miejsce na Rynku przed pomnikiem Fryderyka Wielkiego. – Następnego dnia nabożeństwa wojskowe w kościele garnizonowym i w kościele pw. św. Józefa. W południe biją dzwony we wszystkich kościołach. 2 lipca kaznodzieja żydowski Brock odprawia nabożeństwo dziękczynne w synagodze. We wszystkich szkołach uroczystości pamiątkowe.
5-12 lipca	31. Śląskie Prowincjonalne i Związkowe Zawody Strzeleckie w Świdnicy. Zaproszono 139 związków. W Świdnicy odbywały się dotychczas 2. (w 1865 r.), 11. (w 1886 r.), 17. (w 1898 r.) i 26. (w 1920 r.) zawody strzeleckie.
8 lipca	Wielkie sprzątanie kościoła farnego prowadzone przez firmę Sabla (po raz ostatni w 1906 r.).
16 lipca	Asfaltowanie ulicy Środkowej, następnie drugiej połowy ulicy Różanej. Postępuje brukowanie obecnej ul. 1 Maja (ukończono je w połowie września). – 23 lipca. Górna część obecnej ulicy Marii Konopnickiej otrzymuje nawierzchnię smołowaną, podobnie jaką wcześniej otrzymała jej dolna część.
6 sierpnia	Świdnicki oddział DDP (Schoder, Kanther itd.) przechodzi do nowo założonej „Niemieckiej Partii Państwowej” (DDP + Jungdo).
11 sierpnia	Zebranie członkowskie świdnickiego związku powiatowego DNVP kończy się przyjęciem jednogłośnie deklaracji wierności dla Hugenberga. Wcześniej szeregi partii opuścił hrabia Keyserlingk z Komorowa z powodu przyjęcia nowej linii programowej partii po odwołaniu hrabiego Westarpsa.
11 sierpnia	Obchody święta konstytucji zorganizowane przez władze miejskie w Szkole Fryderyka. Obecni byli: starosta powiatu świdnickiego von Salisch, burmistrz Franke, prezes Sądu Krajowego Engelmann, starszy inspektor policji Wilhelm Schell, kierownicy szkół, przedstawiciele Reichswehry, Urzędu Pracy, Banku Rzeszy.

	Grała orkiestra Reichwehry. Okolicznościową mowę wygłosił rektor Kanther.
21 sierpnia	Magistrat miasta stawia komisji parlamentu miejskiego wniosek o przeprowadzenie całkowitego skanalizowania miasta. 3200 (= 38 %) mieszkań spośród około 8400 samodzielnych mieszkań posiada już WC.
1 września	Zmiana na stanowisku kierownictwa Wojskowej Szkoły Zawodowej przy trzecim regimencie artylerii. Wicedyrektor szkoły zawodowej Kirstein przejmuje kierownictwo tej placówki po przeniesionym do innej miejscowości rektorze Schmidcie.
10 września	Ostre starcie policji z komunistyczną demonstracją bezrobotnych (około 550 uczestników).
12 września	Brüning przemawia podczas zgromadzenia walnego Partii Centrum w lokalu „Wspólnoty Browarnianej”.
13 września	Gauleiter Brückner i adwokat Frank zamierzają rozliczyć się z Partią Centrum na spotkaniu przedwyborczym zorganizowanym w dwóch różnych salach.
14 września	Wybory do Reichstagu. Wyniki w Świdnicy: NSDAP 4973 głosy = 26,4 %, SPD 4634 = 24,6 %, Partia Centrum 3091 = 16,1 %, DNVP 1919 = 10,2 %, KPD 1448 = 7,7 %, DStP (Niemiecka Partia Państwowa) 547 = 2,9 %, DVP 429 = 2,3 %.
1 października	Wzmocnienie garnizonu za sprawą przybycia 13. kompanii (moździerzy) z Kłodzka.
11/12 października	Obchody 600-lecia istnienia kościoła farnego w obecności kardynała Adolfa Bertrama. Hermann Hoffmann wydaje z tej okazji „Przewodnik po kościele farnym” oraz książkę na temat jezuitów w Świdnicy. Mittelschlesische Zeitung (Gazeta Środkowośląska) poświęca tym wydarzeniom specjalny 237 numer gazety z dnia 11/12 października 1930 r.
14 października	Loża wolnomularska „Herkules”, mieszcząca się dotychczas przy obecnej ul. Bohaterów Getta, przenosi swą siedzibę do nowo zakupionej willi Plodowsky`ego przy obecnej ul. Sikorskiego.
10 grudnia	1456 osób poszukujących pracy w mieście. 559 odbiorców zasiłku dla bezrobotnych (niem. ALU = Arbeitslosenunterstützung), 193 zasiłku kryzysowego (niem. KRU = Krisenunterstützung).
13 grudnia	Wielki pożar budynku „Wspólnoty Browarnianej”. Zawala się strop wielkiej sali,

	odnowionej dopiero co w 1929 r.
1931	
	<i>11 października. Utworzenie „Frontu Harzburskiego” (DNVP-NSDAP-Stahlhelm) jako antydemokratycznej „opozycji narodowej”.</i>
17 stycznia	Okręgowy Zjazd Partii (Gauparteitag) NSDAP w Świdnicy.
19 stycznia	Roczne zebranie ogólne SPD w lokalu „Volksgarten”.
29 stycznia	Wybór radnego miejskiego posiadającego prawo do pobierania pensji (tzw. „syndyka miejskiego”) dokonywany przy pomocy 16 głosów. 18 marca zatwierdzono na tym urzędzie dr Weisse`go, lecz ten już 23 marca prosi o zwolnienie go z tej funkcji, gdyż wybrany właśnie został na członka Rady Krajowej w Berlinie.
22 lutego	Również w Świdnicy odbywa się wielki przemarsz członków organizacji Reichsbanner ubranych w wiatróvky i niebieskie czapki, z okazji 7 rocznicy powstania tej partii. „Stawimy czoła wrogiej dla państwa działalności gwardii Hitlera”. – Częste niedzielne przemarsze przy wtórze muzyki marszowej. – 27 października Mittelschlesische Zeitung (Gazeta Środkowośląska) opublikowała krytykę, jakoby członkowie Reichsbanneru naruszają neutralność polityczną; nie powinni oni nosić czerwonych flag i śpiewać Międzynarodówki!
23 lutego	Nadburmistrz dr Peikert umiera w wieku 48 lat w miejscowości Agra pod Lugano, gdzie od roku przebywał na kuracji zdrowotnej. W latach 1910-12 był on radnym miejskim w Świdnicy upoważnionym do pobierania pensji, od 1918 r. drugim burmistrzem, zaś od 1919 r. nadburmistrzem naszego miasta.
26 marca	Burmistrz Kurt Franke został wybrany na następcę Peikerta. Wprowadzenie go w urząd nastąpiło 6 czerwca przy nieobecności członków parlamentu miejskiego reprezentujących NSDAP. Franke – działający już od 20 lat w administracji miejskiej – już od 1 ½ roku zastępował schorowanego Peikerta.
28 lutego	Pietro Nenni przemawia na antyfaszystowskiej manifestacji w Świdnicy. Włoski konsul we Wrocławiu protestuje przeciwko obrażaniu Mussoliniego i przeciwko wydrukowaniu przez SPD plakatu w kolorach włoskich z napisem: „Przybywajcie i słuchajcie, co krwiożerczy dyktator uczynił z naszego wspaniałego kraju.”
(10 marca)	Magistrat – podobnie jak wcześniej zarząd

	powiatu ziemskiego – w telegramach adresowanych do kanclerza Rzeszy, Rady Rzeszy, ministra Spraw Wewnętrznych, ministra Skarbu i ministra Gospodarki z powodu trudności gospodarczych i finansowych wyraża swą prośbę o włączenie miasta Świdnicy do tzw. „pomocy dla wschodu”.
18/19 kwietnia	Okręgowy Zjazd Partyjny SPD po raz pierwszy zorganizowany poza Wrocławiem, odbywa się w małej sali lokalu „Volksgarten”. W niedzielę przemarsz członków organizacji „Reichsbanner” przy uczestnictwie 8000 ludzi. Paul Löbe przemawia na Rynku.
(5 maja)	Rozległe przebudowy wodociągów miejskich.
6 maja	Wieloletni przywódca świdnickiej KPD, zarazem przewodniczący niemieckiego Związku Pracowników Przemysłu Metalowego, Karl Hirsch, przechodzi do SPD. Jego śladem podążają członkowie rady zakładowej wolnych związków zawodowych zakładów Arona.
12 maja	W okresie od 1 kwietnia 1930 do 31 marca 1931 r. miasto odwiedziło 13500 osób, wśród nich 202 obcokrajowców. Około 17 500 noclegów przyniosło zysk licząc przeciętnie 7,5 marek za jedną noc rządu około 130 000 marek.
13 maja	Ulubionym miejscem wypoczynku świdniczan, przede wszystkim bezrobotnych, obok Basenu Miejskiego jest nieczynna od lat glinianka cegielni Texas (po wojnie nazywano ją popularnie Hyclem).
21 maja	Asesor rządowy dr Hausmann (SPD) wybrany został 17 głosami SPD i Partii Centrum na stanowisko radnego miejskiego uprzywilejowanego do pobierania pensji. (Wprowadzono go w urząd 13 sierpnia). 11 głosów padło na kandydaturę asesora dr Krauthausego.
(28 lipca)	Muzeum Miejskie znalazło swe pomieszczenia w siedzibie Urzędu Meldunkowego przy ul. Zamkowej (wejście od ul. Muzealnej).
9 sierpnia	Za propagowanym przez DNVP, NSDAP, Stahlhelmem i KPD referendum w sprawie likwidacji pruskiego Landtagu zagłosowało w Świdnicy 8718 wyborców (= 41,9 % wszystkich uprawnionych do głosowania). W całych Prusach było ich zaledwie 37 %.
11 sierpnia	Podczas obchodów święta konstytucji, na które starosta powiatu świdnickiego von Salisch zapraszał do auli Szkoły Fryderyka, asesor dr Krauthause wygłosił okolicznościową mowę na temat postaci barona vom Steina.

13 sierpnia	Dr Felix Gollasch, członek Partii Centrum, dotychczasowy burmistrz Strzelc Opolskich, wybrany został 18 głosami przedstawicieli Partii Centrum i SPD na drugiego burmistrza miasta Świdnicy. Z powodu ostrych protestów ze strony protestantów rezygnuje on z urzędu, pomimo iż 15 grudnia został on zatwierdzony na tę funkcję przez rząd.
29 sierpnia	Dotychczasowy sposób realizowania połączeń telefonicznych poprzez pracownika urzędu telekomunikacyjnego zastąpiony został urządzeniem do samodzielnego wybierania numerów.
4 września	Starosta von Salisch na własne żądanie przechodzi na emeryturę. Jego komisarycznym następcą zostaje radca rządowy dr Brandes z Kilonii. 29 stycznia 1932 r. oświadczył on przed radę powiatu: „Iż ten kwitnący powiat, jakiego obraz utarł się w mojej pamięci z lat 1922-24, przeobraził się w powiat nędzy, czego tam u góry (tzn. na urzędzie) nie mogłem sobie wyobrazić.”
Od 1 października	Urząd Pracy przeniesiony do budynku przy obecnej ul. Pionierów 14. – Prokurator rejonowy Schreiber przechodzi na emeryturę. Jego następcą zostaje dr Hentschel z Wrocławia. Również dyrektor Sądu Ziemskiego von Loefen przechodzi w stan spoczynku. Jego następcą zostaje Kanther z Elbląga.
18 listopada	Poświęcenie miejsca pamięci poległych w czasie pierwszej wojny światowej umieszczonego we wnętrzu kościoła farnego pod grupą Ukrzyżowania Pańskiego autorstwa Riedla.
(19 listopada)	Likwidacja pięciu etatów nauczycielskich przy szkołach ludowych. Patrz również adnotację z dnia 1 kwietnia 1932 r.!
(24 października)	Wielka manifestacja narodowo-socjalistyczna w wypełnionej po brzegi sali lokalu „Wspólnoty Browarnianej” w obecności gauleitera Brücknera. Powodem jest przekazanie własnego sztandaru świdnickiej SA przez Hitlera, co miało miejsce 18 października podczas przemarszu SA przez Brunszwik.
(6 listopada)	Uczestnicy cieszącego się dobrą frekwencją zebrania DNVP odnoszą się z pewną rezerwą do sojuszu z Hitlerem: „Front Harzburski jest jedynie politycznym celowym sojuszem prowadzącym do upadku Brüninga.”
9 listopada	Święto pamięci zorganizowane przez NSDAP w budynku „Cesarskiego Dworu”, upamiętniające

	poległych z 9 listopada 1923 r.
1 grudnia 1931 r.	2931 poszukujących pracy w Świdnicy. 769 z nich otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych (niem. ALU = Arbeitslosenunterstützung), 712 zasiłek kryzysowy (niem. KRU = Krisenunterstützung).
1932	
(3 lutego)	Również w Świdnicy zorganizował się „Żelazny Front” reprezentowany przez członków SPD, Reichsbanner, Wolnych Związków Zawodowych i sportowych organizacji robotniczych jako mocny republikański ruch sprzeciwu przeciwko narodowemu socjalizmowi. Olbrzymie zebranie w dwóch wypełnionych po brzegi salach lokalu „Volksgarten”. Mittelschlesische Zeitung komentowała: „A zatem narodowi socjaliści nie powinni zbyt głośno zabierać mowy, ponieważ również w naszym mieście jest tysiące niemieckich mężczyzn i kobiet, którzy nie chcą nic wiedzieć o Hitlerze i jego wydumanej III Rzeszy.”
4 lutego	Rozmowy na temat połączenia gimnazjum i wyższej szkoły realnej zakończyły się bez podjęcia konkretnych decyzji.
(15/16 lutego)	Dziesięciu z jedenastu uczniów najwyższej klasy gimnazjum zdało egzamin maturalny, w wyższej szkole realnej 19 z 21. W gimnazjum byli to: Heinz Cassebaum – Franke – Haase – Rüdiger Hauptmann – Walter Hiersemann – Giselher Menge – Ernst-Günther Niediek, wszyscy ze Świdnicy. – Ernst-August Dubke, z Gródczanek koło Raciborza – Günther Greulich z Brzegu. – Walter Künzel z Walimia. W wyższej szkole realnej: Baier, Barthel, Bittner, Feige, Frommberger, Fuhrmann, Hänsch, Kaiser, Klammt, Klein, Krause, Meischner, Rathmann, Rieger, Scholz, Simon, Süsse, Thal, Walter.
18 lutego	„Odwiedziny“ świdnickiej SA i SS w budynku „Cesarskiego Dworu“ przez szefa sztabu Ernsta Röhma (Zdjęcie z tej wizyty wydrukowane zostało w czasopiśmie „Vom Kampf und Sieg...” (O walce i zwycięstwie)).
19 lutego	Członek organizacji Reichsbanner Paul Klingel zastrzelił w Żarowie pomocnika śledczego Sądu Wyższej Instancji i dowódcę oddziału (niem. Truppführer) SA Franza Beckera z Kraszowic. Trzech innych narodowych-socjalistów zostało rannych. 24 lutego po uroczystościach w Kościele Pokoju pochowano go (tzn. Beckera) na cmentarzu w Pszennie.
(19 lutego)	Zniesienie zakazu zgromadzeń dla lokalnych

	grup NSDAP we Wrocławiu, na Białym Kamieniu (dzielnica Wałbrzycha), we Wałbrzychu Głównym, w Strzegomiu i w Świdnicy (zakaz ten obowiązywał od 1929 r.).
13 marca	Pierwsza tura wyborów prezydenckich w Niemczech. Wyniki dla świdnickiego powiatu miejskiego: Hindenburg otrzymał 10465 głosów, Hitler 7048, Duesterberg 1501, Thälmann 807, Winter 24. Frekwencja wyborcza wyniosła 90,8 %.
(24 marca)	Uroczystości pożegnalne dr Reichela (ur. 20 grudnia 1869 r. we Wrocławiu), dyrektora wyższej szkoły realnej. Od Wielkanocy 1910 r. kierował on nowo założoną szkołą realną, którą w 1913 r. rozbudowano do rangi wyższej szkoły realnej.
1 kwietnia	Asesor Urzędu Leśnego Wilhelm Sauer z Greifswaldu powołany został na stanowisko nadleśniczego w Świdnicy (zastąpił na tym miejscu Rudolpha). Ur. 29 marca 1904 r. Jego ojciec był właścicielem hotelu w Brzegu.
(2 kwietnia)	Świdnicki Urząd Ruchu Kolejowego (założony w 1907 r.) obchodzi jubileusz 25-lecia swego istnienia.
(6 kwietnia)	Zakończono budowę przybudówki Szkoły im. Pestalozziego (obecnie gmach II Liceum Ogólnokształcącego w Świdnicy).
1 kwietnia	Rektor szkoły pomocniczej Paul Gerbatsch przechodzi na emeryturę. Od października 1905 r. do końca marca 1911 r. był on nauczycielem przy ewangelickiej Szkole dla Dziewcząt, od 1 kwietnia 1911 r. nauczyciel nowo założonej szkoły pomocniczej, w późniejszym czasie jej rektor. (zm. 17 stycznia 1937 r. w Lubinie w wieku 70 lat. Mieszkał przy obecnej ul. Łukasińskiego 12). Następcą Gerbatscha został Otto Hentschel (mieszkał tu do wypędzenia Niemców ze Świdnicy).
10 kwietnia	Druga tura wyborów prezydenckich w Niemczech. Wyniki dla świdnickiego powiatu miejskiego: Hindenburg uzyskał 10867 głosów, Hitler 7718, Thälmann 632. Frekwencja wyborcza osiągnęła poziom 88,5 %.
24 kwietnia	Wybory do Landtagu.
31 lipca	Wybory do Reichstagu. Wyniki na terenie Świdnicy: NSDAP 8175 głosów (= 41,9 %), SPD 5510 (= 28,8 %), Partia Centrum 2738 (= 14 %), DNVP 1429 (= 7,3 %), KPD 1021 (= 5,4 %), DVP 122 (= 0,6 %), Niemiecka Partia

	Państwowa 67 (= 0,3 %).
11 sierpnia	Dzień konstytucji z uroczystościami w szkołach, w Reichswehrze. Obchody święta dla urzędników w lokalu „Braukommune” (Wspólnoty Browarnianej).
(14 sierpnia)	Z powodu przybierania na sile gwałtownych czynów umotywowanych politycznie na Śląsku powołano do życia 14 sądów nadzwyczajnych, od wyroków których nie można się było odwoływać. Przewodniczącym świdnickiego składu sędziowskiego był dyrektor Sądu Rejonowego Beer, zaś ławnikami adwokat Sądu Rejonowego Spitz i Krajewski (tenże zmarł 2 listopada 1932 r.).
23 sierpnia	Katolicki Związek Czeladników (założony 23 sierpnia 1852 r.) obchodzi 80-lecie swego istnienia. W 1870 r. powstał ich Dom Czeladniczy przy ulicy Długiej 54.
3 września	W wypełnionym po brzegi ogrodzie należącym do Wspólnoty Browarnianej odbył się koncert orkiestry SA nr 20 z capstrzykiem. (Powtórka 10 września). Wcześniej koncert na Rynku. Dowódca chorągwi SA (niem. SA-Standarte) nr 10 ze Świdnicy, Hans Kittel, z perspektywy dnia obchodów rocznicy bitwy pod Sedanem chwali chwalebłą starą armię, której tradycja jakoby żyje dalej w SA. Członek Landtagu Georg Trzeciak stwierdza: „Decyzje Führera są jak zawsze właściwe. Jego rozkazy powinny być wykonywane bezwarunkowo!”
8 września	Manifestacja narodowych socjalistów w lokalu „Volksgarten”. Jej tematem jest: „Reakcja czy socjalizm?” „Nie ważne jest, że dziś istnieje jeszcze wielu ludzi pobierających wysokie pensje, bądź wielu dobrze uposażonych emerytów, istotne jest to że milionom robotników pracujących głową i rękoma brakuje margaryny na chleb!”
17 września	W lokalu „Wspólnoty Browarnianej” odbywa się „wielki koncert patriotyczny” zorganizowany przez orkiestrę chorągwi SS nr 43 z Wrocławia (Udo von Woysch). (W Świdnicy istnieje oddział SS nr 1/3/43).
27 września	Nowo mianowany „Krajowy Inspektor dla Terenów Wschodnich Niemiec” NSDAP, gauleiter Brückner, dokonuje podziału oddziału lokalnego tej partii w mieście Świdnicy (kreisleiter Richard Linke), na cztery oddziały partyjne: wschód, zachód, południe i północ.
1 października	Nowy podział administracyjny powiatu. 27 gmin

	<p>wiejskich zlikwidowanego powiatu strzegomskiego wraz ze stolicą tego powiatu (liczyła 14143 mieszkańców) przechodzi do powiatu świdnickiego: Bartoszówek (454 mieszkańców), Żelazów (350), Wieśnica (177), Grabina Śl. (1697), Godzieszówek (264), Goczałków (1629), Kostrza (1376), Międzyrzecze (504), Granica (354), Stawiska (92), Jarosów (1353), Goczałków Górny (425), Łazany (1777), Morawa (348), Skarzyce (164), Mikoszowa (296), Olszany (1175), Żółkiewka (579), Przylęgów (426), Rogoźnica (w czasach niemieckich składała się z dwóch części: Groß Rosen z 1313 mieszkańców i Klein Rosen z 270 mieszkańcami), Stanowice (1908), Grochotów (67), Graniczna (w czasach niemieckich Oberstreit z 610 mieszkańcami i Niederstreit z 305 mieszkańcami), Tomkowice (398), Modłęcín (385). Dodatkowo z powiatu średzkiego włączono do powiatu świdnickiego: Rusko i Borzygniew.</p> <p>Powiat świdnicki stracił natomiast na rzecz powiatu wrocławskiego całą swoją wschodnią część z miastem Sobótką (2448 mieszkańców) i 16 gminami wiejskimi: Czerńczyce (443), Mirosławice (472), Krzyształowice (136), Michałowice (497), Wojnarowice (391), Kwieciszów (217), Stary Zamek (186), Rogów Sobócki (1239), Strzegomiany (408), Maniów Wielki (441), Proszkowice (406), Garncarsko (470), Strzeblów (1116), Będkowice (376), Sulistrowice (329), Sulistrowiczki (234).</p>
1 października	<ul style="list-style-type: none"> - Starosta dr Brandes (od września 1931 r.; ur. 26 listopada 1898 r. w miejscowości Amelunxen pow. Höxter) przejmuje zarząd komisaryczny nad powiatem wałbrzyskim. Gazeta Tägliche Rundschau (Przegląd Codzienny) komentuje to wydarzenie w następujący sposób: „Chociaż jest on socjaldemokratą, to mimo to prowadził on sprawy starostwa powiatowego z wzorową ponadpartyjnością.” – Nowym starostą (do 1935 r.) zostaje Otto Ehrensberger (ur. w 1887 r. w Essen), od 1924 r. starosta powiatu oławskiego. - Asesor dr Krauthause (ur. 3 sierpnia 1902 r. w Wittenberge), od września 1929 r. zatrudniony jako pomoc prawna w magistracie, w 1931 r. przegrał z dr. Hausmannem wybory na radnego

	<p>miejskiego uprawnionego do pobierania pensji, przechodzi jako syndyk powiatowy również do Wałbrzycha.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rektor Rübartsch przejmuje kierownictwo katolickiej Szkoły dla Chłopców (wcześniej w latach 1916-1932 prowadził je Viktor Lukassowitz).
1/2 października	<ul style="list-style-type: none"> - Uroczystości z okazji 85 rocznicy urodzin prezydenta Rzeszy z wielkim capstrzykiem na obecnym Placu Grunwaldzkim w przeddzień wydarzeń, następnie pobudka, nabożeństwo wojskowe, parada stacjonujących tu oddziałów na podwórzu koszar piechoty i popołudniowy koncert na Placu Strzegomskim (obecnie bez nazwy – jest to teren rozjazdu ul. Komunardów, Wł. Sikorskiego i Ofiar Oświęcimskich – S. Nowotny). - Zjazd Krajowy „Związku Scharnhorsta” w Świdnicy z udziałem około 4000 młodych członków tej organizacji. W sobotę przemarsz z pochodniami, po niedzielnym nabożeństwie około godziny jedenastej przemarsz werbunkowy (nawoływano do wstępowania do tej organizacji) w dwóch kolumnach. Po południu Apel Krajowy na Małym Placu Ćwiczeń Wojskowych z przemarszem przed krajowym przywódcą tej organizacji. Następnie zawody sportowe. Wieczorem imprezy propagandowe w lokalach „Volksgarten”, „Braukommune” („Wspólnoty Browarnianej”) i „Kaiserhof” („Cesarskim Dworze”).
(3 października)	<p>Wystawa radiowa firmy „Funk-Hirsch” (miała swą siedzibę przy ul. Pułaskiego 29) w budynku „Deutsches Haus” (Niemieckiego Domu) cieszyła się do tej pory 3500 zwiedzających. Wystawione były radia typów: Mende, Saba, Lumophon, Schaub, Blaupunkt, Lorenz AEG. Ceny kształtowały się od 58 marek (dwururowy odbiornik firmy AEG) do 614 marek (skrzynkowe radio produkowane przez firmę Schaub o nazwie „Florenz” (Florencja), posiadające możliwość odbioru fal krótkich, z gramofonem i dynamicznym głośnikiem).</p>
(4 października)	<p>Zakłady produkujące radio NORA, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (zakłady Arona), zwalniają 750 ludzi. Z tego na świdnicki oddział tej fabryki przypada 350 osób. – 29</p>

	listopada 1932 r. zakłady ARONA zatrudniały w Świdnicy 1600 pracowników. W czasach największej koniunktury było ich ponad 2500.
7 października	Umiera starszy miejski i honorowy obywatel miasta Świdnicy, kupiec Maximilian Scheder. W latach 1891-1896 był członkiem parlamentu miejskiego, w latach 1896-1924 r. był radnym miejskim nie uprawnionym do pobierania pensji. W 1921 r. został starszym miejskim, w 1923 r. honorowym obywatelem miasta (z okazji: 150-lecia istnienia firmy J.G. Scheder sel. Sohn).
11 października	Wyrok w procesie przeciwko członkowi organizacji Reichsbanner, robotnikowi Gustavowi Rolke z Rogoźnicy. Był on oskarżony o zastrzelenie 18 lipca 1932 r. na terenie Rogoźnicy SA-mana Herberta Härtla z Ruska. Ponieważ również po dokonaniu ekshumacji ciała Härtla nie udało się jednoznacznie dowieść, że to on oddał śmiertelny strzał, został on uznany wolnym od oskarżenia próby zabójstwa i z powodu nieuprawnionego użycia broni skazano go na 9 miesięcy więzienia.
6 listopada	Wybory do Reichstagu. Wyniki na terenie Świdnicy: NSDAP 6747 głosów (=34,9 %), SPD 5075 (= 26,3 %), Partia Centrum 2764 (= 14,3 %), DNVP 2495 (= 9,8 %), KPD 1549 (= 8%), DVP 89 (= 0,5 %), Niemiecka Partia Państwowa 79 (= 0,4 %).
13 listopada	Nowy, trzeci już szybowiec został ochrzczony mianem „Miasta Świdnicy”. Próbné lądowanie na tzw. Krowich Wzgórzach. „12 ludzi z jednym „wróbelkiem” i gumową linką!”
17 grudnia	Umiera Georg Rückert, kierownik katolickiej Szkoły dla Dziewcząt (Szkoła przy Placu Sedańskim, budynek obecnej Szkoła Podstawowa nr 3 przy Pl. Wojska Polskiego) i członek parlamentu miejskiego z ramienia Partii Centrum. Od 1916 r. był pierwszym osobnym rektorem po oddzieleniu się katolickiej Szkoły dla Chłopców. Jego następcą na stanowisku kierownika szkoły od lipca 1933 r został Walter Hoffmann, wcześniejszy nauczyciel katolickiej Szkoły dla Chłopców (zm. w październiku 1937 r.).